

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА МАЈДАНПЕК



ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК



- Елаборат за рани јавни увид -

Београд – Ниш – Мајданпек, јул, 2025.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА МАЈДАНПЕК



ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК



- Елаборат за рани јавни увид -



Београд – Ниш – Мајданпек, јул, 2025.

ОДЛУКА О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

(Одлука број 003462076 2024 06080 006 000 107/6 од 16.12.2024. године донета на Скупштини општине Мајданпек, Службени лист општине Мајданпек 37/2024)

Наручилац плана: Општинска управа Општине Мајданпек

Носилац израде плана: Општинска управа Општине Мајданпек, Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове

Обрађивачи плана: Југословенски институт за урбанизам и становање
ЈУГИНУС ДОО, Београд, Андрићев венац бр. 2/У
Директор: Др Горан Јововић, дипл. инг. ел.
ПЛАН УРБАН ДОО, Ниш, Бул.Св Цара Константина 103
Директор: Слободан Гроздановић, дипл. инг. грађ.
ИСТ УРБАН ДОО, Ниш, Бул.Св Цара Константина 103
Директор: Дејан Рајчић, дипл. правник
СЛАВОЉУБ ЂУРЂАНОВИЋ ПР,
ГЕОДЕТСКА РАДЊА ГЕОМЕТАР ЂУРЂАНОВИЋ, НИШ

Руководни тим - одговорни планер и урбаниста и лиценцирани просторни планери и урбаниста:

Дубравка Павловић, дипл. просторни планер,-

одговорни планер (лиц.бр. 100 0008 03) и
одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0662 04)

Мартина Јањић, инж. арх.-маст. инж. урбанизма

лиценцирани просторни планер (лиц.бр. 122А 236 24) и
лиценцирани урбаниста (лиц.бр. 222А 009 25)

Кристина Бошковић, дипл. инж.арх.- маст. инж. арх; маст. инж. грађ.

лиценцирани просторни планер (лиц.бр. 140И 160 24) и
лиценцирани урбаниста (лиц. бр. 240И 047 24)

Мирјана Савић, дипл. инж. грађ. - маст. инж. грађ.

лиценцирани просторни планер (лиц.бр. 140 И268 21) и
лиценцирани урбаниста (лиц. бр. 240 И269 21)

Чланови радног тима:

ЈУГИНУС:

Дубравка Павловић, дипл.просторни планер, одговорни планер (лиц.бр. 100 0008 03)

одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0662 04)

Мирјана Пантић, дипл. инж. саобр. одговорни урбаниста (лиц. бр. 202 1464 14)

одговорни пројектант (лиц.бр. 370 F879 08)

Мартина Јањић – инж.арх. – мастер инжењер урбанизма,

лиценцирани просторни планер (лиц.бр. 122А 236 24) и

лиценцирани урбаниста (лиц.бр. 222А 009 25)

Ђурђица Иванчевић,дипл.инж.шумарства; одговорни урбаниста (лиц. бр. 201 0679)

Кристина Кркобабић – инж.арх. – мастер инжењер урбанизма

ПЛАН УРБАН:

Станислава Илић, дипл. инж. арх. одговорни урбаниста (лиц. бр. 200 0115 03)

Мирјана Савић, дипл.инж.грађ, лиценцирани просторни планер (лиц.бр. 140 И268 21) и

лиценцирани урбаниста (лиц. бр. 240 И269 21)

Слободан Гроздановић, дипл. инж. грађ.

одговорни урбаниста (лиц. бр. 202 1236 10 и 312G75908)

Кристина Бошковић,дипл.инж.арх. – мастер инж. архитектуре и мастер инж. грађ.

лиценцирани просторни планер (лиц.бр. 140И 160 24) и

лиценцирани урбаниста (лиц. бр. 240И 047 24)

ИСТ УРБАН:

Љиљана Столић, дипл.инж.арх, одговорни урбаниста (лиц. бр. 200 0113 03)

Бошко Станчић, дипл.инж.грађ, . одговорни урбаниста (лиц. бр. 203 0364 03)

Бобан Илић, дипл. Инж.ел., одговорни пројектант (лиц. Бр. 350 Д598 06)

Ратомир Војичић, дипл.геолог, одговорни пројектант (лиц. Бр. 391 0428 15 и 491 8822 05)

Никола Вукојичић, дипл.инж.зашт.жив.средине

Јелена Миладиновић,дипл.инж.арх.

Дејан Рајчић, дипл.правник – правна подршка и регулатива

СЛАВОЉУБ ЂУРЂАНОВИЋ ПР, ГЕОДЕТСКА РАДЊА ГЕОМЕТАР ЂУРЂАНОВИЋ, НИШ:

Славољуб Ђурђановић, спец.струк инж.геодез. Лиценца I реда 01 0345 14 РГЗ

Душица Иванов, спец.струк инж.геодез. Лиценца I реда 01 0392 15 РГЗ

САДРЖАЈ:

УВОД ...1

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА ...4

2. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА,
РАЗВОЈНИХ СТРАТЕГИЈА И ДРУГЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ...5

2.1. ИЗВОД ИЗ ЗАКОНА О ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 2010-2014-2020 ...5

2.2. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ТИМОЧКЕ
КРАЈИНЕ ...15

2.2. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ТИМОЧКЕ
КРАЈИНЕ ...15

2.3. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА ЋЕРДАП ...15

2.4. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ МЕЂУНАРОДНОГ ВОДНОГ ПУТА Е-80 – ДУНАВ (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII)
...27

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА –
ОСНОВНИ ПОТЕНЦИЈАЛИ И ОГРАНИЧЕЊА ЗА РАЗВОЈ ...30

3.1. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ...30

3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ...58

3.3. СИНТЕЗНИ ПРИКАЗ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ЗА РАЗВОЈ ПЛАНСКОГ
ПОДРУЧЈА – SWOT АНАЛИЗА ...60

4. ВИЗИЈА, ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ И
ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ...62

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА,
ПРЕДЛОГ ОСНОВНИХ ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ...68

5.1. ЗАКОНСКИ И ПЛАНСКИ ОКВИР ...68

5.2. ОКВИРНИ ПРИКАЗ КОНЦЕПЦИЈЕ РАЗВОЈА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА ...70

5.3. ПЛАНСКИ ПАРАМЕТРИ И ПРОПОЗИЦИЈЕ ...75

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ
УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ...76

7. ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ

Карта.: Концепција намене простора

Карта: Стање планске документације 08.2025

ПРИЛОЗИ

ОДЛУКА О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК И РЕШЕЊЕ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

РЕГИСТРАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА ОБРАЂИВАЧА И ЛИЦЕНЦА „Б“ ЗА ИЗРАДУ ДОКУМЕНАТА
ПРОСТОРНОГ И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА

ЛИЦЕНЦА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА ДУБРАВКЕ ПАВЛОВИЋ – РУКОВОДИОЦА ИЗРАДЕ ПЛАНА

РЕШЕЊЕ О ОДРЕЂИВАЊУ ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА И ИЗЈАВА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

Елаборат за рани јавни увид -

УВОД

Историјат планирања и стање планске документације за простор општине Мајданпек

За простор општине Мајданпек 2012.године је донешен тренутно важећи Просторни план општине Мајданпек („Скупштински гласник општине Мајданпек“ бр. 15/12), који је пратио и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину. Од планске документације вишег реда за подручје Општине утврђен је: Просторни план Републике Србије од 2010-2020. године („Службени гласник РС“, бр. 88/10), Регионални просторни план Тимочке крајине („Службени гласник Републике Србије“, бр. 51/11), Просторни план подручја посебне намене Националног парка „Ђердап“ („Службени гласник РС“, бр. 117/22) и Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 (Паневропски коридор) („Службени гласник РС“, бр. 14/15) који представљају **плански основ за израду новог Просторног плана** општине Мајданпек. **Полазна основа за израду новог Плана** је постојећи Просторни план општине Мајданпек („Службени лист општине Мајданпек“, бр. 15/2012).

У претходном периоду рађен је низ пројеката везаних за техничку инфраструктуру, као урбанистичко-планска документација која се односи на уређење појединих мањих зона и техничких система, као и рударских зона и објеката. Такође, урађен је и низ урбанистичких планова и то: План генералне регулације за Доњи Милановац, План генералне регулације насеља Мосну, планови детаљне регулације за поједине зоне и инфраструктурне објекте и системе као и археолошко налазиште, а изградња у селима углавном је рађена без плана, на основу пројеката за поједине објекте.

Правни основ и садржина, начин и поступак израде планског документа

Изради Просторног плана општине Мајданпек (у даљем тексту: Просторни план или ППО) приступа се на основу Одлуке о приступању изради Просторног плана општине Мајданпек („Службени лист општине Мајданпек“, бр. 37/24) (у даљем тексту: Одлука), донешене на основу члана 35 и 46. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/2019-др.закон и 9/2020, 52/21 и 62/23). У Одлуци је наведено да се за потребе израде ППО ради Стратешка процена утицаја на животну средину за чију је израду Скупштина општине Мајданпек, на основу претходно обављеног поступка о одлучивању, сходно Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/2004 и 88/2010) у складу са законом донела Решење о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана општине Мајданпек на животну средину (IV број: 003445754 2024 06080 004 030 380 001 од 05.12.2024.год.).

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора Просторног плана засниваће се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи, а израда Просторног плана се спроводи у свему у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом у о стратешкој процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, бр. 32/19 и 47/25) и другим законским и подзаконским актима и документима Републике Србије којима се уређује ова област.

Просторни план ће садржати правила уређења и грађења, као и уређајне основе за села, у складу са Законом и Пројектним задатком за израду Просторног плана општине Мајданпек.

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим документима у Републици Србији.

Саставни део Просторног плана ће чинити и Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Напомиње се да ће при изради овог Просторног плана анализирани сви постојећи плански и стратешки документи, пројектна документација и пратеће студије, а њихови резултати, закључци и

планска решења су укључени у Просторни план општине Мајданпек („Службени лист општине Мајданпек“, бр. 15/12), који према Пројектном задатку полазна основа за израду новог Просторног плана.

Просторни план општине Мајданпек ће бити **основни развојни документ** и плански основ за активирање свих потенцијала са којима Општина располаже, као и истовремено санирање до сада изражених неповољних тенденција у развоју.

Разлози, предмет, задаци и циљеви израде планског документа

Израда Просторног плана Општине Мајданпек ради се на основу Одлуке о изради просторног плана општине Мајданпек, на основу иницијативе председника Општине Мајданпек и на основу истека временског периода претходно донетог планског документа („Сл.лист 15/12“ од 12.10.2012. године) и односи се на израду графичког и текстуалног дела Просторног плана општине Мајданпек.

Разлози доношења новог просторног плана су истек рока важења Просторног плана општине Мајданпек („Службени лист општине Мајданпек “ 15/12) у Уводним напоменама плана где стоји да је временски хоризонт Просторног плана до 2025. године. Након 13 година примене и спровођења, стекли су се услови за доношење новог Просторног плана једнице локалне самоуправе, а нарочито због:

- измена и допуна Закона о планирању и изградњи и потребе да се изврши усклађивање са новим законским прописима из области планирања и изградње;
- измена и допуна или доношења нових законских прописа након усвајања Просторног плана Општине Мајданпек 2012. године, из области јавних путева, животне средине, водопривреде и осталих сегмената који се обрађују у Просторном плану, па постоји потреба да се изврши усклађивање у већем делу планског документа;
- усклађивања и усаглашавања планских решења са са планских решењима просторних планова вишег реда који су донети након усвајања ППО из 2012.године;
- усклађивања и усаглашавања планских решења са ажурираним подацима и условима надлежних институција, који ће се прикупљати у поступку израде новог Просторног плана Општине Мајданпек;
- преиспитивања планиране намене површина и омогућавање просторних услова за бржи развој малих и средњих предузећа (МСП), услужно-комерцијалних делатности и свих видова привређивања и пословања, у циљу стварања бољих предуслова за отварање нових радних места.

Према Одлуци о приступању изради ППО Мајданпек и Пројектном задатку за израду ППО:

1. **Циљ** доношења Просторног плана је утврђивање дугорочне концепције организације, коришћења и заштите планског подручја, односно стварање планског основа за организовану заштиту, уређење и просторни развој општине Мајданпек.
2. **Принципи** планирања, коришћења, уређења и заштите простора у обухвату Плана засниваће се на принципима рационалне организације и уређења простора и усклађивању планираних садржаја са могућностима и ограничењима у простору.
3. У обухвату плана, односно на територији општине Мајданпек налазе се два градска насеља- Мајданпек и Доњи Милановац и 12 насељених места, односно сеоских насеља: Бољетин, Влаоле, Голубиње, Дебели Луг, Јасиково, Клокочевац, Лесково, Мироч, Мосна, Рудна Глава, Тополница и Црнајка.
4. Градска насеља Мајданпек и Доњи Милановац као и сеоско насеље Мосна имају важеће Планове генералне регулације, док је за преостала сеоска насеља и засеке потребно потребно урадити уређајне основе које ће бити саставни део Просторног плана општине Мајданпек.
5. Израда Просторног плана општине Мајданпек, обухвата следеће фазе:
 - Прва фаза: израда материјала за рани јавни увид који подлеже стручној контроли комисије за планове општине Мајданпек,
 - Друга фаза: израда нацрта Плана којег, након стручне контроле Комисије за планове и јавног увида, усваја Скупштина општине Мајданпек.

У складу са изнесеним и Законом у овом Елаборату за рани јавни увид одређује се да:

- је ошти циљ израде Просторног плана општине Мајданпек дефинисање дугорочног просторног концепта развоја за период до 2035. године и формирање планске основе за

даљу урбанистичку разраду у оквиру одређених значајнијих просторних целина и услова за израду техничке документације за делове планског подручја.

- су посебни циљеви израде Просторног плана општине Мајданпек везани за решавање проблема и развоја: инфраструктуре, насеља, комуналног опремања, природне вредности и културно историјске баштине и амбијенталних целина, смањење разлика у развоју појединих делова општине, коришћења алтернативних извора енергије, развоја привредних зона и њиховог опремања, развоја и коришћења природних ресурса, дефинисање простора и коридора од општег интереса, мера заштите и др.

Новим планом се дефинишу новине садржане у одредбама Закона о планирању и изградњи, које се односе на садржину просторног плана и обавезу израде уређајних основа за села која немају донет плански документ, односно за села за која није предвиђена израда планског документа, чиме ће се створити услови за равномерни развој села, као и за издавање локацијских услова, грађевинских дозвола и одобрења за изградњу у смислу члана 145. Закона о планирању и изградњи.

Основни предмет израде Просторног плана - концепција планирања, коришћења, уређења и заштите подручја обухвата Плана подразумева оптимално коришћење постојећих потенцијала Општине Мајданпек са усклађивањем свих видова коришћења и заштите подручја, планско уређивање, регулацију и комунално опремање села кроз израду урбанистичких уређајних основа, у складу са Законом. Планирана намена простора биће у функцији остваривања веће равнотеже економског, демографског, социјалног и физичко-еколошког развоја.

Концепција се дефинише на начин којим се истовремено обезбеђује дугорочни уравнотежен и одржив просторни развој општине мобилисањем развојних потенцијала, већим ангажовањем и развојем територијалног, социјалног, хуманог, културног и природног капитала.

Израдом Просторног плана, створиће се одговарајући плански основ у смислу директног спровођења издавањем локацијских услова, за све зоне за које није планирана даља планска разрада урбанистичким плановима.

Дугорочна визија у погледу просторног развоја Општине Мајданпек је остваривање одрживог економског раста, конкурентности, социјалне стабилности, саобраћајне приступачности, инфраструктурне опремљености, очување и заштита животне средине, природног и културног наслеђа, развијање културног идентитета и територијалне препознатљивости и функционално интегрисање у окружење.

Циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја су: заштита, контролисано и одрживо коришћење природе, природних ресурса, природног и културног наслеђа; санација, рекултивација и рехабилитација подручја са угроженијом животном средином; контрола ширења грађевинских подручја; равномерна мрежа објеката и услуга јавних служби усклађена са размештајем и потребама становништва; развој привредних активности у складу са карактеристикама просторних целина и њиховим реалним капацитетима; повећана саобраћајна приступачност и опремљеност простора техничком инфраструктуром; побољшање енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије. Уређење простора општине и њених основних категорија (пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште) заснованих на европским принципима одрживог развоја и принципима других декларација, повеља и конвенција, које обавезују Републику Србију и њене општине да их поштују и примењују, како у планирању, тако и у имплементацији планских решења.

Израдом новог Просторног плана општине Мајданпек, створиће се сви потребни предуслови за аплицирање ка одговарајућим фондовима и другим потенцијалним изворима финансирања изградње потребне инфраструктуре.

Израда просторног плана обухвата следеће задатке:

- Просторни план ће се радити за целокупно административно подручје општине Мајданпек, чија површина износи око 932 km².
- Утврђивање планиране структуре основних намена простора и коришћења земљишта у обухвату Плана коју чине: пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште;
- Просторним планом утврдиће се услови за рационално коришћење простора, природних потенцијала и вредности и инфраструктурних система у складу са принципима одрживог развоја;
- Просторним планом дефинисаће се услови и мере за равномернији размештај становништва и његово интензивније обнављање, бржи развој стратешких центара и подцентара који ће подстаћи усклађенији развој мреже насеља, рационална просторна организација привредних веза у мрежи центара, чвршће повезивање градова због чега је неопходно планирати одговарајућу саобраћајну инфраструктуру;

- Просторни план мора бити усаглашен са важећом планском и пројектном документацијом на територији општине Мајданпек;
- При изради просторног плана примениће се сва важећа законска и подзаконска регулатива, стандарди и прописи релевантни за област просторног планирања општине и заштите животне средине;
- Просторним планом утврдиће се смернице и основ за измену и допуну важећих планских документа, разраду просторног плана на нивоу планова детаљне регулације, као и даљу разраду на нивоу техничке документације;
- Просторни план мора да садржи и елементе – правила на основу којих се могу издати локацијски услови, за делове територије у обухвату просторног плана за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
- Просторни план садржаће и уређајне основе за села.

Напомиње се да је при изради овог Елабората за рани јавни увид коришћен тренутно важећи Просторни план општине Мајданпек из 2012.године (у даљем тексту: ППО из 2012.год) и документациона основа овог плана, поготово Концепт плана и Извештај о стартешкој процени утицаја на животну средину, нарочито у делу који се односи на анализу постојећег стања и основне податке о општини Мајданпек уз потребна ажурирања. Такође су анализирани и релевантни плански документи вишег реда и а урбанистичка и техничка документација рађена за просторе у границама општине Мајданпек.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Напомена: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су
- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК – ПЛАН, КОНЦЕПТ ПЛАНА и ИЗВЕШТАЈ О
СПУ ППО МАЈДАНПЕК НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Просторним планом општине Мајданпек обухваћена је територија општине Мајданпек, која се простира на око 932 km². Општина Мајданпек се налази у источној Србији, у њеном северном делу, на обронцима јужних Карпата, на 44°25'28" северне географске ширине и 21°56'09" источне географске дужине. На северу се граничи са Републиком Румунијом у дужини од 45 km током реке Дунав, на истоку са општинама Неготин и Кладово, на југу са општином Бор и на западу са општинама Жагубица, Кучево и Голубац.

Обухват Просторног плана општине одређен је административним подручјем општине Мајданпек. Укупна површина Плана, односно територије општине Мајданпек износи 932 km², што износи 1% укупне површине територије Републике Србије, а по површини је на дванаестом месту у Републици. Територија општине Мајданпек припада Борском управном округу, заједно са општинама Бор, Кладово и Неготин. Административни центар општине је Мајданпек са појединим истуреним службама државне и локалне управе у Доњем Милановцу и 12 месних канцеларија у насељима.

Границу Просторног плана, односно границу општине Мајданпек на северу чини државна граница са Републиком Румунијом током реке Дунав, у дужини од 45 km; на истоку граница са општинама Неготин и Кладово; на југу граница са општином Бор; и на западу граница са општинама Жагубица, Кучево и Голубац.

Територију Општине чине територије 14 катастарских општина и исто толико насеља, а просечна величина К.О. износи око 6655 ha. Највећа К.О. је Мајданпек површине 17810 ha, а најмања је К.О. Мироч 2115 ha. Територије катастарских општина су истовремено и територије истоимених насеља.

У обухвату Плана, односно на територији општине Мајданпек налазе се два градска насеља - Мајданпек и Доњи Милановац и 12 насељених места, односно села: Бољетин, Влаоле, Голубиње, Дебели Луг, Јасиково, Клокочевац, Лесково, Мироч, Мосна, Рудна глава, Тополница и Црнајка. Просторно и физиономски формирано засеоци и самостална викенд насеља на територији општине су: Градашница, Обљага Маре, Мало Голубиње, Стара Решковица, Циганија, Равниште (Рибница), Бољетинско Брдо (Гребен), Близна, Беглук и Змиње.

На простору општине је 2022.године живело 14.559 становника и 6.299 домаћинстава (просечна величина домаћинства 2,3 чланова). Просечна густина насељености на нивоу општине износила је

око 16 ст/км² (према подацима пописа из 2022. године). У општинском центру Мајданпеку живи више од преко 41% становништва..

Према подацима Пописа 2022.године, највећи број становника има насеље Мајданпек - 6326 становника, просечан број становника сеоских насеља је 520, а популационо су најмања сеоска насеља Лесково са 185, Мироч са 235 становника.

Табела 1: Општи подаци о општини Мајданпек

К.О. / Насеље / месна заједница	Укупан број становника 2011.године	Укупан број становника 2022.године	% удео становништва насеља у општини 2011.	% удео становништва насеља у општини 2022.	Површина К.О./насеља у ha	% удео површине насеља у општини	2011 Густина насељености бр.станов./км ²	2022 Густина насељености бр.станов./км ²
Бољетин	512	356	2,74	2,45	7540,65	8,09	6,79	4,72
Влаоле	604	444	3,23	3,05	4329,41	4,65	13,95	10,26
Голубиње	736	424	3,94	2,91	11049,23	11,86	6,66	3,84
Дебели Луг	405	326	2,17	2,24	7694,98	8,26	5,26	4,24
Доњи Милановац-г	2410	1984	12,90	13,63	4255,02	4,57	56,64	46,63
Јасиково	582	478	3,11	3,28	3493,45	3,75	16,66	13,68
Клокочевац	595	408	3,18	2,80	5992,84	6,43	9,93	6,81
Лесково	348	185	1,86	1,27	2774,43	2,98	12,54	6,67
Мајданпек-г	7699	6326	41,20	43,45	17810,52	19,12	43,23	35,52
Мироч	319	235	1,71	1,61	2114,69	2,27	15,08	11,11
Мосна	720	510	3,85	3,50	3777,44	4,05	19,06	13,50
Рудна Глава	2010	1601	10,76	11,00	11556,46	12,40	17,39	13,85
Тополница	856	562	4,58	3,86	5628,48	6,04	15,21	9,98
Црнаја	890	720	4,76	4,95	5151,08	5,53	17,28	13,98
Општина укупно:	18686	14559	100,00	100,00	93168,66	100,00	20,06	15,63

(Извор: подаци о броју становника из Пописа становништва 2011 и 2022, Завод за статистику РС, подаци о површинама РГЗ)

2. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА, РАЗВОЈНИХ СТРАТЕГИЈА И ДРУГЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

2.1. ИЗВОД ИЗ ЗАКОНА О ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ 2010-2014-2020

(Службени гласник Републике Србије, бр. 88/2010)

На основу анализе и оцене стања и проблема просторног развоја Републике Србије, као и досадашњих тенденција, Просторним планом Републике Србије утврђена је визија, принципи и циљеви просторног развоја републике и њених регионалних целина.

а) Визија, принципи и циљеви просторног развоја

Полазни основ за дефинисање планских решења на територији општине Мајданпек јесте примена и поштовање дефинисаних општих принципа просторног развоја, као и основних циљева. Општи принципи се нарочито односе на јачање одрживости, идентитета, конкурентности и кохезије, и управљање просторним развојем града у циљу унапређења управљања просторним развојем Републике. Основни циљеви су : уравнотежен регионални развој и унапређена социјална кохезија, регионална конкурентност и приступачност, просторно-функционална интегрисаност у окружење, заштићена и унапређена животна средина, природно и културно наслеђе.

Поред општих принципа просторног развоја Републике Србије и основних циљева, Просторни план је дефинисао оперативне циљеве, које све територијалне јединице морају да имплементирају кроз планске одредбе, и то:

- *заштита, контролисано и одрживо коришћење природе, природних ресурса, природног и културног наслеђа;*
- систематско чишћење простора Србије од отпада, санација, рекултивација и рехабилитација подручја са најугроженијом животном средином;
- заустављање и строга контрола нерационалног ширења грађевинских подручја, спречавање и санкционисање бесправне изградње уз максималну заштиту јавних добара;
- ублажавање негативних демографских процеса и њихово преумеравање посебним мерама економског и социјалног развоја;
- подршка полицентричном развоју, јачањем улоге средњих и малих урбаних центара и спровођењем доследне политике полицентризма и децентрализације;
- плански осмишљен развој руралног подручја заснован на повезивању са функционалним урбаним подручјима и/или на програмима рехабилитације;
- равномернија мрежа објеката и услуга јавних служби усклађена са размештајем и потребама становништва, а нарочито службе социјалне заштите;

- развој система социјалног и доступног становања ;
 - развој привредних активности у складу са карактеристикама просторних целина и њиховим реалним капацитетима;
 - повећана саобраћајна приступачност и опремљеност простора техничком инфраструктуром и капитално инвестирање у стратешки значајну инфраструктуру (саобраћајну, енергетску, телекомуникациону) на правцима према југу и југозападу као и на правцима који повезују западну и источну Србију;
 - побољшање енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије;
 - јачање стручне и институционалне оспособљености и одговорности за управљање просторним развојем, систематска едукација администрације и јачање свести грађана о приоритетима просторног развоја, као и унапређење информационог система о простору.
- Поред наведеног, Просторни план Републике Србије је тематски дефинисао планска решења, принципе и циљеве просторног развоја, које је неопходно имплементирати у одредбе Просторног плана општине Мајданпек.

б) Сценарији и концепција просторног развоја - У оквиру концепције просторног развоја Србије, са дефинисаним развојним регионима (7), општина Мајданпек је својом територијом, специфичностима и реалним капацитетима, карактеристичним географским положајем, историјским, функционалним и културним карактеристикама, опредељена и у оквиру развојног региона **Источне Србије**, са регионалним центрима Зајечар и Бор.

Источна Србија, као целина изузетних природних али тешко угрожених демографских потенцијала, ће имати значајан проблем код обнове демографске структуре (укупни контингент, старосна, квалификациона) а кроз то и мобилизирања економских развојних пројеката. Простор веома богатог биолошког и културног диверзитета, ослоњен на реку Дунав са једне стране, захтева озбиљну и систематску организацију на регионалном нивоу која ће покренути веће развојне пројекте уз неопходност умрежавања општина око већих урбаних центара. Улога Зајечара је посебно важна имајући у виду капацитете за развој индустрије, енергетике и туризма у ширем окружењу, а улога Бора је важна уколико се развој рударства и пратећих индустрија оживи на одржив начин. Уз претпоставку јачања саобраћајних и инфраструктурних веза, и пројеката у области привреде, саобраћајне привреде, енергетике, туризма и др., Мајданпек са општинама у окружењу, са својим специфичним културним и привредним обележјима, треба да допринесе оживљавању просторног развоја ове макрорегионалне целине у сарадњи са регионалним центрима Зајечаром и Бором, али уз очекивану подршку Републике у првој фази ревитализације овог подручја.

в) Регионални развој - У успостављеној регионалној организацији Србије на нивоу НСТЈ-1, образоване су функционалне целине Србија - Север (Војводина и град Београд) и Србија - Југ (Регион Шумадија и западна Србија, Регион, јужна и источна Србија и Регион Косова и Метохије). Концепцијом регионалне организације успостављени су и функционално-развојни региони (НСТЈ-2), те је општина Мајданпек у оквиру региона Источне Србије. Концепција просторне организације уважава основне критеријуме, између којих је и могућност коришћења претприступних и структурних фондова. Тако су мањи територијални сегменти - области (НСТЈ-3) засновани на већ постојећим јединицама у организацији државе, односно окрузима (Борски управни округ), чиме се лакше и потпуније активирају расположиви ресурси, омогућава се већа технолошка и економска димензионираност капацитета и постиже потпунија заступљеност друштвене инфраструктуре и њен рационалнији територијални размештај.

г) Просторни развој 2010-2014-2021.

1) ПРИРОДА, ЕКОЛОШКИ РАЗВОЈ И ЗАШТИТА ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Коришћење пољопривредног земљишта - Дефинисани оперативни циљеви у овој области су:

- **наменско коришћење** - успостављање ефикасног механизма контроле спровођења урбанистичких и просторно-планских мера за спречавање заузимања плодних земљишта у непољопривредне сврхе, посебно у рубним зонама градова, дуж саобраћајница и речних токова;
- **заустављање/ублажавање процеса ерозије** - успостављање еколошки повољнијег односа између интензивних култура, травњака, шума и изграђених терена, усклађивање начина коришћења пољопривредног земљишта с нагибом терена, подизање ветрозаштитних појасева и примена других антиерозионих мера и радова;
- **минимизирање неповољних утицаја конвенционалне пољопривреде** - примена производних метода и техника које не угрожавају еколошки и економски праг супституције земљишта;

- повећање економске ефикасности у производњи здравствено безбедне хране - укрупњавање земљишних поседа и парцела, успостављање равнотеже између биљне и сточарске производње, изградња и одржавање система за одводњавање и наводњавање;
- поспешивање рекултивације и ревитализације земљишта
- успостављање система контроле - забрана испуштања и одлагања опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту и у каналима за одводњавање и наводњавање, утврђивање њиховог присуства, праћење индикатора оцене ризика од деградације земљишта;
- спречавање неповољних екстерних ефеката пољопривредне производње - утврђивање и примена урбанистичких стандарда уређења насеља и предела, локације сточних фарми и прерађивачких капацитета, санитације села, уређења пољских путева и сл.

Шуме и шумско земљиште - Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима Србије је одрживо (трајно) газдовање шумама, што се може испунити применом следећих оперативних циљева: **унапређивање стања шума, повећање површина** под шумом (пошумљавањем) и задовољавање одговарајућих еколошких, економских и социјалних функција шума. На нивоу округа потребно је према Плану оптималне шумовитости и пошумљавања, повећање површине под шумама са 162 800 ha на 164 327 ha, односно са постојећих 46,3 % на 60,0% шумовитости.

Воде и водно земљиште - Препорука ППРС у овој области је поштовање основног циља приликом дефинисања планских решења на територији општине, а то је интегрално уређење, заштита и коришћење вода. Ово подразумева реализацију вишенамених водопривредних система (укључујући и производњу енергије), који су складно уклопљени у окружење и усклађени са свим другим корисницима простора. Оперативни циљеви се остварују кроз перманентну заштиту водног земљишта и даљи развој и унапређење водопривредне инфраструктуре, а односе се на: комплексну заштиту вода и хармонизацију водопривредних, еколошких и развојних циљева; интегрално управљање водама у оквиру система на нивоу већих речних сликова; успостављање реалне економске политика која омогућава самофинансирање сектора вода, односно примену економске цене воде као мере рационализације потрошње.

Минералне сировине - Подручје општине Мајданпек „Тимочкој еруптивној зони“, са дугом традицијом у експлоатацији и преради металних сировина, са најзначајнијим лежиштима **бакра** у рејону Бора и Мајданпека. Део познатих лежишта је исцрпљен, део се експлоатише подземним коповима, али постоји перспектива за поновно покретање производње у привремено затвореним лежиштима и проналажење и отварање нових. Овоме погодује напредак у технологији експлоатације и прераде, што омогућава коришћење руде са малим садржајем корисних компонената, тако да се и материјал са старих јаловишта може користити за економично добијање метала.

Основни циљ у овој области је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите.

Подземне воде - Основни циљ је планско и одрживо коришћење подземних вода, уз адекватне мере заштите, за водоснабдевање. Оперативне циљеви су: интензивирање основних хидрогеолошких истраживања, дефинисање резерви и квалитета подземних вода и систематска заштита изворишта.

Обновљиви извори енергије - Основни циљ је значајније повећање учешћа ОИЕ у енергетском билансу Републике, уз поштовање принципа одрживог развоја. У том циљу на локалном нивоу је потребно подстицати и стимулисати примену обновљивих извора енергије (биомаса, геотермална енергија, и сл), вршити детаљнија истраживања, дефинисати и реализовати пројекте на локалном и регионалном нивоу, градити одговарајућу техничку структуру, и сл.

ЗАШТИТА И УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Елементи животне средине

Међу највеће загађиваче и као главни извор загађења ваздуха и деградације животне средине спада РТБ Бор. Квалитет животне средине је један од основних критеријума за уравнотежен и одржив развој Републике Србије у сагласности са циљевима просторног развоја, а тиме и њених територијалних јединица.

Према **просторној диференцијацији животне средине** у складу са стандардима ЕУ, Мајданпек је у категорији локалитета са прекорачењем граничних вредности, односно у **Подручју загађене и деградираних животне средине**. За ову категорију треба обезбедити таква решења и опредељења којима се спречава даља деградација и умањују ефекти ограничавања развоја. Потребно је санирати и ревитализовати деградирани и угрожене екосистеме и санирати последице загађења, у циљу стварања квалитетније животне средине.

На нивоу општине Мајданпек потребно је кроз планске одредбе имплементирати основни циљ у овој области, а то је: заштита и унапређење животне средине као основа уравнотеженог развоја, коришћења и уређења простора - заустављање даље деградације, превентивна заштита од свих

планираних активности које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, и санација и ревитализација угрожених подручја.

Управљање отпадом - Развој одрживог система управљања отпадом у циљу смањења загађења животне средине и деградације простора, постиже се применом следећих оперативних циљева на локалном нивоу : усаглашавање прописа са ЕУ директивама и доношење регионалних и локалних планова управљања отпадом, подстицање рециклаже, изградња регионалних центара за управљање комуналним отпадом, изградња постројења за третман и одлагање опасног отпада. У том циљу, одрежени су и стартешки приоритети, између осталих и **санација загађених индустријских и рударско-енергетских локација** што подразумева: спровођење поступка санације и ремедијације црних тачака (hot spots) – контаминираних индустријских локација, рекултивацију и ремедијацију локација најоштећенијих експлоатацијом минералних сировина (РТБ Бор, флотацијско јаловиште).

Ефекти климатских промена - Обзиром на утврђене сценарије регионалних промена климе у току овог века, наредних деценија могу се очекивати још неповољнији ефекти климатских промена на производњу хране и енергије, водоснабдевање, биолошку разноврсност и људско здравље. Основни циљ је укључивање климатских промена као фактора одрживог развоја и животне средине у секторске стратегије, и развијање одрживог система управљања ризиком климатских промена у Србији. Ово се нарочито односи на доношење секторских планова и програма мера за адаптацију на климатске промене, унапређење система мониторинга, истраживања, прогнозирања и ране најаве климатских екстремних појава, израда мапа ризика природних непогода у вези са осматраним и пројектованим климатским променама ради интеграције климатских промена у националне и локалне планове заштите становништва, материјалних добара, животне средине и природних ресурса, смањење ризика климатских промена путем јачања капацитета адаптације на измењене климатске промене социјалних група и сектора привреде, утврђивање ефеката климатских промена на расположивост природних ресурса, а нарочито водних ресурса, обрадивог земљишта, шума и сл., доношење и примена нових мера у очувању и заштити водних ресурса, пољопривредног и шумског земљишта и коришћењу обновљивих извора енергије у контексту оценое ефеката климатских промена и рилагођавања на измењене климатске услове, укључивање фактора климатских промена у процес планирања просторног развоја, и остало.

БИОДИВЕРЗИТЕТ, ЗАШТИТА И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

Биодиверзитет - Принципи даљег развоја у односу на биодиверзитет морају се заснивати на одрживом коришћењу биолошких ресурса - коришћење компоненти биолошког диверзитета, мора се обављати на начин и у обиму, који не води ка њиховом дугорочном смањењу, одржавајући на тај начин њихов потенцијал ради задовољавања потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Природно наслеђе - Основни циљеви заштите и одрживог коришћења природног наслеђа, који се морају имплементирати у планске одредбе су: очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, нарочито у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде, и остало.

Културно наслеђе - Културно и историјско наслеђе је неопходно артикулисати као развојни ресурс, утврдити мере заштите, уређења и користи га на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Заштита и уређење предела - На макро регионалном нивоу Мајданпек припада регионално - географској целини, **српско-балканском макрорегиону**, хетерогених карактеристика. Општина је дефинисана и као подручје **приоритетног пројекта** до 2014. године, односно посебних природних и културних вредности (Ђердап), и у којем је квалитет предела и физичке структуре насеља од посебног значаја (погранична област). За ова подручја је обавезна израда посебних *пилот пројеката* „Карактеризације предела“, као основе за заштиту, планирање и управљање развојем. Истовремено је део простора општине дефинисан и као угрожен и деградиран простор, у којем је потребно спровести мере санације.

Циљеви развоја у овој области односе се на адекватно коришћење, физичко уређење, постизање за живот и боравак пријатне руралног и урбаног окружења, развијању идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности на локалном нивоу. Потребан је развој свести и едукација о вредностима и значају квалитета предела за квалитет живота и развој; промоција вредности предела кроз успостављање локалних и регионалних мрежа, интеграција на националном нивоу и у европске системе еколошких, културних, рекреативних мрежа и паневропских, заштита, очување и унапређење природних предела одговарајућим мерама, и друго.

Одбрана земље и цивилна заштита - Усаглашавање просторног развоја са потребама одбране подразумева стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објекта од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и простор за посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

Природне непогоде и технолошки удеси - Интегрално управљање природним непогодама и технолошким удесима је основа за обезбеђење услова за ефикасан просторни развој, очување људских живота и материјалних добара. У том смислу, неопходно је створити добро организоване и опремљене службе у циљу превенције и санирању евентуалних последица.

2) СТАНОВНИШТВО, НАСЕЉА И СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ

Демографски трендови и пројекције становништва - Применом различитих мера кроз планска решења у појединим областима, потребно је ублажавање негативних тенденција демографског развоја како би се остварио позитиван миграциони биланс и постизање нивоа простог обнављања становништва - стационарне популације, у дужем временском периоду.

Просторни размештај становништва - Основни циљ је успостављање равномернијег територијалног размештаја становништва и усклађених просторно-демографских односа. На регионалном и локалном нивоу то се нарочито односи на подстицање развоја мањих и средњих градова, демографску ревитализацију, унапређење односа између града и села и повезивање са руралним окружењем, дефинисање конкретних мера за подстицање одрживог и остварење просторно уравнотеженог демографског развоја, и инструмената за њихово спровођење у конкретним условима и у зависности од просторно-демографских специфичности.

Прогноза/процена становништва - индекс старења и укупан број становника на нивоу Борског округа је следећа:

Број становника 2008. год.	Индекс старења 2008. год.	Сценарији	2015. година		2020. година	
			Број становника	Индекс старења	Број становника	Индекс старења
134 980	0.94	Песимистички сценарио	113 984	1.25	98 284	1.73
		Оптимистички сценарио	123 729	1.11	117 674	1.29

ПОЛИЦЕНТРИЧАН УРБАНИ СИСТЕМ

Мрежа и функције центара - Концепција развоја мреже и функција центара усклађена је планским конституисањем функционалних урбаних подручја (ФУП), а заснива се на дефинисању територијалне и функционалне надлежности, као и хијерархије центара и децентрализацији функције рада и стварању развојних језгара мањег функционалног значаја дисперзионо размештених у ужем и ширем окружењу главних центара.

Функционална урбана подручја - Мајданпек, припада категорији општина које имају одлике неразвијених и нискоурбанизованих подручја, и тренутно изван обухвата функционалних урбаних подручја. У зависности од примењених индикатора, 2020. године општина Мајданпек би била у саставу, односно гравитирала перспективном ФУП-у националног значаја са центром у Зајечару.

ОДРЖИВИ УРБАНИ РАЗВОЈ

Просторни развој и улога градова и урбаних насеља - Концепција развоја, уређења и управљања градовима и осталим урбаним насељима је резултат интегралног и повезаног деловања четири сегмента - институционални ниво, урбани кластери и мреже урбаних насеља, локални ниво и међународна и интеррегионална сарадња.

Умрежавање градова и осталих урбаних насеља и формирање урбаних кластера ће се остваривати кроз:

- развијање функционалних веза кроз комплементарне планове и програме просторног развоја ;
- развијање саобраћајне и друге техничке инфраструктуре ;
- развијање просторне организације и дистрибуције јавних служби ;
- формирање развојних мини-коридора на локалном нивоу, имајући у виду просторно, функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежен и полицентричан урбани развој;
- планирање и израду локалних планова и иницијатива, и сл.

На локалном нивоу градови и остала урбана насеља кроз локалне планове, пројекте и иницијативе, преузимају обавезу да:

- раде на формирању и афирмацији локалног и регионалног идентитета;
- ограниче ширење градског/приградског подручја у складу са захтевима очувања пољопривредног земљишта, заштите културног и природног наслеђа, рационалног коришћења градског

грађевинског земљишта и давања приоритета урбаној обнови, рециклажи, и изградњи у оквиру већ постојеће урбане матрице;

- обезбеђују апсолутну заштиту зелених и отворених простора унутар градског ткива као и јавних простора;

- планирају мрежу саобраћајница и техничку инфраструктуру у складу са стандардима опремљености, квалитета техничких решења и експлоатације, као и стандардима очувања и заштите животне средине;

- утврђују заштићене зоне и подручја која се ни под којим условима не могу претварати у изграђена подручја, нити могу бити предмет разматрања за такву промену, као напр. изворишта водоснабдевања, заштитни појасеви, простори и објекти од јавног интереса;

- утврђују/планирају локације за производне и друге активности,

- подстичу приватни сектор на улагање у објекте и садржаје од јавног интереса кроз форме јавно-приватног партнерства, заједничког улагања и сл.

Комунални системи - Развој комуналних система у градовима заснован је на очувању постојећих комуналних капацитета, и то кроз : очување, комплетирање, модернизације и ширење комуналних система у односу на локалне услове и потребе града; трансформација комуналних система, са развијеним партнерством јавно-приватно, економским ценама услуга, итд.; повећање степена транспарентности, са јасним обавезама управе, даваоца и корисника комуналне услуге; успостављање институционалне одговорности и ефикасне организованости управљања и др.

ОДРЖИВИ РУРАЛНИ РАЗВОЈ

Развојне могућности руралних подручја - По извршеној типологији, Мајданпек припада удаљеним, руралним подручјима Источне Србије, као најређе насено подручје, област слабе генеричке способности, са изолованостју услед топографских карактеристика и лоше саобраћајне повезности, са ниском густином насељености, итд.

У односу на структурне карактеристике овог типа, потребно је применити следеће мере и активности: изградња саобраћајне инфраструктуре; формирање центара заједнице села; редистрибуција социјалних услуга и служби; примена агро-еколошке мере и подршка развоју органске пољопривреде, разне врсте субвенција, олакшица и подстицајних средстава пољопривредницима; припрема и промовисање локалних иницијатива за побољшање конкурентности и квалитета живота у руралним областима; мере заштите - рекултивација земљишта, очување и побољшање природне средине и обезбеђивање одрживог коришћења природних ресурса; развој руралног туризма и повезивање са другим облицима туризма – обнова традиционалног сеоског домаћинства, доградња и адаптација објекта, промотивне активности, и сл.

Одрживи развој села - У планским одредбама, у правцу одрживог развоја потребно је дефинисати 1) уређење грађевинског, пољопривредног и шумског земљишта и водотокова, 2) уређење комуналне инфраструктуре, 3) очување природне и културног наслеђа села и сеоског пејзажа, 4) уређење и обнову села, 5) реактивирање постојећих и увођење нових активности.

Комунално опремање и уређење села - Кроз дефинисање планских решења, потребно је остварити сновни циљ комуналног опремања и уређења села ће бити унапређење постојећих и изградња неопходних комуналних система који омогућавају квалитетнији живот и рад на селу и отварају перспективу развоја.

СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ И СОЦИЈАЛНА КОХЕЗИЈА

Просторна организација и дистрибуција јавних служби - Основни циљеви, односно препоруке овог плана на дефинисање планских решења, односе се на постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група, као и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Територијални аспект социјалне искључености и сиромаштва - Основни циљ је интегрисање сиромашних подручја и ромских енклава у социјални и економски простор насеља што се може остварити преко оперативних циљева: унапређење услова живота у сиромашним подручјима и ромским енклавама, бар до нивоа минималних стандарда комуналне инфраструктуре, изградња институционалних аранжмана који ће омогућити да грађани из сиромашних подручја и ромских енклава користе услуге јавних служби у околним зонама (превоз деце до обданишта и основних школа, на пример), усмеравање активности и изградња садржаја од градског/насељског значаја у сиромашним подручјима и ромским енклавама чиме се подиже атрактивност подручја, и сл.

Препоруке за организацију јавних служби

	Општински центри
I - Социјална заштита и предшколско образовање	
A. Социјална заштита	(X)(*)
1. Домови за смештај деце без родитељског старања	
2. Домови за лица за функционалним и менталним сметњама	(X)(*)
3. Центри (комплекси) за старе	(X)(*)
Центри за социјални рад	X
Б-5. - Предшколско васпитање и образовање	
II - Образовање	
1. Основно образовање+ - I-IV разред	X
- V - VIII разред+	X
2. Средње образовање	X(K)(*)
3. Више и високо образовање	X(K)(*)
4. Ученички и студентски домови	
III Здравствена заштита	
1. Амбуланта, здравствена станица, мобилна здравствена служба	
2. Дом здравља	X
3. (Општа) болница	(X)(*)
4. Специјализоване болнице, заводи и институти	
5. Клинички и универзитетски центри	
6. Заводи за здравствену заштиту	
7. Центри за рехабилитацију и специјализована лечења	(X)(*)
8. Диспанзери медицине рада	(X)
9. Апотеке+	X
10. Ветеринарска станица+	(X)
IV – Култура*	
1. Библиотеке	X
2. Музеји	(X)
3. Архиви	
4. Галерије и изложбени простори	(X)
5. Сценско-музичке делатности	(X)
6. Заводи за заштиту споменика културе	
7. Домови културе	X
8. Дом омладине и пионира	X
9. Народни универзитет	X
V - Информатичка делатност и комуникације	X
VI - Физичка култура	
1. Отворени простори за различите врсте спортских активности са минималним захтевима у погледу одржавања – трим стаза, обале река и језера, и сл.	X
2. Отворени простори за различите врсте спортских активности, са уређеним помоћним и пратећим просторијама и објектима, режимом коришћења и одржавања (базени, тениски терени, сале)	X
3. Покривени објекти физичке културе са одговарајућим пратећим просторијама	X
4. Мањи спортско-рекреативни центри мултинаменског карактера	(X)
5. СРЦ који задовољавају стандарде за савезна и међудржавна такмичења	
6. СРЦ који задовољавају стандарде за међународна такмичења	

ОБЈАШЊЕЊЕ ЗНАКОВА

X - обавезно; XX - ако се не може организовати у насељу, јер за то не постоје потребни услови (потенцијални број корисника, грађевински фондови и сл.), обавезно је обезбедити организовани превоз до суседног места у коме садржај постоји (школски аутобуси, јавни превоз и сл.); (X) - могуће ако постоји интерес и економска основа за организовање садржаја, било у оквиру јавног или приватног сектора власништва; (K) - обавеза организовања комплементарног - пратећег садржаја који осигурава целовито задовољење потреба: на пример, ђачки или студентски домови, ђачке или студентске кухиње и ресторани, библиотеке са читаоницом и просторијама за учење и сл.; + - дефинисан је најнижи ниво обавезне организације садржаја, а за нивое изнад тога примена се подразумева; (*) - у центру или неком другом насељу на подручју територијалне целине.

Социјално становање - У циљу стварања услова да стамбени простор буде доступан свим грађанима - домаћинствима која из социјалних, економских и других разлога не могу самостално да обезбеде адекватно стамбено решење на тржишту, на локалном нивоу потребно је формирати тело у оквиру локалне управе у чијој ће надлежности бити припрема стратешких докумената и прописа у области становања на основу локалних потреба и могућности, као и координација процеса формулације локалне стамбене стратегије са јасним одређењем потенцијалних корисника система социјалног становање. Предлаже се оснивање локалних стамбених агенција које би спроводиле кључне делове локалних стамбених стратегија, где је то оправдано са становишта величине проблема и економски рационално са становишта постојања локалних капацитета. Увођење система стамбених субвенција на локалном нивоу за домаћинства која нису обухваћена републичким системом социјалне заштите, такође је једна од предложених планских мера.

Неформална насеља и бесправна изградња - Основни циљ у овој области је безусловно заустављање даље бесправне изградње и формирања нових неформалних насеља, односно пажљиво и рационално интегрисање тих насеља у укупну урбану структуру. На локалном нивоу потребно је : (1) Припремити локалне стратегије и акционе планове за санацију и реконструкцију неформалних насеља/зона, са мерама за превенцију даље неформалнеизградње; (2) Припремити оперативне, интегралне пројекте консолидације који се односе на одвојене зоне неформалних насеља, укључујући комунално опремање и опремање социјалном инфраструктуром; (3) Урадити одговарајуће урбанистичке планове за санацију/консолидацију неформалних насеља; (4) Припремити оперативне, интегралне пројекте комуналног опремања и уређивања грађевинског земљишта за потребе индивидуалне стамбене изградње; и сл.

3) ОДРЖИВИ РАЗВОЈ ЕКОНОМИЈЕ, ТРАНСПОРТА И ИНФРАСТРУКТУРЕ ПРИВРЕДА

Просторни развој привреде - Основни циљ је јачање позиције и привредне конкурентности Србије и њених регионалних целина на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије. У избору основних праваца развоја предност се даје оним делатностима код којих расположиви ресурси, тржишни услови и технички напредак омогућавају бржи развој. Пољопривредни и енергетски потенцијали ће и у наредном периоду бити од примарног значаја за укупан привредни развој, а туризам ће повећати улогу у будућем развоју привреде, с обзиром на, до сада, недовољно искоришћене ресурсе. Акценат ће бити на динамичнијем развоју индустријске производње и повећању учешћа у БДП, а предност у развоју индустрије, имаће индустријске гране чији производни програми обезбеђују: производе вишег степена обраде, унапређење и развој сектора услуга, висок извозни потенцијал, производе којима се супституише увоз, отварање нових радних места и равномерни регионални развој.

Просторна дистрибуција и организација пољопривреде - Просторна дистрибуција и организација пољопривреде заснива се на остваривању одговарајућег обима и асортимана сигурне понуде квалитетне хране и сировина за развој конкурентне прерађивачке индустрије, у складу са територијално хетерогеним природним и социоекономским погодностима и ограничењима. У складу са OECD дефиницијом руралних подручја и решењима нацрта Плана стратегије руралног развоја (2007.), Мајданпек се налази, према својим ресурсним потенцијалима, у Региону III., са изразитом хетерогеношћу у агроеколошком и социоекономском погледу, са ниском густином насељености, негативним демографским тенденцијама, слабо развијеном инфраструктуром и високом стопом руралног сиромаштва и незапослености.

Природне погодности упућују на развој повртарске, воћарске и сточарске производње и прераде на породичним газдинствима. У даљој обласној подели, равничарска подручја се усмеравају према главној водећој грани тржишне производње - виноградарству, и комплементарној делатности – сточарству/говедарству. Као посебно усмерење ужих локалитета предлаже се ратарство. Брдске области су усмерене на воћарство, и комплементарно мешовито сточарство, а посебна усмерења ужих локалитета на семенарство, као специфичну грану пољопривредне производње. Планинске области су усмерене на пашњачко сточарство и комплементарно – агрошумарство, а посебно усмерење је на производњу и узгајање аутохтоних сорти воћа.

Просторна дистрибуција и развој индустрије - Основни циљ у области индустрије је опоравак, повећање секторске и територијалне конкурентности и запослености обезбеђењем повољних опшних, инфраструктурних и просторних услова, као и њена равномернија просторна дистрибуција усклађена са потенцијалом регионалних, урбаних и руралних подручја, захтевима климатских промена и смањења притиска на ресурсе. Мајданпек је на развојном коридору VII, а одредбама овог плана дефинисан је као мањи Индустријски центар (са 1500 до 5000 запослених), и предлогом за изградњу, опремање и развој Индустријског парка и Индустријске зоне, на површинама већим од 100 ха.

Просторни развој туризма и однос према заштити - Због специфичности положаја, Мајданпек се налази и на издвојеном *touring* транзитном друмском туристичком правцу националног значаја (у оквиру путног коридора налазе се путеви/стазе културе, бициклизма и др.) и **пловном *touring* туристичком правцу** међународног значаја.

ОДРЖИВИ ТРАНСПОРТ, МРЕЖЕ И ОБЈЕКТИ

Регионална приступачност - Степен потенцијалне приступачности по областима, као скуп четири индикатора (комбиновани индикатор) у збирном рангирању дао је резултат, према којем је Мајданпек вреднован као област са приступачношћу далеко испод просека. Повећање приступачности треба да прати умрежавање функционалних урбаних подручја унутар територије Србије и трансгранично повезивање са суседним функционалним урбаним подручјима у околним земљама. То се посебно односи на Борску и остале области са ниском стопом, у којима је потребно побољшати инфраструктурну опремљеност, што је предуслов за активан интеррегионални развој.

Путна мрежа и објекти - Према концепцији развоја саобраћаја, путне мреже и објеката, поред дефинисаног основног и оперативних циљева на нивоу републике, неопходно је и на локалном нивоу интензивирати развој путног саобраћаја и путне инфраструктуре, вршити даљу рехабилитацију и реконструкцију мреже општинског карактера, формирање базе податка, итд.

Железничка мрежа и објекти - У области железничког саобраћаја намеће се основни циљ да се применом адекватних мера и у разумном временском периоду постигне такав ниво стања инфраструктуре, која ће, уз модернизацију возних средстава, омогућити да се побољша квалитет и брзина железничког саобраћаја.

Унутрашњи пловни путеви - водни транспорт - Основни циљ у овој области је повећање конкурентности конкурентске способности речног транспорта подизањем нивоа квалитета услуге у лукама. Посебан значај има развој коридора VII. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих пловних путева, одржавањем, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом лука и увођењем речног информационог система и изградњом марина на дунавској пловној мрежи. Оперативни циљеви се односе на умањење значаја границе на Дунаву, развој путничког саобраћаја, стварање могућности за изградњу малих лука - марина (приватним капиталом).

ОДРЖИВА ТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

Енергетика - Основни циљеви реформе енергетског система се заснивају на повећаној рационалности и ефикасности у области производње и потрошње енергије, као и на што већем коришћењу домаћих енергетских извора. Потребно је успостављање нових квалитетних услова рада, пословања и развоја у производњи и потрошњи енергије, који ће подстицајно деловати на привредни развој, заштиту животне средине и интеграцију у регионално и европско тржиште енергије и обезбеђивање сигурности и економичности снабдевања привреде и становништва енергијом.

Енергетска инфраструктура - У области електропреноса планом се, до 2014. године, предвиђа се реконструкција постојећег објекта 110 kV мреже – ДВ мајданпек 3 – Петровац и изградња нове ТС 110/x Мосна.

Коришћење обновљивих извора енергије - Основни циљ у овој области је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину. Према просторном распореду, за подручје Мајданпека истиче се енергија биомасе и енергија ветра.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама - Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу локалне заједнице, али и од значаја за заштиту животне средине, и то у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура - Основни циљ је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора

Телекомуникације

Основни циљ даљег развоја ове области је изградња, доградња, реконструкција, модернизација и организација савремене телекомуникационе мреже и њена доступност. На територији општине Мајданпек, обзиром да је мрежом релативно покривено укупно подручје, у том циљу се планира реконструкција постојећих оптичких каблова, и даљи развој фиксне и мобилне телефоније кроз дефинисане оперативне циљеве.

4) КОРИШЋЕЊЕ ЗЕМЉИШТА И ЗЕМЉИШНА ПОЛИТИКА

Грађевинско земљиште - Основни циљ коришћења и управљања грађевинским земљиштем је рационално коришћење грађевинског земљишта и успостављање економски ефикасног и

социјално одрживог система управљања грађевинским земљиштем. Оперативни циљеви који се морају имплементирати приликом дефинисања планских решења су:

- *одрживо и рационално усмеравање конверзије* пољопривредног и шумског земљишта у грађевинско;
- *строга заштита заштићеног водног земљишта* од бесправне градње;
- *одговорно планирање и остваривање планираних намена простора*; лоцирање објеката у близини постојеће инфраструктуре; рационално коришћење земљишта; ограничавање физичког ширења грађевинских подручја насеља на разумну меру, уз стимулисање урбане обнове и активирање запуштених локалитета (браунфилди), и др;
- *дестимулисање линеарне изградње* дуж важних саобраћајница;
- *координација и синхронизација управљања грађевинским земљиштем* и политике комуналног опремања и уређења насеља;
- *дефинисање будућих концесионих подручја*, и пажљиво и одрживо планирање земљишта за индустријске паркове и зоне.

У оквиру организационо-институционалних мера и инструмената, између осталог од значаја за јединице локалне самоуправе је успостављање урбаног менаџмента - производње локација (куповина за грађење, резерве земљишта, парцелација, опремање, и продаја или закуп/лизинг); увођење приватних, јавних и полу-јавних оператора/предузимача и приватног капитала у финансирање и управљање пословима са грађевинским земљиштем; координација активности надлежних органа локалне управе у процесу планирања, уређења и активирања локалитета, управљања земљиштем, олакшавању инвестирања. Посебну улогу има формирање одговарајућег тела за стратешко и акционо планирање, реализацију пројеката, урбану обнову, и активирање браунфилд локација; у оквиру локалног информационог система (регистра) у локалним самоуправама потребно је упоставити евиденције о усвојеним планским документима; попису катастарских парцела за које је према планском документу промењена намена; имовини у јавној својини; локацијама - опремљеним, неопремљеним, браунфилдима; земљишту у државној својини које је дато на коришћење за изградњу а то право није искоришћено, ради утврђивања престанка права коришћења, и др.

Биланси употребе земљишта - На националном нивоу је према опредељеним наменама у планском хоризонту 2021. године, планирано повећање шумског земљишта (до оптималног степена од 41%), а на рачун смањења најнеквалитетнијег пољопривредног земљишта и увећање грађевинског земљишта за укупно 0,5%. Увећање шумског земљишта се предвиђа као резултат планског пошумљавања и природног обрастања.

5) ПРОСТОРНА ИНТЕГРАЦИЈА СРБИЈЕ

Функционалне везе - Поред транснационалне и прекограничне сарадње, у циљу просторне интеграције републике, као функционално повезивање, планом је дефинисана и интеррегионална сарадња. Интеррегионална сарадња за сада се заснива на сарадњи градова и локалних територијалних

јединица. Најмасовнији тип сарадње скоро свих градова Србије са градовима у свету је братимљење, које се већ неколико деценија одвија са различитим интензитетом и успехом. Просторна интеграција на интеррегионалном нивоу одвијаће се и остваривањем различитих програма сарадње локалне иницијативе - градова и општина. Стратешки циљеви, приоритети и мере програма и техничка помоћ дефинисане су IPA инструментом до 2013. године.

6) ОСТВАРЕЊЕ ПЛАНА

Обавезе и смернице за планску разраду - Просторни план јединице локалне самоуправе се непосредно усклађује са Просторним планом Републике Србије до доношења Регионалног, односно Просторног плана подручја посебне намене у чијем се обухвату налази територија или део територије јединице локалне самоуправе.

Посебна напомена: У току је израда новог Просторног плана Републике Србије са планским периодом до 2035.године. Јавни увид у Нацрт овог планског документа је завршен и предстоји фаза усвајања истог. Током израде ППО коришћена су планска решења наведена у материјалима Нацрта ПП РС у мери у којој су могла имати утицаја на просторни развој подручја општине Мајданпек, те су тиме ППО максимално усклађене са актуелним плановима Републике Србије у погледу просторног развоја, са којима предстоји и усклађивање остале планске документације регионалних просторних планова и просторних планова подручја посебне намене који су донешени у ранијем периоду и за које ће се по потреби радити усклађивање са новим републичким просторним планом.

2.2. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ РЕГИОНАЛНОГ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ТИМОЧКЕ КРАЈИНЕ ("Службени гласник РС", број 51/11)

Према Регионалном просторном плану Тимочке крајине, насеље Доњи Милановац, у мрежи насеља општине Мајданпек је сврстано у општински субцентар.

Између осталог, главна туристичка понуда биће организована у Кладовско-Мајданпечком рејону (са Дунавом, НП "Ђердап" и брдско-планинском зоном). Рејон представља централни део туристичке дестинације/регије "Доње Подунавље" и северни део туристичке дестинације/регије Кучајске планине које у Борском округу захватају општине Кладово и Мајданпек. Рејон обухвата сектор дунавског приобаља (Лепенски Вир-Брза Паланка), део Ђердапског језера/"НП Ђердап", брдско-планинске секторе (Мироч, Северни Кучај са врхом Старица Лишковац, Велики Гребен-запад, Хомољске планине-север, и Мали Крш-север), Кладово (градски туристички центар), Доњи Милановац (научно-туристички центар), општински центар Мајданпек, археолошка налазишта, и друге природне и културне вредности, насеља и објекте.

Туристички ресурси на подручју општине Мајданпек углавном се налазе у зони Дунавског приобаља и обухватају: Дунав, део НП Ђердап и Ђердапске клисуре (Госпођин вир, Доњомилановачку котлину, почетак кањона-клисуре Великог казана), археолошки локалитет Лепенски вир, Милошева Кула, Доњи Милановац (са пристаништем, туристичкорекреативном инфраструктуром, локалним излетиштима језеро Балта Алташонт и Козански поток, и потенцијалима за одморишни, рекреативни, наутички и друге видове туризма), Поречки залив (потенцијални научно-туристички центар са Марином), панорамске путеве (постојећи пут на релацији Доњи Милановац, преко Омана-Мајданпек и Доњи Милановац-Видиковац на Великом Штрпцу и потенцијални пут на релацији Шомрда-Велико Штрпце), мрежу шетних стаза на подручју НП "Ђердап" (осам стаза дужине око 60 км, од локалитета Лепенски вир до уласка у клисуру Велики Казан) део бициклистичке трасе "Еуровело 6" (у коридору Ђердапске магистрале), риболовно подручје на акваторији Дунава и др. Залеђе општине са Мајданпекком обухвата брдско-планинску и сеоску-етно амбијеталну зону, са потенцијалима за сеоски, ловни и еколошки туризам, излетничку рекреацију и др., која ће се развијати као комплекс туристичких активности. Мајданпек ће у свом окружењу, поред понуде Дунавског приобаља, интегрисати и друге значајне туристичке ресурсе и вредности као што су језеро Велики Затон, ски стадион Рајково (са две ски-стазе дужине 2,2 км и ски лифтом са висинском разликом 200 м), спелеолошки објекти (Рајкова пећина, Понорска пећина, Изворска пећина, Дубочка пећина, пећина Градашница, велики број вртача, увала и јама, прераст код Рудне Главе, и др.), клисуре Малог и Великог Пека и њихових притока, Бигрена акумулација Бели Изворац, ловишта и др. Туристичка понуда рејона биће комплетирана реализацијом садржаја туристичко-рекреативне понуде у простору (посебно у: приобаљу Дунава-уређењем марина, пристана плажа, кампова, односно НП "Ђердап" шетне стазе, видиковци и др.), уређењем археолошких локалитета, реновирањем и изградњом смештајних капацитета и др. Лоциран уз главни транзитно пловни и наутички коридор Дунав и Ђердапску магистралу, са комплексима активности наутичког, речног, културног, рекреативног, ловног и риболовног, еколошког и других видова туризма овај рејон представља један од најзначајнијих сегмената туристичке понуде на подручју Просторног плана.

Главна туристичка понуда рејона биће организована у комплексима и местима, између осталих, у туристичком комплексу наутичко-туристичког центра Доњи Милановац-сектор дунавског приобаља (Лепенски Вир-Поречки залив-Велики Штрбац) са Ђердапским језером/НП "Ђердап".

2.3. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА ЂЕРДАП ("Службени гласник РС", број 117/22)

Просторни план обухвата делове територија општина Голубац (Браничевски управни округ) и општина **Мајданпек**, Кладово и Неготин (Борски управни округ) укупне површине од око 1727 km². Обухвата 37 целих катастарских општина (у даљем тексту: КО) од којих су 10 КО на територији општине Мајданпек: Бољетин, Голубиње, Доњи Милановац, Клокочевац, Мајданпек, Мироч, Мосна, Рудна Глава, Тополница и Црнајка.

Просторни обухват подручја Просторног плана

Јединица локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС)	Површина обухваћеног дела територије ЈЛС, km ²	Површина НП „Ђердап“ на делу територије ЈЛС, km ²	% НП „Ђердап“ на делу територије ЈЛС, km ²	Површина Геопарка „Ђердап“ укупна/ван територије НП, km ²	Површина ван заштићених подручја
Голубац	253,8	180,9	28,4	253,8 / 72,9	0,0
Мајданпек	748,6	296,5	46,5	601,6 / 305,1	147,0
Кладово	499,2	159,9	25,1	391,6 / 231,7	107,6
Неготин	225,8	0,0	0,0	83,3 / 83,3	142,5
Укупно:	1727,4	637,3	100,0	1330,3 / 693,0	397,1

Подручје се простире правцем запад-исток, у физичко-географском смислу обухвата брдско-планинско подручје Ђердапске клисуре са делом Ђердапског језера и планинским масивима Шомрде, Лишковца и Мироча, у висинским зонама од око 40 (источно од Кладова) до око 930 m н.в. (на врху Гарван, југозападно од Рудне Главе).

Подручје Просторног плана, обухвата природне вредности националног и међународног значаја, и то:

– Национални парк „Ђердап“ (у даљем тексту: НП „Ђердап“, површине око 638 km²) чије границе су утврђене Законом о националним парковима;

– УНЕСКО Геопарк „Ђердап“ (у даљем тексту: Геопарк „Ђердап“, површине око 1330 km²), први геопарк у Републици Србији проглашен 2020. године, који у целости обухвата подручје НП „Ђердап“ и око 693 km² ван подручја НП „Ђердап“.

Поред наведеног, у складу са Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања према којем се границе Просторног плана одређују границама КО, подручје Просторног плана обухвата и око 397 km² ван подручја НП „Ђердап“ и Геопарка „Ђердап“.

Подручје НП „Ђердап“ простире се на територији општина Голубац, Мајданпек и Кладово, у оквиру 17 КО: Голубац, Брњица, Добра, **Бољетин, Мајданпек, Доњи Милановац, Мосна, Тополница, Голубиње, Мироч**, Петрово Село, Текија, Нови Сип, Давидовац, Манастирица, Кладушница и Подвршка. На подручју општине Мајданпек у Националном парку налази се Археолошко налазиште „Лепенски вир“, од изузетног значаја.

Подручје Геопарка „Ђердап“ простире се на територији општина Голубац, Мајданпек и Кладово, у оквиру 37 КО: од којих у општини Мајданпек у КО: **Бољетин, Доњи Милановац, Мајданпек, Мосна, Мироч, Голубиње, Тополница, Рудна Глава, Црнајка и Клокочевац**. У оквиру граница Геопарка „Ђердап“ налази се НП „Ђердап“, као и споменици природе (у даљем тексту: СП), од којих у општини Мајданпек: „**Прераст Шупља стена**“ и „**Бигрена акумулација Бели изворац**“. Са својством геонаследног наслеђа објекта, ван граница НП „Ђердап“ (а у оквиру Геопарка „Ђердап“), на локалитету Рудна глава налази се археометалуршки комплекс рударских радова. Рано енеолитски рудник Рудна Глава, археолошко налазиште од изузетног значаја, је пример најстарије познате технологије производње бакра. Локалитет припада Винчанској култури и представља центар најранијег рударства бакра на централном Балкану, односно у југоисточној Европи, са значајном продукцијом карбонатних минерала бакра, малахита и азурита.

Остале посебнамене у оквиру ППППН су:

– разноврсне културне вредности од међународног значаја и значаја за подунавске земље и Републику Србију (археолошка налазишта из периода неолита, римски пут и мост у Ђердапу и римска утврђења, средњовековна утврђења и манастири, остаци рударења из праисторије и римског периода, очуване целине и објекти народног градитељства и друго материјално и нематеријално културно наслеђе);

– деоница Паневропског транспортног коридора VII, са значајним, али још увек недовољно искоришћеним наутичким потенцијалима међународног водног пута Е-80 – Дунав;

– водопривредна инфраструктура, која се ослања на хидроенергетске потенцијале Дунава, са две постојеће хидроелектране (у даљем тексту: ХЕ), „Ђердап 1“ и „Ђердап 2“ (ван подручја општине Мајданпек), као и на системе и објекте за заштиту од вода и заштиту квалитета вода, изворишта вода и др;

– најатрактивнији део приоритетне туристичке дестинације Доње Подунавље;

– зоне експлоатације и значајних резерви минералних сировина (део мајданпечко-борског басена експлоатације бакра и племенитих метала, зоне експлоатације кречњака и грађевинског камена);

– гранични појас према Румунији у дужини од око 140 km са постојећим и планираним граничним прелазима.

Заштита природе и предеоних вредности

Заштита природних вредности на подручју Просторног плана као и на територији општине Мајданпек, односно простор НП „Ђердап“, је доминантно планско решење и у вези са остваривањем овог циља а у складу са законском регулативом утврђене су зоне заштите НП.

Национални парк - Преглед утврђених зона заштите НП на територији општине Мајданпек:

ЗОНЕ I СТЕПЕНА ЗАШТИТЕ, обухватају простор највреднијих и најочуванијих делова Националног парка (репрезенте вегетације Ђердапске клисуре), односно делова савремених и реликтних полидоминантних и осиромашених биљних заједница са буквом, храстовима, мечјом леском, орахом, макленом, јоргованом, зелеником, тисом и другим врстама), укупне површине од око 58,46 km²., од чега на територији општине Мајданпек:

– 1.5. Локалитет „Шомрда”, површине 20,34 ha, се налази у општини Мајданпек и обухвата део катастарске парцеле (у даљем тексту: кат. парц.) број 710, КО Бољетин. обухвата налазиште и у Србији најсеверније станиште у Србији реликтне терцијарне врсте зимзеленог, жбуна по имену зеленика или божиковина, као и састојине букве и храста китњака;

– 1.6. Локалитет „Тилва Тома”, површине 231,90 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата добро очуване шумске заједнице међу којима се истиче висока састојина балканске букве.

– 1.7. Локалитет „Цигански поток”, површине 206,69 ha се налази у се налази у општини Мајданпек, обухвата чисту аутохотну састојину ораха и мешовиту заједницу букве и ораха;

– 1.9. Локалитет „Чока Њалта са Песачом”, површине 628,98 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата најбогатије реликтне шумске заједнице Ђердапског подручја, сложеног састава, које садрже око 40 врста дрвећа и чине природни арборетум, као и фосилоносно налазиште из доба доње и средње јуре

– 1.10. Локалитет „Лепенски вир”, површине 62,06 ha, се налази у општини Мајданпек и обухвата рефугијум термофилног биљног света са низом реликтних шумских и жбунастих заједница у окружењу чувеног истоименог археолошког налазишта, са низом ретких и интересантних врста дрвећа и жбуња (копривић, маклен, орах и др.);

– 1.11. Локалитет „Кањон Бољетинске реке са Гребеном”, површине 102,48 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата импресивну кањонску долину Бољетинске реке и стрми дунавски одсек брда Гребен, са изванредно израженим геолошким профилима на којима се приказује структура и стратиграфија фосилоносних седимената ствараних у доба јуре и доње креде;

– 1.12. Локалитет „Ковилово”, површине 365,98 ha, се налази у општини Мајданпек, а

– 1.13. Локалитет „Градашница”, површине 354,38 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата клисурасту долину речице Градашнице са интересантним шумским заједницама типа шибљака, ниских шума и шума; овај простор укључује део површине раније заштићеног споменика природе „пећине Градашница”;

- 1.14. Локалитет „Велики и Мали Штрбац са Трајановом таблом”, површине 1953,83 ha, се простире у општинама Мајданпек и Кладово, обухвата тридесет биљних заједница сложених у шест вегетацијских серија, при чему 16 заједница има карактер реликтних полидоминантних заједница; обухвата станишта изузетно разноврсне фауне, посебно птица, сисара и гмизаваца и представља најпространију зону дивљине изванредне лепоте и атрактивности на подручју Ђердапа;

Планска решења за зоне I степена заштите су усмерена ка очувању и спонтаној рестаурацији „дивљине” за научне, образовне и општекултурне потребе, без привредних активности, коришћења природних ресурса и са ограниченом посетом.

ЗОНЕ II СТЕПЕНА ЗАШТИТЕ, обухватају простор у залеђу или окружењу подручја и локалитета са I степеном заштите, долине притока Дунава, стеновите и стрмо нагнуте одсеке у дунавским клисурама, крашке пределе, истакнута узвишења и друге делове подручја од значаја за заштиту живог света, геодиверзитета, са изванредном и динамичном лепотом предела и традиционалних облика живота и градитељства, укупне површине од око 130 km² појединачне површине од 6 до око 6 110 ha, од чега на територији општине Мајданпек:

– 2.5. Локалитет „Татарски вис–Шомрда–Тилва Тома”, површине 6.070,67 ha, у општинама Голубац и Мајданпек,

– 2.7. Локалитет „Песача”, површине 194,39 ha, у општини Мајданпек,

– 2.8. Локалитет „Гребен”, површине 192,93 ha, у општини Мајданпек,

– 2.9. Локалитет „Штрпско корито”, површине 4.831,93 ha, у општинама Мајданпек и Кладово,

Планска решења за зоне II степена заштите су усмерена ка очувању и унапређењу стања шума, станишта посебно значајних дивљих врста и њихових заједница, оптималном управљању популацијама тих врста, очување и презентација репрезентата гео-наслеђа, очувању и складном уређењу целине амбијенталних вредности (стара сеоска насеља, објекти и облици традиционалног градитељства и живота, очување интегритета простора у којима се налазе споменици културе, археолошка места и културно-историјске целине).

ЗОНА ЗАШТИТЕ III СТЕПЕНА обухвата простор у НП „Ђердап” који није обухваћен зонама заштите I и II степена. која располаже вредностима предеоног, биолошког и гео диверзитета, првенствено је у функцији обезбеђења целовитости подручја Ђердапа као заштићеног природног добра, и на којој се предвиђају: селективно и ограничено коришћење природних ресурса, активности на унапређењу заштићеног подручја, животне средине и културно-историјских вредности, развој села, побољшање економског стања и услова живота локалног становништва, изградња стамбених и инфраструктурних објеката и објеката за потребе туризма и других делатности заснованих на принципима одрживости..

3. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Заштита природних вредности и добара оствариваће се очувањем заштићених и строго заштићених врста дивље флоре и фауне, објеката геонаслеђа и обележја карактера предела и ефикасним одрживим управљањем шумама, дивљачи и рибљим фондом, уз обезбеђење институционално-организационе подршке и умрежавања свих релевантних актера заштите природе. Приоритет је остваривање заштите, презентације и одрживог коришћења заштићених и предвиђених за заштиту природних вредности, којима се обезбеђује еколошки јавни интерес, омогућава развој локалних заједница и стварају услови за одмор, рекреацију, едукацију и уживање посетилаца.

Неопходна је институционално-организациона подршка, пре свега унапређење система управљања заштићеним подручјима, посебно на релацији НП „Ђердап” – Геопарк „Ђердап”, који подразумева ефикасно чување и одржавање природних вредности, њихово уређење и туристичку интерпретацију, даље истраживање и мониторинг, конзервацију, реколонизацију и реинтродукцију биљака и животиња, санацију оштећења, уређење предела и др. Ефикасност заштите обезбедиће се укључивањем локалног становништва у активности и послове на заштити, уређењу и интерпретацији заштићених подручја, као и компензацијама или компензационим програмима (првенствено у туризму) за штете/губитке узроковане ограничењима режима заштите и коришћења природних и културних вредности.

Осим проглашених и предложених заштићених подручја, Просторним планом ће се на основу услова заштите природе и управљача НП „Ђердап”, као и других меродавних сазнања резервисати простор за проширење постојећих просторних целина са режимима заштите у НП „Ђердап”, као и за подручја планирана за заштиту природе изван НП „Ђердап”.

Подручје Просторног плана представља део туристичке дестинације Ђердап/Доње Подунавље. Развој целогодишње туристичко-рекреативне понуде засниваће се на кључним постојећим и потенцијалним атракцијама: Ђердапске клисуре и акваторије Ђердапског језера, са низом хидро-геоморфолошких феномена који представљају јединствену европску вредност на територији Републике Србије и Румуније; културно-историјским вредностима европског и светског значаја (Лепенски Вир, остаци Римског лимеса – локалитети који су означени у последњој колони табеле 2); очуваним екосистемима приобаља и брдско-планинског појаса НП „Ђердап”; и пловидбеном систему Ђердапа, као једне од најатрактивнијих наутичких зона Дунава. Постојећа туристичка понуда биће техничко-технолошки и организационо унапређена и функционално заокружена, посебно у погледу уређења, опремања и коришћења садржаја понуде у приобаљу, на Путу римских императора и у брдско-планинском појасу НП „Ђердап”. Планско опредељење је да ће туризам представљати основну или алтернативну делатност и вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју, која намећу режими заштите природног и културног наслеђа и ресурса. Активираће развој комплементарних активности и структура (у производњи органске хране, аутентичних етно-производа, традиционалних заната, јавних служби, инфраструктуре и др.) и подржати заштиту и презентацију природних и културних вредности, посебну у обухвату Геопарка „Ђердап”.

Развој водопривредне инфраструктуре на подручју Просторног плана засниваће се на специфичним захтевима следећих зона: приобаља Дунава (побољшање функционалности, допуна и уредно одржавање водопривредних и свих пратећих комуналних и заштитних система у приобаљу); сливова притока Дунава (уређење и заштита водотока у складу са еколошким циљевима заштите НП „Ђердап” и очувања биодиверзитета) и слива горњег Пека (уређење и коришћење слива ради усклађивања циљева развоја рударства и циљева уређења и заштите простора и животне средине).

Виши квалитет доступности и интегрисаности подручја Просторног плана са окружењем оствариће се: одржавањем међународног пловног пута, модернизацијом и изградњом пратеће инфраструктуре (пристаништа и марина), осавремењивањем и рехабилитацијом државних путева (IБ реда као и IIA и IIB реда) и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (железничке пруге, водопривреде, електроенергетске и телекомуникационе

инфраструктуре) и њихових заштитних појасева; развојем јавног саобраћаја (аутобуски, железнички, пловни, линијски такси), уређењем европске бициклическе стазе број 6 и пешачке стазе Е4. За боље повезивање подручја са окружењем, перспективно ће важну улогу имати и реализација путних правца: према Великом Градишту и Пожаревцу (веза са ДП IА преко ДП IБ реда бр. 34 – Пожаревац – Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац) и према Неготину (преко ДП IIB реда бр. 396) и Тимочкој Крајини (преко ДП IБ реда бр. 35 – државна граница са Румунијом/ гранични прелаз Ђердап – Кладово – Неготин – Зајечар, нових пристаништа на Дунаву и др. Подједнаког је значаја развој и виши квалитет локалне мреже путева, укључујући панорамске путеве, која омогућава приступ и повезивање заштићених, туристичких и руралних подручја са државним путевима и центрима у мрежи насеља.

Привредни развој подручја оствариваће се подржавањем делатности комплементарних заштити природних и културних вредности и развоју других посебних намена, које су способне за конкурентски наступ на домаћем и страном тржишту. Приоритет има развој туризма, водопривреде и енергетике, а потом и њима комплементарне делатности: пољопривреда, шумарство, рибарство и услуге.

Подстицање развоја конкурентне и одрживе пољопривреде (у систему традиционалне пољопривреде на подручју НП „Ђердап“) омогућиће побољшање квалитета живљења сеоског становништва и остваривање заштите и одрживог коришћења пољопривредног земљишта и специфичног карактера руралног и природи блиског предела. Приоритет је развој пољопривредних производа посебних одлика квалитета до нивоа препознатљивог географског имена порекла (вино, сточарски производи, воће, мед) и јачање веза пољопривреде и комплементарних делатности (туризам, угоститељство и сл.).

Развој енергетске инфраструктуре и телекомуникација имаће посебног значаја не само за подизање стандарда становништва, већ и за привредни развој подручја, развој мреже насеља и дисперзију туристичких капацитета на руралном подручју. Приоритет у решавању комуналних проблема има успостављање система управљања отпадом, затварање свих постојећих несанитарних депонија и сметлишта, чишћење речних корита и инфраструктурних коридора (у првом реду на подручју НП „Ђердап“) од нелегално одложеног комуналног отпада и преусмеравање укупних токова отпада ка планираним регионалним депонијама за Браничевски и Зајечарски управни округ.

Основно концепцијско опредељење јесте очување високог квалитета животне средине на деловима подручја са квалитетном и претежно квалитетном животном средином, и виши квалитет животне средине на преосталим деловима подручја Просторног плана, успостављањем и функционисањем мониторинга параметара животне средине, ограничавањем и елиминисањем могућих негативних утицаја и ризика од загађивања и деградације простора.

У третману смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама потребно је јачање улоге просторног/урбанистичког планирања у превенцији катастрофа и ефикасности управљања ванредним ситуацијама уређењем територија и применом мера заштите у складу са проценама ризика и плановима заштите и спасавања у ванредним ситуацијама. У планирању простора примењиваће се следећи принципи са циљем јачања превентивних мера заштите од опасности насталих у ванредним ситуацијама: Превенција уместо реаговања; Суживот са елементарним и другим непогодама уместо супротстављања; Избор оптималних намена земљишта и активности уместо сталне одбране, градње заштитних објеката и техничких мера; Формирање одговарајућег географског информационог система, где би се интегрисале просторне информације, пратило стање на терену и координирале активности; Укључивање свих субјеката заједнице у превентивне радње; Константно информисање и едукација кључних актера система заштите и спасавања, као и становништва у области смањења ризика од катастрофа.

Приоритет има успостављање институционално-организационих решења за координацију активности и обједињено предузимање акција на остваривању Просторног плана између овлашћених предузећа за заштиту природе, газдовање државним шумама, коришћење вода и управљање туристичким просторима, с једне стране и обезбеђења сарадње и укључивања локалног нивоа управљања, регионалних институција/организација, приватног и трећег сектора у имплементацију планских решења, с друге стране. Значајним се сматра функцијско повезивање и јачање капацитета општина око питања заштите природних и културних вредности и ресурса и управљања одрживим развојем подручја. Очекује се да ће подстицајну улогу имати остваривање добити за локалне заједнице по основу остваривања посебних намена подручја.

III. ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ

1.1. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА НП „ЂЕРДАП”

1.1.1. Режим заштите I степена

На подручју НП „Ђердап” у зонама са режимом заштите I степена утврђују се најстрожије мере, забране и ограничења којима се искључују све активности у простору и коришћење природних ресурса, осим контролисаних активности научног рада, ограничене едукације, ограничене и контролисане презентације посетиоцима, спровођења заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност надлежног министарства. Посета у општекултурне рекреативне сврхе обавезно се одвија у пратњи овлашћеног лица управљача НП „Ђердап” или самостално са посебном дозволом управљача. Поред наведених примењују се и следеће мере забране и ограничења:

- Забрањује се коришћење природних ресурса и изградњу објеката, као и слободна, неконтролисана посета и обилазак, кретање ван постојећих путева и специјално утврђених стаза.
- Ограничавају се радови и активности за научна истраживања и праћење природних процеса, контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, а које нису у супротности са циљевима очувања природних вредности; спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност Министарства заштите животне средине.

Режим заштите I степена не примењује се на деловима локалитета (у складу са Законом о националним парковима), и то:

- „Бојана” на потесу Ливадица, следеће кат. парц. у КО Голубац: 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 4621, 4622, 4623, 4624, 4625, 4626, 4627, 4628, 4629, 4630, 4631, 4632, 4633;

- „Лепенски вир”, кат. парц. бр. 216/2 КО Бољетин.

Дозвољене су активности на коридору ДП ИБ реда број 34 са пратећим објектима (мостови, тунели, шкарпе, пропусти и др.) у локалитетима „Голубачки град”, „Босман-Соколовац” „Чока Њалта са Песачом”, „Лепенски вир”, „Кањон Бољетинске реке са Гребеном” и „Велики и Мали Штрбац са Трајановом таблом”.

У просторној јединици „Лепенски вир”, на кат. парц бр 956/1 у КО Бољетин забрањују се радови и активности које могу негативно утицати на станиште копривића (*Celtis australis* L.)

1.1.2. Режим заштите II степена

На подручју НП „Ђердап”, на локалитетима са режимом заштите II степена успоставља се ограничено и строго контролисано коришћење природних богатстава и активности (изградње и коришћења) у мери која не угрожава природна станишта, екосистеме и друге примарне вредности заштићеног подручја. Овај режим подразумева управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације, презентације и укупног унапређења стања заштићеног подручја.

Забрањена је изградња викендица и других породичних објеката за одмор, објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутичког туризма, индустријских, металуршких и рударских објеката, асфалтних база, објеката за складиштење и продају деривата нафте и течног нафтног гаса, енергетских објеката, ветрогенератора и соларних електрана, објеката за рециклажу и спаљивање отпада и образовање депонија отпада, формирање нових гробаља, закопавање угинуле стоке, испуштање опасних и штетних материја, као и вршење других радњи које могу угрожити вредности НП „Ђердап”.

Забрањује се експлоатација минералних сировина, тресета и материјала речних корита, узимање фосилног материјала са профила, осим за потребе научних истраживања, привредни риболов, активности којима се мења морфологија терена, односно извођење радова који би могли да униште или наруше геоморфолошке и хидролошке карактеристике подручја, превођење вода и измене хидродинамичких карактеристика и режима потока и река, као и све друге радове и интервенције које могу утицати на измену хидролошког режима подземних и површинских вода, формирање водоакумулација (осим за противпожарну заштиту), мелиорациони и други хидротехнички радови, преоравање природних травњака, уношење врста страних за дивљи биљни и животињски свет регије у којој се налази заштићено подручје.

Дозвољена је планска и контролисана градња инфраструктуре и уређење простора за потребе презентације природних и културних вредности (центри за посетиоце и др.) и рекреације у традиционалном стилу, изградња и реконструкција путева и комуналне инфраструктуре ради повезивања, опремања и ревитализације сеоских насеља и презентације заштићеног природног добра, реконструкција електропривредних, водoprивредних и шумарских објеката, као и изградња, реконструкција, санација, адаптација и одржавање објеката постојећих сеоских пољопривредних домаћинстава (регистрованих пољопривредних газдинстава) у оквиру постојећих

катастарских/грађевинских парцела, уз обавезу контролисаног елиминисања чврстог отпада и обезбеђења санитарно безбедног прикупљања и елиминисања отпадних вода. Омогућава се планско уређење простора за потребе јавног туристичко-рекреативног коришћења простора, чувања, одржавања и презентације вредности заштићеног подручја (објекти за чуваре, видиковци, еко-учионице на отвореном, надстрешнице за склањање од невремена – који се граде као рустични објекти, као и излетничке, риболовне, пешачке, планинарске и бициклистичке стазе – уз постављање информативних пунктова и маркирање стаза, пристани и др.) уз сагласност управљача НП „Ђердап”.

Коришћење и уређење пољопривредног земљишта подразумева поштовање прописаних услова заштите и предузимања одговарајућих антиерозивних мера, пољопривредне активности усмерене ка заштити ливадско-пашњачких екосистема и валоризацију специфичних природних погодности за развој пашњачког сточарства, интегралне/органске производње воћа и местимично ретких врста жита, развој пчеларства и узгој ловне дивљачи.

Режим заштите II степена у газдовању шумама подразумева умерено повећање површина под шумом, побољшање структуре, квалитета и здравственог стања састојина и јачање општекорисних функција шуме, на основу плана управљања НП „Ђердап”, планом развоја шумског подручја и програмима управљања шумама НП „Ђердап”. Активности лова и риболова се ограничавају у складу са ловном основом ловишта „Ђердап”. Дозвољено је коришћење локалних изворишта површинских и подземних вода за потребе водоснабдевања, уз обавезно установљивање и зона и спровођење режима санитарне заштите изворишта у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08).

У просторној јединици „Гребен”, на кат. парц. број 480/1 у КО Доњи Милановац забрањују се изградња објеката, као и радови и активности које могу негативно утицати на објекте геолошког наслеђа и карактеристичан и специфичан природни амбијент обале Дунава.

На локалитету „Пецка бара” у просторној јединици „Штрбачко корито” забрањује се камповање или постављање било каквих објеката који могу утицати негативно на станиште копривића (*Celtis australis* L.).

1.1.3. Режим заштите III степена

На подручју НП „Ђердап” ван просторних јединица са режимима заштите природе I и II степена примењује се режим заштите III степена где се успоставља селективно и контролисано газдовање природним ресурсима, изградња и коришћење простора и активности у простору, уз услов одржања високог квалитета животне средине, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности.

У овом режиму омогућава се развој еколошки прихватљиве пољопривреде, заштита, унапређење и одрживо коришћење шума, споредних шумских производа и ловне дивљачи, односно санитарни лов уз еколошки одговорно и одрживо управљање популацијама дивљачи, рекреативни риболов и привредни риболов на Дунаву, планско уређење и комунално опремање постојећих насеља, планска изградња објеката туристичке намене (у складу са правилима утврђеним Просторним планом), пристана и пратеће инфраструктуре, ловачких, шумарских и хидро-техничких објеката, електроенергетске, саобраћајне, водопривредне и телекомуникационе инфраструктуре, као и формирање реверзибилне акумулације и изградња одговарајуће ХЕ и несметана пловидба Дунавом.

Дозвољена је изградња у грађевинским подручјима у складу са правилима утврђеним просторним и урбанистичким плановима ЈЛС. Поред већ утврђених зона градње у локалним планским документима, нова изградња, пре свега у функцији туризма и презентације вредности НП „Ђердап” ће се реализовати у следећим насељима, односно локалитетима: Добра, Брњица, Кожица, Бољетин, Мосна, Голубиње, Мироч, Голо Брдо и Текија.

Локалитети за нову изградњу туристичких садржаја реализоваће се у складу са обавезујућим правилима из овог Просторног плана датих у глави IV. поделама 1.1. и поделама 1.2. а на основу урбанистичких планова/пројеката, и то:

1. Етно одморишта „Зидинац” у КО Добра (на кат. парц. бр. 56, 54 и 51, као и другим парцелама у непосредном обухвату у складу са урбанистичким планом/пројектом).
2. Туристички комплекс – туристичко етно насеље на потесу Дафин у КО Текија (на кат. парц. бр. 1375, 1376/3, 1378/1, 1378/1, 1379/1, 1380, 1381/1, као и другим парцелама у непосредном обухвату у складу са урбанистичким планом/пројектом), оријентационе површине 4 ha са следећим садржајима: више приватних смештајних јединица капацитета до осам особа по смештајној јединици, укупног капацитета до 150 лежаја, спратности П+1, национални ресторан, мини бања, отворени базен и др.
3. Туристички комплекс – туристичко еко насеље на Голом брду у КО Текија (на кат. парц. бр. 1249/1, 1252, 1253, 1261, 1262, 1263/1, 1263/2, 1264/1, 1264/2, 1265/1, 1265/2, 1266, 1267, 1268, 1272/1, 1272/2, 1273/1, 1274/1, 1275, 1276/1, 1277/3, 1295, као и другим парцелама у непосредном

обухвату у складу са урбанистичким планом/пројектом) оријентационе површине 12 ha са следећим садржајима: више смештајних јединица спратности П+ПК (планинске куће, брвнаре, глампинг смештај, мини бање итд.), укупног капацитета око 250 лежаја, са рестораном планинског типа и осталим компатибилним садржајима.

Дозвољена је изградња планинарских домова и других објеката у функцији презентације вредности Геопарка „Ђердап“ и НП „Ђердап“, односно пренамена постојећих објеката у планинарске долове, у складу са усмеравајућим правилима датим у глави IV. поделељак 1.2. овог просторног плана.

Дозвољена је реконструкција, доградња и изградња стамбених и економских објеката у функцији примарне пољопривредне производње постојећег сеоског пољопривредног домаћинства (регистрованога пољопривреднога газдинства) и објеката за смештај туриста, сеоског туристичког домаћинства изван постојећих и планираних грађевинских подручја насеља, на постојећем грађевинском земљишту ван грађевинских подручја и на постојећим окућницама на пољопривредном земљишту VI, VII и VIII класе, на кат. парц. која испуњава услове прописане у глави IV. одељак 1. овог просторног плана и по предвиђеним параметрима и условима овог просторног плана за стамбене и туристичке објекте и просторних и урбанистичких планова ЈЛС за економске објекте.

Изградња нових викенд кућа ограничава се на утврђене викенд зоне у плановима ЈЛС и грађевинска подручја насеља, на основу општих правила грађења датих у глави IV. одељак 1. овог просторног плана. Задржавају се постојеће викенд куће и дозвољена је њихова пренамена и доградња за стално становање на основу правила из главе IV. одељак 1. овог просторног плана, уколико за постојећу зону викенд изградње није предвиђена израда урбанистичког плана. Дозвољава се реконструкција и доградња постојећих викенд кућа у функцији комерцијализације у туризму на основу одговарајућег урбанистичког плана.

Забрањује се изградња индустријских, металуршких, рударских и енергетских објеката, осим мањих индустријско-занатских погона, као што је резање грађе, брикетирање отпадака дрвета, прерада и складиштење пољопривредних производа и сл. Рад, реконструкција и технолошко унапређење постојећих индустријских објеката су допуштени уколико испуњавају услове заштите природе и животне средине

У насељима и на локацијама са стамбеним, туристичким и економским/привредним објектима, код којих се на било који начин могу угрозити изданске и површинске воде, мора се обезбедити санитарно безбедно прикупљање и пречишћавање или одвођење отпадних вода, што условљава: реализацију канализационих система и одговарајућих ППОВ, односно, тамо где то није рационално ни изводљиво, изградњу и уређење непропусних септичких јама уз организовање службе која ће се старати о њиховом пражњењу или постављање мини постројења за пречишћавање за индивидуалне или групне објекте.

Развојем и уређењем саобраћајне инфраструктуре обезбедиће се услови за несметано одвијање транзитног путничког и робног промета, уз контролисан и крајње рестриктиван превоз опасних и штетних материја у складу са посебним прописима, као и других материја у количинама које могу трајно и у значајном обиму да угрозе вредности НП „Ђердап“.

Чврсти отпад пореклом са подручја НП „Ђердап“ одвози се и депонује изван тог подручја (у Голупцу, Мајданпеку и Кладову), осим отпада за који се под посебним условима обезбеђује рециклажа и који се за те намене привремено задржава на подручју.

Дозвољено је коришћење минералних сировина из површинског копа „Јеленска стена“ у скалду са планом детаљне регулације уз обавезу примене свих неопходних мера заштите животне средине и уређења предела.

Ван подручја НП „Ђердап“, режим заштите III степена примењује се на већем делу заштићеног подручја СП „Бели изворац“ (око 5,90 ha), а у складу са актом о проглашењу овог заштићеног природног добра и прописима којима се уређује заштита природе.

1.2. РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II СТЕПЕНА ВАН ПОДРУЧЈА НП „ЂЕРДАП“

Ван подручја НП „Ђердап“ режим заштите II степена примењује се на заштићеним подручјима СП „Вратна“, СП „Шупља стена“, СП „Бледерија“, СП „Замна“, СП „Тумански бигар“ у целости и на малом делу СП „Бели изворац“, а у складу са актима о проглашењу ових заштићених природних добра и прописима којима се уређује заштита природе.

1.3. ЗАШТИТА У ОКВИРУ ГЕОПАРКА „ЂЕРДАП“

На подручју Геопарка „Ђердап“ дефинисане локације геолошког наслеђа, појединачно или у оквиру већих просторних целина, у оквиру Светске мреже геопаркова УНЕСКО, заштићене су у оквиру домаћег законодавства и органа управљања, који у сарадњи са одговарајућим стручним и научним организацијама спроводе неопходно одвијање процеса праћења и одржавања ових

локалитета. Одговарајуће мере заштите за сваку локацију наведене су у појединачним актима о проглашењу и плановима управљања овим локацијама.

Употреба геолошких артефаката и трговина геолошким материјалом (као што су фосили, минерали, стене и украсно камење) вршиће се у складу са прописима.

На подручју Геопарка „Ђердап“ нису допуштене активности и радови који могу неповољно променити, нарушити (оштетити) или уништити регистроване/евидентирани и новооткривене вредности геонаслеђа.

Посебно ће се разматрати и процењивати могући утицаји земљаних, грађевинских, истражних, рударских и шумарских радова. Услов за њихову лиценцу мора бити и неповредивост вредности Геопарка „Ђердап“.

Улазак у неуређене спелеолошке објекте¹¹ није допуштен без одговарајућег одобрења.

Поступање са пронађеним геолошким и палеонтолошким (материјалним) документима обезбеђује се у складу са чланом 99. Закона о заштити природе.

У делу Геопарка „Ђердап“ који се преклапа са НП „Ђердап“ и другим заштићеним подручјима, важе мере и режими заштите утврђени Законом о националним парковима и прописима.

2. ЗАШТИТА НКД

Планска заштита утврђених НКД одвија се у складу са условима надлежних служби за заштиту споменика културе уз додатно дефинисање и преиспитивање граница заштите у плановима. Поред инструмента инвентарисања НКД, укључује се валоризација контекста кроз додатна истраживања на терену у циљу обухватања простора који је релевантан за доживљај и презентацију добра. Штити се материјална аутентичност објекта у складу са условима служби заштите, као и изглед, визуре и просторна конфигурација читавог подручја, целина и зона које припадају заштитним зонама.

Планска заштита НКД под претходном заштитом подразумева једнак плански третман, као и утврђених НКД. У првом реду, наведено се односи на валоризацију контекста кроз додатна истраживања на терену; иницирање додатне сарадње са службама заштите у циљу размене података и подстицања ефикасније процеса утврђивања културног добра, као и дефинисања његове границе заштићене зоне која ће бити уграђена у акт о утврђивању.

Рекогносцирање вредних просторних елемената и целина које је потребно плански заштитити подразумева додатна истраживања на терену, истраживање историјског развоја подручја, као и природних и друштвених условљености које су довеле до затечених облика физичке структуре. Неопходно је укључивање локалних заједница и удружења грађана у идентификовање просторних вредности, посебно оних које су значајне за очување идентитета и осећаја припадности; и иницирање додатне сарадње са службама заштите у циљу размене података и подстицања разматрања препознатих просторних вредности као потенцијалних НКД.

Просторно повезивање културних добара оствариваће се дефинисањем културних подручја и културних рута на међународном, националном, регионалном и локалном нивоу и утврђивати менаџмент плановима њиховог одрживог коришћења и развоја.

Одрживо коришћење културног наслеђа као развојног ресурса и економског добра сматра се пожељним. Предуслов за остваривање овог опредељења је стручна оцена која културна добра могу бити у режиму економског коришћења, на који начин (капитализација објекта, давање у најам, издавање и сл.) и под којим економским и конзерваторским условима. Овај приступ омогућава да се историјске целине и амбијенти, као и појединачне грађевине са споменичким обележјима, заједно са својим окружењем на адекватан начин (односно у складу са њиховим просторним, архитектонским, етнолошким и историјским обележјима) укључују у будући развој. Најпожељније је одрживо коришћење културног наслеђа за развој културног туризма, ради остваривања очекиваног доприноса туризма заштити и очувању наслеђа и развоју локалних заједница. Спора реализација европских пројеката прекограничне сарадње допринела је да поједина археолошка налазишта и споменици културе, првенствено у оквиру европског коридора Е80 – Дунав, још увек нису добили статус туристичког простора, као и да на њима нису реализовани развојни пројекти. Међутим, има и добрих примера као што су пројекти заштите, уређења, презентације и интерпретације археолошког налазишта и културе Лепенског вира и Голубачке тврђаве. Ова два НКД имају статус туристичког простора утврђених одлукама Владе. Свакако је потребно статус туристичког простора уравнотежити са заштитом културно-историјских вредности, што треба да буде предмет посебних студија.

Планско опредељење јесте утврђивање зона са различитим режимима заштите и одрживог коришћења НКД и њиховог окружења. Приоритет има утврђивање заштићене околине и зона заштите НКД и заустављање непланске (бесправне) изградње, санација и унапређење стања постојеће изградње у тим зонама заштите. У првом реду, наведено се односи на непокретно

културно наслеђе у приобалном подручју Дунава и на идентификоване урбане и руралне целине које могу да имају споменичке вредности.

За заштиту и одрживо коришћење НКД посебан значај има њихово укључивање у међународне програме заштите културног наслеђа и европске путеве културе. Циљ је јачање регионалне сарадње у области заштите и промоције културног наслеђа у југоисточној Европи (Република Србија је укључена од 2004. године).

Предвиђена је израда номинационих досијеа и плана управљања за добро „Граница Римског царства-дунавски Лимес” и њихова предаја Центру за светско наслеђе. У више просторних планова подручја посебне намене (Виминацијум, Водни пут Е-80 Дунав, НП „Ђердап”), уграђене су мере за заштиту локалитета који ће чинити листу ове номинације у Републици Србији. Уписивањем на прелиминарну листу Република Србија се укључила у међудржавну акцију за серијску номинацију Граница римског Царства (од Шварцвалда до Црног мора).

Мере и услови заштите и коришћења НКД и њихове заштићене околине

НКД од изузетног значаја Лепенски Вир и Голубачка тврђава и њихова заштићена околина штите се, уређују и користе у складу са плановима детаљне регулације донетим за ова подручја.

Утврђују се следеће опште мере заштите и услови чувања и коришћења за остала НКД и њихову заштићену околину дефинисану овим просторним планом, до утврђивања граница и зона са диференцираним режимима заштите, изградње и уређења простора:

- не сме бити угрожен интегритет, нити споменичка својства НКД и добара која уживају претходну заштиту;

- на археолошким локалитетима није дозвољено планирање градње, осим ако се то изричито одобри посебним условима;

- на заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини није дозвољено извођење било којих радова, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежног завода;

- мере техничке заштите и други радови на споменицима културе и њиховој заштићеној околини могу да се изводе само под условима и на начин утврђен прописима из области заштите културних добара;

- забрањује се раскопавање, рушење, преправљање, презиђивање, прерађивање и вршење било каквих радова који могу нарушити својства НКД;

- забрањује се коришћење или употреба НКД у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем или на начин који може довести до њиховог оштећења;

- ограничава се изградња привредних објеката и сточних фарми у заштићеној околини НКД, а у складу са режимима заштите НП „Ђердап”;

- изградња инфраструктурних, стамбених и других објеката предвиђених овим просторним планом и одговарајућим урбанистичким планом у заштићеној околини НКД врши се под условима који ће се утврђивати по сваком појединачном захтеву од стране Завода за заштиту природе Србије или надлежног завода за заштиту споменика културе сходно законским овлашћењима;

- забрањује се изградња индустријских објеката, индустријске инфраструктуре и хидротехничких објеката који могу девастирати непосредно окружење споменика или променити услове коришћења простора или променити микроклиматске услове, а нарочито колских путева, осим у складу са опште утврђеним условима;

- забрањује се отварање рудника каменолома и извођење радова којима се мења морфологија терена и мења пејзаж у широј околини НКД;

- забрањује се превођење свих надземних инсталација у заштићеној околини НКД;

- ако се приликом пољопривредних или других радова наиђе на материјалне остатке прошлости – добра која уживају претходну заштиту према Закону о културним добрима, радови се морају прекинути како би се добро сачувало од евентуалног оштећења и о томе обавестити надлежни завод за заштиту споменика културе;

- у заштићеној околини НКД при свакој врсти радова обавезна су претходна истраживања надлежног завода за заштиту споменика културе;

- у заштићеној околини НКД сва градња се може вршити уз обавезан археолошки надзор приликом извођења земљаних радова који су у оквиру археолошких истраживања;

- уклониће се нелегално подигнути објекти из заштићене околине НКД који угрожавају суштински квалитет културно-историјског наслеђа и његовог непосредног природног окружења.

Утврђују се следеће посебне мере заштите и услови чувања археолошких локалитета и њихове заштићене околине:

- сакрална здања у рушевинама, где за то постоје могућности, пожељно је у целости обновити, према подацима о првобитном изгледу или аналогијама, а у складу са условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

- цркве у археолошким остацима – црквине, потребно је након истраживања рестаурирати или конзервирати, ради очувања дигнитета некадашњег сакралног простора;
 - конзервација и презентација археолошких остатака на отвореном простору мора бити таква да обезбеди потпуну сигурност од пропадања, а евентуална презентација остатака евидентираних археолошких локалитета или оних које ће се открити током будућих истраживања могућа је уз заштитна надзиђивања;
 - забрањује се ширење савремених гробаља на простор старих сакралних некропола;
 - предуслов презентације старих сакралних некропола са већим бројем очуваних надгробних споменика јесте чишћење локалитета од дивље вегетације и познијих наслага земље;
 - археолошки локалитети се не смеју уништавати и на њима вршити неовлашћена прекопавања, ископавања и дубока заоравања (преко 30 cm);
 - за положај трасе и извођење подземних електричних водова и других инсталација (водовода, канализације, оптичких каблова) прибављају се услови и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе и обезбеђује стални археолошки надзор у току извођења радова;
 - у непосредној околини овим планом дефинисане или утврђене заштићене околине археолошких локалитета инвестициони радови спроводе се уз повећане мере опреза и обезбеђење археолошког надзора;
 - дозвољава се инфраструктурно опремање и уређење овим планом дефинисане или утврђене заштићене околине археолошких локалитета према посебним условима и уз сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
 - забрањује се неовлашћено прикупљање покретних археолошких површинских налаза.
- У складу са условима Републичког завода за заштиту споменика културе, НКД од изузетног значаја Лепенски Вир и Голубачка тврђава и њихова заштићена околина штите се, уређују и користе у складу са плановима детаљне регулације: План детаљне регулације за ревитализацију тврђаве „Голубачки град” и План детаљне регулације заштићеног подручја „Археолошког локалитета – Лепенски Вир” („Службени лист општине Мајданпек”, број 28/21).
- Утврђивање заштићене околине за категорисана и НКД којима ће бити утврђен статус и категоризација, одредиће се урбанистичким плановима установљаванем следећих зона са различитим режимима заштите и правилима уређења и изградње простора, и то:
- 1) Зона I степена заштите, тј. зона заштићене/непосредне природне околине НКД која ужива исти статус заштите као добро, са режимом строго контролисане изградње и уређења простора којим је:
 - забрањена изградња објеката који нису у функцији заштите и презентације културног добра;
 - дозвољено коришћење, одржавање и евентуално, реконструкција објеката у оквиру постојећих габарита и уз сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
 - простор се уређује, опрема комуналном инфраструктуром и одговарајућим мобилијаром у складу са захтевима заштите и презентације НКД;
 - дозвољен досадашњи начин коришћења пољопривредног земљишта и радови на уређењу шума који нису у колизији са заштитом и презентацијом НКД и очувањем предеоног лика заштићеног простора.
 - 2) Зона II степена заштите чини просторну целину са I зоном заштите у оквиру предеоног лика ближе перцепције (до најближих визуелних препрека у окружењу), коју штити од негативних утицаја окружења и омогућава презентацију НКД, има режим ограничене и строго контролисане изградње и уређења простора којим је:
 - дозвољена реконструкција и одржавање постојећих, изузетно и изградња нових стамбених и помоћних објеката за пољопривредну производњу сталних становника насеља и то искључиво на постојећој катастарској/грађевинској парцели, у складу са условима надлежног завода за заштиту споменика културе и одговарајућим урбанистичким планом;
 - дозвољен саобраћајни приступ и организовање пункта за прихват посетилаца и службених лица, са пратећим садржајима за презентацију НКД и уређеним стазама за пешачко кретање посетилаца.
 - 3) Зона III степена заштите, тј. шира зона заштите, која обухвата простор амбијенталне и/или предеоне целине у којој се НКД налазе, има режим селективне и контролисане изградње и уређења простора којим је дозвољен:
 - развој активности комплементарних заштити НКД;
 - промена намене и начина коришћења пољопривредног и шумског земљишта уколико се не ремети очување предеоног лика, а у складу са режимима заштите НП „Ђердап” установљеним Просторним планом;
 - изградња приступних и рехабилитација и реконструкција постојећих путева и саобраћајница у насељу, као и уређење различитих врста стаза за кретање посетилаца, излетника и туриста (излетничке, панорамске, планинарске и др.);

– изградња туристичких, спортско-рекреативних, стамбених, пољопривредних и других објеката у функцији развоја културолошког и руралног туризма и обнове постојећих насеља на основу одговарајућег урбанистичког плана, а у складу са режимима заштите НП „Ђердап” и планским решењима установљеним овим просторним планом.

Ни у једној од наведених зона није дозвољена површинска експлоатација минералних сировина и формирање привремених позајмишта.

До утврђивања граница и зона са диференцираним режимима заштите, изградње и уређења простора, заштићеном околином утврђених и предвиђених за утврђивање НКД (зона I), која ужива исти статус заштите као добро, сматраће се целе кат. парц. на којима се то добро налази, а по потреби и све кат. парц. које се са њима граниче.

3. ТУРИЗАМ

Развој туризма и рекреације засниваће се на следећем концепту: (а) туризам ће представљати основну или алтернативну делатност и вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју који намећу режими заштите природног и културног наслеђа и ресурса; (б) према природним и створеним потенцијалима, развој туризма и рекреације засниваће се на интегрисаној туристичко-рекреативној понуди Дунава, брдско-планинског залеђа, културно историјских знаменитости (посебно туристички простори Голубачка тврђава, Лепенски вир и др.), насеља, села, ловишта и др.; (в) туризам ће активирати развој комплементарних активности и структура (села првенствено у ближем контакту са Дунавом, посебно у производњи органске хране, аутентичних етно-производа, традиционалних заната, јавних служби и објеката, инфраструктуре и др.), подржати и унапредити заштиту и културолошку презентацију природе, природних и културних вредности; (г) постојећа туристичка понуда биће техничко-технолошки и организационо унапређена и функционално заокружена, посебно у погледу уређења, опремања и коришћења садржаја понуде у приобаљу (уз уређење купалишта, пратећих садржаја пловно-научног пута и др.) и повећање стандарда и капацитета туристичког смештаја, развојем целогодишње туристичко-рекреативне понуде у простору, у складу са међународним стандардима и трендовима у европском одморишном туризму и хотелијерству; (д) развијаће се атрактивни и профитабилни програми постојеће и нове туристичке понуде за привлачење домаћег и иностраног капитала.

Планско опредељење је да се делови туристичке дестинације Доње Подунавље, који обухватају Геопарк „Ђердап” и НП „Ђердап” са непосредним окружењем, организују преко туристичких зона и туристичких локалитета (са просторима/местима/пунктовима ван површина у режиму заштите I и II степена природних вредности), који се прожимају представљајући сегменте специфичне туристичке понуде у простору за развој туризма, и то (у општини Мајданпек):

2) Зона Лепенски вир – Доњи Милановац – Текија, коју одликују следећи туристички садржаји: научки туризам, геотуризам, бициклизам, лов и риболов, спорт и рекреација, културно наслеђе, викенд боравак, гео и етно туризам, туризам специјалних интересовања, манифестације, гастрономија, орнитологија и др. Перспективан је даљи развој приватног смештаја, мини хотела, планинарских/ловачких домова. Од најзначајнијих, издвајају се локалитети Лепенски вир, видиковци Ковилово и Капетан Мишин брег, насеља Бољетин, Доњи Милановац, Голубиње и Текија, предео Поречког залива, окружење Мироча, природне и културне целине Казан–Трајанова табла–Велики и Мали Штрбац–Плоче. Насеље Доњи Милановац је носилац туристичких садржаја ове зоне:

– Лепенски вир (туристички простор) са археолошким налазиштем, етно селом, истраживачком станицом, пристаном, визитор центром, паркингом и другим садржајима, уз развој туристичке инфраструктуре и супраструктуре;

– туристичко село Бољетин (постојеће) са понудом непосредног окружења;

– Доњи Милановац, са оријентацијом туристичких функција ка: Дунаву (започето са пристаном за крузинг бродове и Визитор центром НП „Ђердап”, као и формирањем „риве” или „чаршије” према Ђердапском језеру, са угоститељским и сервисним и туристичко информативним пунктовима) уз остваривање денивелисане пешачке везе преко Ђердапске магистрале, између простора приобаља и хотелског комплекса „Лепенски вир”; брдско-планинском залеђу уређењем панорамских путева кроз Национални парк, (на релацији Шомрда–Велики Штрбац, Доњи Милановац–Мајданпек, Доњи Милановац–видиковац Велики Штрбац и друго) и др.;

– Поречки залив (са акваторијом и прибалним делом) представља просторну целину у функцији развоја Доњег Милановца, са аспекта коришћења акваторије залива као централне ђердапске марине са научким центром;

– посебне вредности НП „Ђердап” од прворазедног значаја су видиковци Велики и Мали Штрбац, као и смена руралних и шумских предела са визурама на Карпате преко Ђердапске клисуре ка северу и планинске масиве Дели Јована и Хомоља ка југу;

- НКД од изузетног значаја „Трајанова табла“;
- Текија традиционално рибарско насеље са објектима за рекреацију на копну и води, кајакашким клубом, ауто-кампом, излетиштем на локацији некадашње карауле, повољним односом према акваторији Дунава и понудом непосредног брдско планинским залеђа (Петрово село и др.) и везом на панорамски пут, којим су доступне репрезентативне вредности НП „Ђердап“;
- непосредна ловишта, локације за посматрање птица и пешачке стазе (Градашница, Плоче, Велики Штрбац, Мали Штрбац);
- деоница Eurovelo 6.

Од туристичких локалитета издвајају се:

1) Градско насеље Мајданпек које ће у свом окружењу, поред понуде Дунавског приобаља у ширем окружењу, интегрисати и друге значајне туристичке ресурсе и вредности као што су језеро Велики Затон, ски стадион Рајково (са две ски-стазе дужине 2,2km и ски лифтом са висинском разликом 200 m), Рајкова пећина, примерци геолошког наслеђа, спелеолошки објекти које треба уредити за комерцијалне посете туриста (Понорска пећина, Изворска пећина, Дубочка пећина, пећина Градашница, велики број вртача, увала и јама и др.), клисуре Малог и Великог Пека и њихових притока, бигрена акумулација Бели Изворац, ловишта и др.

2) Рудна Глава је перспективно туристичко насеље у залеђу горњег дела Ђердапске клисуре, недалеко од Мајданпека. Археолошки локалитет Рудна Глава простире се са обе стране Шашке реке и богато је покретним инвентаром (оставама и окнима). Рудна Глава представља и простор будућег научно истраживачког екопарка, који ће бити лоциран изван граница утврђеног археолошког налазишта.

3) Област Мироча – истоимена планина и село представљају предеону и етно амбијенталну целину НП „Ђердап“. Издвајају се по специфичностима рељефа, пејзажа и разноврсности предела са бројним извориштима, пећинама, биљним и животињским светом.

8) Бигрена акумулација „Бели Изворац“ и прераст „Шупља стена“.

Од посебног значаја за развој туризма и презентацију вредности НП „Ђердап“ је реализација:

- деонице Пута римских императора са културноисторијским споменицима, од којих су најзначајнији – Трајанова табла, остаци Трајановог моста, остаци римског пута, утврђење Диана; као и остали локалитети из других периода (Лепенски Вир, тврђава Голубачки град, Фетислам – Кладовска тврђава, музеји и др.);

- информационих пунктова и табли уз уређивање приступа објектима геонаслеђа и георута (са тематским образовним програмима о заштити природе и животне средине и сл.); повезивања георута са планинарским и бициклистичким рутама и др.

5. ВОДНИ ПУТ Е-80

У зонама сидришта на обали ближеј сидришту, на простору који почиње на 120 m узводно, а завршава се 120 m низводно од границе сидришта није дозвољено коришћење водног простора за друге активности.

Због положаја пловног пута на реци Дунав, на десној обали није могуће ангажовање водног простора на следећим деоницама: од km 1037+650 до km1037+400, од km 1037+000 до km 1036+600, од km 1009+200 до km 1009+000, од km 973+900 до km 973+400, од km 971+000 до km 970+700, од km 970+400 до km 970+000, од km 969+100 до km 967+400, од km 965+700 до km 965+500 и од km 944+400 до km 939+400.

На делу десне обале ширина ангажоване акваторије, за планирање одређених садржаја и објеката који би залазили у корито реке Дунав, може бити максимално 30 m водног простора од десне обале на деоницама од km 1038+500 до km 1038+000 и од km 1037+400 до km 1037+000.

На делу реке Дунав на коме нема посебног ограничења и забране ангажовања водног простора дозвољене су активности и коришћење акваторије у појасу максималне ширине до 40 m од десне обале.

Зоне забране и ограничења коришћења акваторије приказане су на Рефералној карти 2. „Мрежа насеља и инфраструктурни системи“.

2.4. ИЗВОД ИЗ УРЕДБЕ О УТВРЂИВАЊУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МЕЂУНАРОДНОГ ВОДНОГ ПУТА Е-80 – ДУНАВ (ПАНЕВРОПСКИ КОРИДОР VII)

(“Службени гласник РС”, број 14/15)

Пловни пут - За пловни пут Дунава на подручју Републике Србије неопходно је обезбедити европске услове везане за уређење, коришћење и заштиту водних путева. При томе се мора имати у виду следеће: пловни пут на Дунаву је међународним прописима у потпуности дефинисан са становишта правне, техничке и безбедносне регулативе, са прописаним: габаритима, условима пловидбе, мерама за одржавање и унапређење пловног пута, за пратећу пловидбену

инфраструктуру која обухвата луке, пристаништа, зимовнике и склоништа, сидришта, марине, бродске преводнице, бродоградилишта и објекте за обележавање и сигнализацију пловног пута; применом савремених информационих технологија ради ефикаснијег коришћења пловног пута, обезбеђењем сигурне пловидбе и интеграције водног транспорта са осталим ви`довима транспорта; и очувањем животне средине (унапређењем технологија у процесу извођења регулационих радова, одржавања и експлоатације пловног пута).

Пратећа инфраструктура водног пута - Пратећа пловидбена инфраструктура обухвата: луке, пристаништа, сидришта, зимовнике, марине, бродске преводнице, бродоградилишта и објекте за обележавање и сигнализацију водног пута.

Просторним планом дефинисана су основна критеријуми развоја и правила уређења водног пута за пратеће садржаје пловидбене инфраструктуре (луке, пристаништа, зимовници, марине, бродоградилишта) у складу са прописаним класама водног пута. Наведени услови, критеријуми и препоруке су усмеравајући за планирање пратећих садржаја у коридору, израду одговарајуће урбанистичке и техничке документације за те садржаје, као и њихову реализацију.

Пристаниште представља водни и са водом непосредно повезани копнени простор са објектима намењеним за пристајање, сидрење и заштиту пловила, као и укрцавање и истрцавање путника и робе са бродова домаће заставе. Пристаниште се може основати за: (1) посебне намене (путничко пристаниште, војно пристаниште, индустријско пристаниште, пристаниште за опасне робе, марина и слично); и (2) сопствене потребе (за шљунак и песак, пристаниште за грађевински материјал и слично). Путничко пристаниште може представљати и део луке отворен за међународни и унутрашњи саобраћај специјализован за пријем и отпрему путника са бродова стране и домаће заставе. У пристаништу се може обављати мањи број лучких делатности или лучких делатности у мањем обиму, уколико су испуњени прописани услови. У коридору међународног водног пута Е80 – Дунав предвиђено је 33 пристаништа, од којих је и путничко пристаниште “Доњи Милановац” - р km 991 десна обала.

Марина је пристаниште за посебне намене на водном путу намењено за прихват, чување и опрему пловила која служе за рекреацију, спорт и разоноду, односно наутички туризам. Са аспекта наутичког туризма основни прихватни објекти су марине и наутичко-туристички центри. Марина је специјализован прихватни објект наутичког туризма (минималног капацитета 50 везова у уређеном делу акваторије и на изграђеној и уређеној обали – суви вез), који служи за снабдевање, чување, одржавање и сервисирање пловних објеката, пружање угоститељских услуга, услуга изнајмљивања пловних објеката као и других услуга у складу са захтевима наутичког туризма.

Наутичко-туристички центар јесте марина највише категорије (капацитета више од 100 везова) са свим воденим (акваторијалним) и обалним (терооријалним) садржајима, који укључују и организовану школску обуку за најмање једну врсту спортско-наутичких активности на води (мотонаутика, једрење, једрење на дасци, скијање на води, кајак и веслање и др.) и приступ изграђеним објектима и пратећој опреми за најмање две врсте спортских или рекреативних игара (тенис, голф, пливање, јахање итд.). С обзиром на основну намену, марине се могу поделити на комерцијалне, мешовите и клупске. Остале врсте прихватних објекта наутичког туризма су наутичка сидришта, привезишта и туристичка пристаништа. У коридору међународног водног пута Е80 – Дунав, предвиђено је (минимум) 42 марине, а између осталих:

- “Доњи Милановац” (планирана) – р km 992 десна обала;
- “Поречки залив” Ђердап средина (планирани наутички центар) – р km 989 десна обала.

Планови у изради

Посебно се наглашава да је тренутно у изради нови Просторни план подручја посебне намене Борско – мајданпечког угљеног басена, који је у фази израде Нацрта и предстојећег јавног увида, а Просторни план обухвата целе територије Града Бора и Општине Мајданпек укупне површине око 1788 km².

С обзиром да израда ППППН тече временски упоредо са израдом ППО Мајданпек, актуелна планска решења ће бити усаглашена и инкорпорирана у ППО према динамици и детаљности која буде расположива.

Основни циљ израде Просторног плана је обезбеђење услова за укупни одрживи просторни развој обухваћеног подручја, рационалну експлоатацију лежишта и прераду минералних сировина и других ресурса у рударском басену, као и за неутралисање или ублажавање негативних просторних, еколошких и социоекономских последица експлоатације и прераде минералних сировина.

Просторним планом се утврђују:

(а) основне концепције просторног развоја, коришћења, уређивања и заштите (ремедијације) простора посебне намене за плански хоризонт до 2035. године; и

(б) прва етапа за реализацију, односно, операционализацију дугорочних концепција и планских пропозиција за период до 2027. године.

Просторни план садржи правила уређења и правила грађења за објекте и површине посебне намене, инфраструктурне системе и друге локације и објекте, као и оквирну визију дугорочног просторног развоја Планског подручја за постплански период. Избор планског хоризонта до 2035. године заснован је на процени да још увек не постоје поуздани основи за предвиђање развоја за дужи период.

Основна планска поставка је остваривање просторно прихватљивог, уравнотеженијег и диверзификованог развоја Планског подручја. Предуслов за остваривање ове планске поставке је смањење негативних утицаја рударско-металуршког комплекса на становништво, насеља, друге делатности, природне ресурсе и културно наслеђе, уз стимулисање других активности за које постоје ресурси и други услови. Смањење негативних утицаја рударско-металуршког комплекса треба спровести кроз економско-еколошку и техничко-технолошку модернизацију рударско – металуршког комплекса (Serbia Zijin Copper doo Bor) примерену принципима одрживог развоја, уз одговарајућу еколошку заштиту и санацију досадашњих штета (рекултивација и ремедијација).

Националне и локалне стратегије, планови и остали документи

Израда Просторног плана заснива се на планској, студијској, техничкој и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим релевантним документима у Републици Србији: Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС”, број 57/08); Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС”, број 33/12), Стратегија развоја туризма Републике Србије за период 2016 – 2025. („Службени гласник РС”, број 85/14); Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС”, број 12/10); Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 13/11); Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 – 2024. године („Службени гласник РС”, број 98/16); Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС”, број 59/06); Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године („Службени гласник РС”, број 03/17), Стратегија развоја телекомуникација у Републици Србији у периоду од 2006. до 2010.године („Службени гласник РС”, бр. 99/06 и 4/09), Стратегија управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС”, број 29/10) и Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031.године (донет 28.01.2022.године од стране Владе републике Србије); као и на стратешким документима за националну безбедност и одбрану земље: Стратегија националне безбедности Републике Србије (усвојена у августу 2019.,год.) и Стратегија одбране Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и др.

На локалном нивоу постоји низ стратегија, програма и планова развоја:

- ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК ЗА 2025. ГОДИНУ
- СТРАТЕГИЈА ЛЕР ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК 2010-2014.
- ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ПРЕМА МЛАДИМА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК
- ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК ЗА 2019. годину
- ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ ЖЕНА У ОПШТИНИ МАЈДАНПЕК
- ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК
- ПРОГРАМ МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК ЗА 2019.ГОДИНУ
- ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК ЗА 2023.ГОДИНУ

На регионалном и локалном нивоу израда Просторног плана заснива се на до сада донетим стратешким документима, оперативним плановима и програмима донетим на локалном нивоу). Такође, коришћен је и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину ППО из 2012.године, као и појединих просторних планова подручја посебне намене и урбанистичких планова.

При изради ППО сагледавају се и међусобно уклапају планска решења из просторних планова околних општина и просторних целина, као и просторних планова подручја посебне намене донетих на овом подручју.

При изради ППО сагледавају се и планска решења из локалне планске документације, која се уграђују у овај Просторни план уколико нису у супротности са планском стратешком и техничком документацијом вишег реда:

- ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА МАЈДАНПЕК
- ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ДОЊИ МИЛАНОВАЦ
- ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА МОСНА
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КАНАЛИЗАЦИОНЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА ГОЛУБИЊЕ
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ РАЈКОВО
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ У МАЈДАНПЕКУ (РЕОН 5)
- ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ПРОСТОРА АРХЕОЛОШКОГ НАЛАЗИШТА ЛЕПЕНСКИ ВИР
- ПДР КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА 110KV ТС "МАЈДАНПЕК 2" - ТС 110/35KV "МОСНА"
- ПДР КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА 110KV ТС 110/35KV "МОСНА" - ТС 110/35KV "НИКИНЕ ВОДЕ" (НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК)
- ПДР ТС 110/35KV "МОСНА" И ДАЛЕКОВОДА 35KV (ТС 110/35KV "МОСНА" - ТС 35/10KV "МОСНА")
- ПДР ПОДРУЧЈА ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ "ЈАСИКОВО" НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

Сва валидна решења су искоришћена и адекватно укључена у концепт развоја Планског подручја презентирани у овом Елаборату за рани јавни увид и биће укључена у планска решења нацрта ППО.

Поред наведених за планско подручје су релевантне и бројне међународне конвенције које је прихватила и чији је потписник Република Србија, односно сви документи / конвенције које Република Србија спроводи, а који се односе на област заштите природе, енергетику, заштиту ресурса, саобраћај, демографски и економски развој, права људи итд..

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

3.1. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1.1. ПРИРОДНИ УСЛОВИИ РЕСУРСИ – АНАЛИЗА И ОЦЕНА СТАЊА

Напомена: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК – КОНЦЕПТ ПЛАНА и ИЗВЕШТАЈ О СПУ ППО МАЈДАНПЕК НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Основна карактеристика општине Мајданпек је брдскопланински рељеф, који је условио и карактеристичну употребу земљишта, тако да преовлађујуће шумско земљиште, које заузима 71.49 % територије, а евидентан је тренд повећања шумовитости, како у региону, тако и на територији општине Мајданпек.

Пољопривредно земљиште заузима око 20.48 % територије, при чему према начину коришћења, на највећим површинама су ливаде - заузимају око 40 %, орнице и баште око 39 %, пашњаци, око 13 %, а воћњаци и виногради око 7,25 %.

Водне површине и водно земљиште заузимају свега 8,03% али се може рећи да су водни ресурси изузетни и огледају се у у богатству, како површинских вода тако и у богатству и резервама подземних вода, а дефинисани су и најзначајнијим током на подручју општине - током реке Дунав у дужини од 45 km, северном страном општине.

Општину Мајданпек одликују бројне природне и предеоне вредности, а готово 1/3 територије општине (296,27 km²) налази се у граници Националног парка Ђердап.

Рељеф општине је претежно брдско-планински и чине га Кучајске планине, планина Мироч, Мали Крш и Дели Јован. Највиши врх је на Малом Кршу - Гарван на 929 m надморске висине. Град Мајданпек лежи на 350 m нв а градско насеље Доњи Милановац на 75 m нв. Рељеф је знатно разуђен, тако да највећи део површина припада теренима са нагибом. Равни терени заузимају само 8,14 % површине и то у долинама река (Велики и Мали Пек, Шашка, Црнајка и Поречка река), где су и педолошке особине терена повољне. Највећи део површина - 669 km², покривен је шумом (буква, храст, јасен и др. лишћари). Највиши врх је Гарван 929 m и налази се на Малом Кршу. На површину погодну за пољопривредну производњу отпада 198 km². Највећи део површина покривен је лишћарским шумама а најзаступљеније врсте су буква, храст, јасен и др.

Центри насеља Доњи Милановац, Голубиње, Бољетин, Мосна, Клокочевац, Црнајка и Рудна Глава лоцирани су на надморским висинама до 200 m, док су њихови засеоци на већој надморској висини. Центри преосталих насеља: Мајданпек, Дебели Луг, Лесково, Јасиково, Влаоле и Мироч - смештени су на надморској висини између 300 и 550 m.

Геоморфолошке одлике¹ планског подручја, посебно дела територије који се налази у обухвату Националног парка Ђердап, представљају изразиту геолошку вредност. Укупно подручје Националног парка, а нарочито Ђердапска клисура, према својим стратиграфским, петролошким, палеонтолошким и геотектонским одликама, представља изузетан приказ развитка и сложености геолошких процеса и промена палеоеколошких услова. Ђердапска клисура, као посебан геоморфолошки феномен чини композитну, полигенетску, полифазну и антецедентну долину. На кречњачким теренима присутни су облици крашког и флувиокрашког рељефа (увале, вртаче, суве и понорске следе долине, прерасте, пећине, бигрени водопади). Један од наизразитијих крашких предела на нивоу Србије представља мирочка површ, на територији општине Мајданпек, са бројним вртачама, увалама, сплетовима карстификованих долина и пећинама. Међу спелеолошким објектима Мироча, укупне испитане дужине око 12 km, налази се Ракин понор са дубином од 285 m, који представља и најдубљи спелеолошки објект у Србији. Изван крашког подручја Мироча најзначајнији спелеолошки објекти су Градашница код Поречког залива, дужине око 550 m, Рајкова пећина код Мајданпека дужине око 2.800 m, која је уређена за туристичке посете и са каналима Јанкове и Паскове пећине чини јединствен морфогенетски систем. У обухвату Просторног плана НП Ђердап налазе се и најпознатије прерасте у Србији, од којих се на подручју општине Мајданпек налази једна, у долини притоке Шашке у сливу Поречке реке – Веља прераст (Шупља стена). Најпознатија бигрена акумулација, са водопадом који настаје од пећинског врела је Бели изворац на северу Крша, у долини Шашке реке.

Сеизмичке одлике. На основу Карте сеизмичког хазарда Републике Србије (РГФ Београд, 1998. год.), која се односи на параметре максималног интензитета земљотреса за повратне периоде од 50, 100 и периоде од 200-500 година (ретроспективно), на којој су представљени очекивани максимални сеизмички интензитети, шире подручје Мајданпека на олеати за повратни период од 100 година припада IV категорији тла, са VII степеном сеизмичности, односно могућим потресима максималне јачине 7°MSC, тј. 8°MSC на подручју самог Мајданпека.

Хидрографске одлике – Основно хидролошко обележје општине је река Дунав, која, од укупне дужине тока кроз територију Републике Србије од 588 km, подручјем општине Мајданпек протиче у дужини од 45 km. Укупна површина слива Дунава (на профилу код ушћа Тимока) износи око 580.000 km². Просечан вишегодишњи протикај је око 5.500 m³/s, прорачунат стогодишњи максимум протикаја је 16.200 m³/s, а стогодишњи минимум 1.000 m³/s. Дубина Дунава у Госпођином виру у Ђердапској клисури је 82 m, што је и највећа речна дубина у Европи.

Поред Дунава, на подручју општине хидрографски потенцијал представља и Поречка река, као највећа притока Дунава у овом делу тока (дужине 50 km и површина слива 538 km²), која извире на падинама Великог Крша и тече према Дунаву долином између Малог Крша и Дели Јована. Изградњом ХЕ Ђердап 1 потопљено је њено ушће и формиран Поречки залив који представља највећи залив Дунава у доњем делу тока. Главна притока Поречке реке је река Црнајка. Река Пек (укупне дужине 129 km и површина слива 1.236 km²) настаје од Великог и Малог Пека, са главном притоком Јагњило, а у Дунав се улива код Великог Градишта. Бољетинска река, са притокама Грабовицом и Малом Реком, непосредно пре ушћа у Дунав формира котлинску долину. Река Златица протиче кроз стари део Доњег Милановца - Орешковицу и улива се у Дунав на око 3 km узводно од Милановца. Поред наведених водотока, хидрографску мрежу општине чини и већи број мањих река и потока, као што су: Градишница, Тополница, Шашка река, Велико Лесково, Тодорова река и др.

Хидрографски потенцијал подручја чине и мања језера, од којих је највеће Златно језеро, или Балта Алушонту, настало 1883. године када је маса песковитог и шљунковитог материјала формирала природну брану у долини реке Папренице. Језеро је дубоко 11 m, дужине 132 m и ширине 60 m. Језеро Велико затон се налази 2 km северно од насеља Мајданпек, у близини Рајкове пећине, и има површину огледала од око 4 ha. Језеро Казанског потока је знатно мање површине – око 1,17 ha.

¹ Преглед геоморфолошких одлика подручја, услед непостојања додатне документације, приказан је на основу приказа ових одлика у Просторном плану подручја посебне намене НП Ђердап (Нацрт).

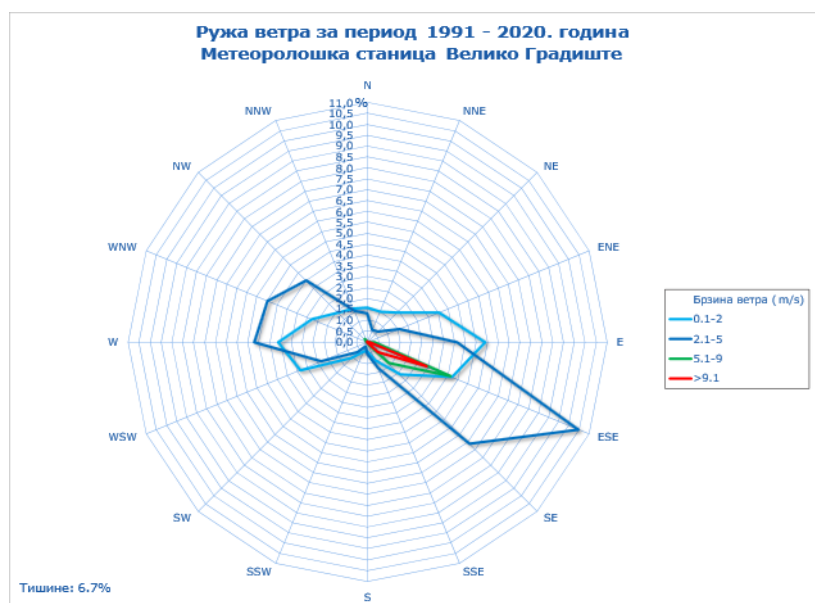
Клима - Подручје општине Мајданпек се карактерише континенталном климом, али се издвајају две карактеристичне микроклиматске области: (1) приобални појас Ђердапског језера са Поречким заливом, са умереном климом (Доњи Милановац је место са највише сунчаних дана у години); (2) брдско-планински појас са оштријом климом и више снежних падавина. Просечна годишња температура износи 7,73° C, док је просечна минимална годишња температура -1,98° C, а просечна максимална годишња температура 20,55° C. У општини се просечно годишње излучи 795 mm падавина.

Климатске карактеристике анализираног подручја су процењене на основу података преузетих са сајта Републичког хидрометеоролошког завода Србије (www.hidmet.gov.rs). С обзиром да не постоји мерна станица ни за Мајданпек нити за Доњи Милановац, приказани су подаци за мерну станицу Велико Градиште, који се могу сматрати приближно меродавним подацима за северни подунавски појас општинске територије, као и за метеоролошку станицу Црни Врх, која се може сматрати меродавна за планински део територије општине ка југу.

ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОДИНА
Велико Градиште φ 44°45'N λ 21°31'E h 82 m

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°C)													
Нормална вредност	0,5	2,2	6,8	12,3	17,1	20,8	22,6	22,2	17,2	11,9	6,9	1,7	11,9
Средња максимална	4,1	7,0	12,8	18,7	23,5	27,3	29,7	29,9	24,2	18,1	11,3	5,0	17,6
Средња минимална	-2,8	-1,9	1,5	6,3	10,8	14,2	15,6	15,5	11,6	7,2	3,2	-1,3	6,7
Апсолутни максимум	17,5	22,2	26,4	31,6	35,3	38,6	43,6	40,6	36,7	31,1	25,5	18,0	43,6
Апсолутни минимум	-22,2	-23,8	-19,6	-7,9	-1,1	3,4	5,9	5,3	-1,3	-8,0	-10,3	-19,4	-23,8
Ср. бр. мразних дана	21,9	17,6	11,8	2,1	0,1	0	0	0	0,1	2,3	8,0	18,1	82,0
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0,1	1,6	9,2	15,2	16,1	3,3	0,1	0	0	45,6
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													
Просек	82,8	77,6	69,2	67,3	70,2	70,8	68,0	67,6	71,6	75,7	79,0	84,0	73,7
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	69,5	96,5	159,3	197,8	236,5	266,5	301,3	290,9	204,8	156,3	93,7	59,3	2132,4
Број ведрих дана	2,9	3,8	5,1	5,6	4,2	6,9	10,5	12,2	7,4	6,6	4,2	2,7	72,1
Број облачних дана	15,4	11,6	8,8	7,4	6,5	4,4	3,2	3,0	6,3	7,8	10,4	15,4	100,2
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	44,6	41,6	41,5	56,5	73,2	76,0	76,3	52,3	58,9	54,3	45,4	49,2	669,8
Мах. дневна сума	35,0	32,8	35,6	63,3	51,4	70,6	152,8	80,4	56,8	57,5	63,3	29,9	152,8
Ср. бр. дана ≥ 0.1 mm	13,2	11,9	11,1	12,2	13,6	12,0	10,3	7,8	9,8	10,3	10,7	13,3	136,2
Ср. бр. дана ≥ 10.0 mm	1,1	1,2	1,1	1,6	2,2	2,7	2,1	1,7	2,2	1,7	1,3	1,2	20,1
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
снегом	9,0	7,0	3,3	0,6	0	0	0	0	0	0	2,4	6,5	28,8
снежним покривачем	10,2	7,9	2,3	0,1	0	0	0	0	0	0	1,0	5,9	27,4
маглом	4,7	2,3	1,4	0,9	0,8	0,8	0,5	0,8	1,3	3,9	3,5	4,4	25,3
градом	0	0	0	0,1	0,1	0,2	0	0,1	0	0	0	0	0,5

Релативна честина одређених категорија брзине (m/s) по правцима				
правца/брзина	0.1-2	2.1-5	5.1-9	>9.1
N	1,6	1,3	0,0	0,0
NNE	1,5	0,6	0,0	0,0
NE	1,9	0,7	0,0	0,0
ENE	3,6	1,6	0,0	0,0
E	5,4	4,1	0,3	0,1
ESE	4,2	10,5	4,1	2,9
SE	2,1	6,6	1,3	0,7
SSE	0,9	1,3	0,1	0,1
S	0,4	0,5	0,0	0,0
SSW	0,5	0,2	0,0	0,0
SW	1,1	0,7	0,0	0,0
WSW	3,4	2,3	0,0	0,0
W	4,1	5,2	0,0	0,0
WNW	2,8	5,0	0,1	0,0
NW	1,9	4,0	0,2	0,0
NNW	1,7	1,5	0,0	0,0
НАПОМЕНА Случајеви када се одређена појава није јавила и када је релативна честина 0 су у табелама обојени белом бојом				



ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК
- Елаборат за рани јавни увид -

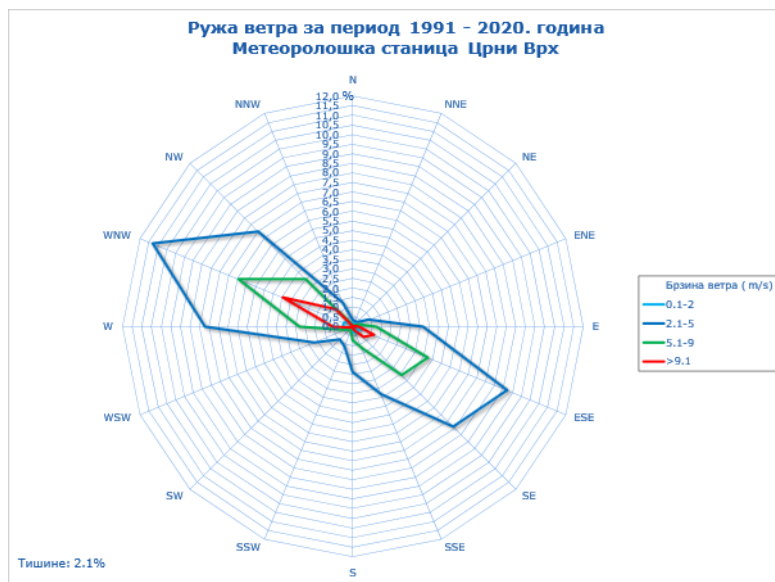
ПРОСЕЧНЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ ЗА СТАНДАРДНИ КЛИМАТОЛОШКИ ПЕРИОД 1991-2020. ГОДИНА

Црни врх φ 44°07'N λ 21°57'E h 1037 m

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°C)													
Нормална вредност	-3,2	-2,3	1,4	6,8	11,7	15,4	17,5	17,8	12,6	7,6	2,5	-1,9	7,2
Средња максимална	0,0	1,1	5,3	11,5	16,1	19,8	22,3	22,7	17,1	11,5	5,8	1,2	11,2
Средња минимална	-5,9	-5,1	-1,7	3,2	8,1	11,8	13,6	14,1	9,3	4,7	-0,1	-4,5	4,0
Апсолутни максимум	16,6	18,8	21,5	25,4	28,3	32,2	36,5	34,4	30,0	25,3	23,7	17,2	36,5
Апсолутни минимум	-23,2	-22,1	-16,9	-9,8	-1,3	0,6	4,3	3,4	-0,8	-8,0	-16,0	-20,6	-23,2
Ср. бр. мразних дана	26,1	22,7	19,8	6,5	0,4	0	0	0	0	5,1	15	25,3	120,9
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0	0	0,1	1	1,2	0	0	0	0	2,3
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													
Просек	85,2	83,3	77,6	72,6	74,8	75,8	71,4	69,1	75,6	82,5	85,4	85,9	78,3
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	85,4	92,9	147,2	181,8	217,8	258,7	295,1	283,2	200,7	143,2	85,6	73,2	2064,8
Број ведрих дана	3,9	3,8	4,8	4,2	3,1	6,0	9,6	11,4	7,1	5,5	3,3	3,7	66,4
Број облачних дана	15,7	13,7	11,9	10,3	9,1	6,4	4,7	4,3	7,7	12,3	15,5	15,7	127,3
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	49,2	46,6	52,7	70,3	87,2	87,1	67,9	66,7	71,6	76,6	60,9	60,8	797,6
Мах. дневна сума	33,2	24,0	26,2	38,7	64,7	67,9	82,1	132,5	69,7	43,6	42,0	41,4	132,5
Ср. бр. дана >= 0.1 mm	16,2	14,9	15,7	14,7	16	13	10,6	9,2	11,5	14,6	16,5	16,7	169,6
Ср. бр. дана >= 10.0 mm	1,2	0,9	1,3	2,0	2,7	2,8	2,1	2,0	2,4	2,9	2,0	1,3	23,6
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
снегом	13,1	11,6	11,1	4,1	0,3	0,1	0	0	0	1,8	6,3	11,4	59,8
снежним покривачем	27,1	24,0	19,3	4,3	0	0	0	0	0	1,6	8,1	24,0	108,4
маглом	23,4	20,1	18,7	15,4	15,9	13,9	12,1	10,7	14,5	19,6	22,0	22,8	209,1
градом	0	0	0	0,1	0,2	0,4	0,1	0,1	0,1	0	0	0	1,0

Релативна честина одређених категорија
брзине (m/s) по правцима

правац/ брзина	0.1-2	2.1-5	5.1-9	>9.1
N	0,2	0,4	0,0	0,0
NNE	0,2	0,3	0,0	0,0
NE	0,1	0,4	0,0	0,0
ENE	0,2	0,9	0,3	0,0
E	0,3	3,7	1,2	0,3
ESE	0,3	8,7	4,2	1,2
SE	0,4	7,4	3,6	0,8
SSE	0,4	3,8	1,2	0,2
S	0,3	2,4	0,7	0,1
SSW	0,1	1,1	0,3	0,0
SW	0,2	1,0	0,2	0,0
WSW	0,2	2,2	0,5	0,1
W	0,5	7,7	2,8	1,0
WNW	0,5	11,3	6,5	3,9
NW	0,3	7,0	3,5	1,3
NNW	0,2	1,3	0,1	0,0
НАПОМЕНА Случајеви када се одређена појава није јавила и када је релативна честина 0 су у табелама обојени белом бојом				



Општина Мајданпек има умерено-континенталну климу, за коју су карактеристичне високе летње и ниске зимске температуре ваздуха, уз знатне температурне амплитуде.

Под утицајем рељефа може се рећи да су формиране две микро-климатске области општине Мајданпек : подручје око Дунава са умереном климом (Доњи Милановац је једно од места у Србији са највише сунчаних дана у години) и брдско – планинско подручје са оштром климом и више снежних падавина.

Из табеле где су приказане месечне вредности температуре види се да после ниских температура зимских месеци настаје брзо повишење температуре ваздуха. Пролећни месеци су топлији од јесењих.

Средња годишња температура ваздуха за посматрани период износи 11,9°C у подунавском делу, а око 7-8°C у планинском делу ка југу.

Јул је најтоплији месец а јануар је најхладнији месец у години и уједно једини месец са негативном средњом месечном температуром ваздуха у Подунављу, док су негативне температуре у планинској зони чешће зими и трају од децембра до фебруара.

Апсолутни максимум износи 43,6°C у Подунављу, а 35,6°C у планинској зони, док апсолутни минимум досеже до - 23,8°C.

Период када средња дневна температура достиже вредност изнад 10°C се бележи од априла до октобра. Релативна влажност ваздуха у просеку за посматрани период износи 73-74 % на годишњем нивоу.

Плувиометријски режим показује типичне одлике континенталног климата. Средња годишња сума падавина за посматрани период износи 670 у Подунављу до скоро 800 mm у планинској зони. Највише кише падне у периоду од априла до јула и у новембру и децембру. Снег почиње да пада крајем новембра, а у планинском залеђу задржи се до друге половине априла. Просечан број дана са снежним покривачем је 29 у Подунављу до 57 у планинској зони. Према подацима који се односе на честине праваца и средње брзине ветра преовлађују ветрови северозападнoг, западнoг, југоисточнoг и јужнoг правца.

Педолошке одлике

Подручје општине Мајданпек се одликује веома разноврсним педолошким карактеристикама. Издвајају се следећи типови земљишта: алувијални наноси који прате токове река, хидрогена земљишта, чернозем, смоница, гајњача, смеђа кисела земљишта, псеудоглеј и лесивирана земљишта. Геолошка подлога је основ за стварање одређеног типа земљишта, а значајан утицај на то има и разноврсност облика рељефа и клима.

На територији општине најзаступљенија су смеђе кисела земљишта, која се углавном налазе под пашњацима и шумом. То су дубока и средње дубока земљишта, повољног механичког састава и са релативно добрим водним режимом. Међутим, квалитет земљишта је веома слаб због врло плитког педолошког слоја на кречњачким и андезитским стенама, честих суша али и неквалитетне обраде земљишта.

Одлике флоре и фауне

72% територије општине Мајданпек је покривено шумама. На површини од 66.741ha заступљене су пре свега листопадне шуме (буква, храст, граб, багрем) и различите врсте четинара. Структура шумских површина је изузетно повољна. Преовлађују високе шуме, а у мањем делу ниске деградиране шуме, шикаре и шибљаци. Богатство шума увећано је пратећим шумским производима (семена лишћара, буковаче, лисичарке, лековито биље), чије је досадашње коришћење било непотпуно и неорганизовано, као и бројном и разноврсном дивљачи (дивокоза, јелен, дивља свиња, јелен лопатар, муфлон).

Живи свет одликује се високим степеном специјске и екосистемске разноврсности.

Флора је представљена са око 1 100 таксона (врста и подврста) виших биљака, међу којима посебан значај имају реликтне, ендемичне, ретке и угрожене врсте дендро и зељасте флоре: мечја леска (*Corylus colurna*), орах (*Juglans regia*), јоргован (*Syringa vulgaris*), маклен (*Acer monsessulanum*), панчићев маклен (*Acer intermedium*), копривић (*Celtis australis*), зеленика (*Ilex aquifolium*), кострика (*Ruscus aculeatus*), тиса (*Taxus baccata*), кавкаска липа (*Tilia caucasia*), сребрна липа (*Tilia argentea*), лаворолисни јеремичак (*Daphne laureola*), португалска вијошница (*Parietaria lusitanica*), татарски купус (*Cramble tataria*), госпина паучица (*Cypripedium calceolus*), бели бун (*Scopolia carniolica*), кладофски каранфил (*Dianthus giganteiformis*), чешљаста хајдучица (*Achillea ochroleuca*), дивљи гаруфалић (*Dianthus dintinus*), побарица (*Elatine triandra*), пешчарско смиље (*Helchrisum arenarum*), водена јагорчевина (*Hottonia palustris*).

Неке врсте биљака, чија су станишта била у Ђердапској клисури и њеном залеђу ишчезле су из Србије у задњих 50 година, неке од њих због потапања станишта ђердапском водоакумулацијом. Међу ишчезлим врстама је и позната ђердапска или мађарска лала (*Tulipa hungarica*), стриктни ендемит Ђердапске клисуре.

Веgetација је представљена са 70 биљних заједница од којих преко 50 чине шумске и жбунасте асоцијације, а међу њима је 35 реликтог типа, док њих 15 представљају реликтне полидоминантне заједнице богатог флористичког састава. Са тим биљним заједницама које су сврстане у 5 развојних серија, Ђердапска клисура је јединствен рефугијум реликтне вегетације храстовог појаса Србије.

На основу флористичких вредности, делови планског подручја су сврстани у листу међународно значајних биљних подручја (IPA).

У фонду животињског света најбогатија је фауна птица представљена са око 170 врста, од којих 110 представљају гнездарнице. Због разноврсности орнитофауне и присуства ретких, угрожених и у другом погледу значајних врста птица, подручје НП „Ђердап“ је под именом „Ђердап“ и подручје

костолског рита под именом „ Мала Врбица“, између Мале Врбице, Костолца и Кладова, укључујући и шарански рибњак, укључени су у Листу међународно значајних подручја за птице – IBA подручја (Important Birds Areas). Већина птица утврђене су за природну реткост у Србији, а неке од њих налазе се на различитим међународним листама угрожених врста. Посебно значајне су : ђубасти гњурац, велики вранац, мали вранац, лабуд грбац, дивља патка, риђоглава патка, ђубаста патка, патка дупљашица, мали ронац, осичар, белорепан, змијар, орао кликташ, сури орао, патуљаста орао, сиви соко, лештарка, прдавац, голуб дупљаш, ћук, буљина, бела чиопа, горска ластва, даурска ластва, сеница шљиварка, гак, риђовати гњурац, жута чапља, чегртуша, патка њорка, чигра, итд.

Териофауна, односно фауна сисара, представљена је са 30 врста, међу којима се као природне реткости или угрожене врсте могу издвојити куна златица и куна белица, ровчица, хермелин, сиви пух и пух лешникар, риђа волухарица, видра, рис, дивља мачка, десетак врста слепих мишева.

Сисарску фауну чини и неколико врста ловне дивљачи – зец, јелен, срна, дивља свиња, дивокоса и муфлон који је интродукован у огртађено ловиште у близини Вратне.

Херпетофауна броји укупно око 20 врста гмизаваца (степски гуштер, шумска и барска корњача, зелембаћ и више врста змија и водоземаца (мрмољак, даждевњак, шумска, црвенотрба и зелена жаба и др.).

Фауна риба веома је богата и броји око 65 врста од којих већина живи у Ђердапском језеру и Дунаву(бабушка, кесига, деверика, црноока деверика, укљева, буцов, мрена, шаран, клен, јегуља, дунавска харинга, штука, скобаљ, сабљарка, смуђ, сом, кечига и др.)

Од инсеката најбоље је истражена фауна дневних лептира, која броји преко 100 врста, због чега је Ђердап сврстан у међународно значајна подручја одабрана за дневне лептире од (РВА).

Истраживања ендегјске инсекатске фауне, посебно троглобионтске фауне спелеолошких објеката су веома перспетивна, с обзиром на бројност, дужину канала и разноликост станишних услова пећина.

3.1.2. Природне вредности и заштићена природна добра

Заштита природних вредности на подручју Просторног плана као и на територији општине Мајданпек, односно простор НП "Ђердап", је доминантно планско решење и у вези са остваривањем овог циља а у складу са законском регулативом утврђене су зоне заштите НП.

Заштићена подручја су:

1) Национални парк „Ђердап“ на подручју општине Мајданпек (КО Бољетин, Доњи Милановац, Голубиње, Мосна, Тополница и Мироч; око 297 km²) обухвата: 1) већи број изузетно вредних станишта биљних заједница и објекта геонаслеђа - I степен заштите, 2) засебне целине од великог значаја за заштиту живог света, геодиверзитета, лепоте предела и традиционалних облика живљења и градитељства - заштита II степена, и 3) преостале делове у режиму заштите III степена.

2) строги природни резерват букве „Фељешана“ - КО Дебели Луг, општина Мајданпек (15,28 ha);

3) строги природни резерват „Мустафа“ са сачуваном мешовитом шумског састојином мезијске букве и храста китњака на површини од 79,64 ha у КО Дебели Луг (општина Мајданпек);

4) споменик природе „Прераст“ - природни камени мост над реком Ваља Прераст (КО Мајданпек); заштићени простор обухвата и део истоимене планинске реке;

Подручја предложена за заштиту: Споменик природе „Рајкова пећина“, најдужа пећина у Србији (2.304 m истражених ходника);

У складу са Законом о заштити природе и Уредбом о режимима заштите, на осталим заштићеним подручјима примењује се: (1) режим I степена заштите: строги природни резерват букве „Фељешана“ и строги природни резерват „Мустафа“; и (2) режим II степена заштите: споменик природе „Прераст“, и споменик природе „Рајкова пећина“ предложен за заштиту.

Еколошки значајна подручја, која су установљена Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије (Сл. гласник РС, бр. 102/2010) обухватају:

- Емералд мрежа – „Ђердап“ (један од центара диверзитета фауне сисара у Србији, има међународни значај у заштити биљног и животињског света; „Кучајске планине“, „Лазарев кањон“, „Фељешана“ и „Мустафа“;

- значајна подручја за биљке (IPA – Important Plant Area) – „Ђердап“, „Велики крш – Стол“ и „Клисура Лазареве реке“;

- значајна подручја за птице (IBA – Important Bird Area) – „Ђердап” (најзначајније гнездилиште орла кликтавца и патуљастог орла у Србији, важно зимовалиште птица водених станишта) и „Злотске клисуре”;
- одабрана подручја за дневне лептире (PBA – Prime Butterfly Area) – „Ђердап”, „Лазарев кањон”, „Мали крш”, „Стол – Велики крш” и „Дели Јован”; и
- еколошки коридори – Дунав и његов обалски појас као еколошки коридор од међународног значаја; локални водотоци са приобалним појасом природне или полуприродне вегетације; појасеви високог зеленила који повезују шумска станишта; и рубна станишта, живице, међе, пашњаци, влажни екосистеми и друге енклаве природне или полуприродне вегетације у оквиру пољопривредних предела.

Остала станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја су: Мајданпечка домена (тзв. „Наталино”) је значајно станиште шумских врста птица (КО Дебели Луг);

Посебно вредни објекти геонаслеђа, који још увек немају законски статус заштићених добара су: на подручју општине Мајданпек – археолошки комплекс рударских радова најстарије експлоатације бакра на Балкану Рудна Глава код Мајданпека; пећина „Ренесанса” у атару насеља Рудна Глава; пећина „Фуфа” у атару насеља Влаоле; водни резервати „Извориште” делови речног слива Великог Пека; и понори Паскове реке и Рајкове реке.

Национални парк - Преглед утврђених зона заштите НП на територији општине Мајданпек:

ЗОНЕ I СТЕПЕНА ЗАШТИТЕ, обухватају простор највреднијих и најочуванијих делова Националног парка (репрезенте вегетације Ђердапске клисуре), односно делова савремених и реликтних полидоминантних и осиромашених биљних заједница са буквом, храстовима, мечјом леском, орахом, макленом, јоргованом, зелеником, тисом и другим врстама), укупне површине од око 58,46 km², од чега на територији општине Мајданпек:

- 1.5. Локалитет „Шомрда”, површине 20,34 ha, се налази у општини Мајданпек и обухвата део катастарске парцеле (у даљем тексту: кат. парц.) број 710, КО Бољетин. обухвата налазиште и у Србији најсеверније станиште у Србији реликтне терцијарне врсте зимзеленог, жбуна по имену зеленика или божиковина, као и састојине букве и храста китњака;
- 1.6. Локалитет „Тилва Тома”, површине 231,90 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата добро очуване шумске заједнице међу којима се истиче висока састојина балканске букве.
- 1.7. Локалитет „Цигански поток”, површине 206,69 ha се налази у општини Мајданпек, обухвата чисту аутохотну састојину ораха и мешовиту заједницу букве и ораха;
- 1.9. Локалитет „Чока Њалта са Песачом”, површине 628,98 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата најбогатије реликтне шумске заједнице ђердапског подручја, сложеног састава, које садрже око 40 врста дрвећа и чине природни арборетум, као и фосилоносно налазиште из доба доње и средње јуре
- 1.10. Локалитет „Лепенски вир”, површине 62,06 ha, се налази у општини Мајданпек и обухвата рефугијум термофилног биљног света са низом реликтних шумских и жбунастих заједница у окружењу чувеног истоименог археолошког налазишта, са низом ретких и интересантних врста дрвећа и жбуња (копривић, маклен, орах и др.);
- 1.11. Локалитет „Кањон Бољетинске реке са Гребеном”, површине 102,48 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата импресивну кањонску долину Бољетинске реке и стрми дунавски одсек брда Гребен, са изванредно израженим геолошким профилима на којима се приказује структура и стратиграфија фосилоносних седимената ствараних у доба јуре и доње креде;
- 1.12. Локалитет „Ковилово”, површине 365,98 ha, се налази у општини Мајданпек, а
- 1.13. Локалитет „Градашница”, површине 354,38 ha, се налази у општини Мајданпек, а обухвата клисурасту долину речице Градашнице са интересантним шумским заједницама типа шибљака, ниских шума и шума; овај простор укључује део површине раније заштићеног споменика природе „пећине Градашница”;
- 1.14. Локалитет „Велики и Мали Штрбац са Трајановом таблом”, површине 1953,83 ha, се простире у општинама Мајданпек и Кладово, обухвата тридесет биљних заједница сложених у шест вегетацијских серија, при чему 16 заједница има карактер реликтних полидоминантних заједница; обухвата станишта изузетно разноврсне фауне, посебно птица, сисара и гмизаваца и представља најпространију зону дивљине изванредне лепоте и атрактивности на подручју Ђердапа;

Планска решења за зоне I степена заштите су усмерена ка очувању и спонтаној рестаурацији „дивљине” за научне, образовне и општекултурне потребе, без привредних активности, коришћења природних ресурса и са ограниченом посетом.

ЗОНЕ II СТЕПЕНА ЗАШТИТЕ, обухватају простор у залеђу или окружењу подручја и локалитета са I степеном заштите, долине притока Дунава, стеновите и стрмо нагнуте одсеке у дунавским клисурама, крашке пределе, истакнута узвишења и друге делове подручја од значаја за заштиту живог света, геодиверзитета, са изванредном и динамичном лепотом предела и традиционалних облика живота и градитељства, укупне површине од око 130 km² појединачне површине од 6 до око 6 110 ha, од чега на територији општине Мајданпек:

– 2.5. Локалитет „Татарски вис–Шомрда–Тилва Тома“, површине 6.070,67 ha, у општинама Голубац и Мајданпек,

– 2.7. Локалитет „Песача“, површине 194,39 ha, у општини Мајданпек,

– 2.8. Локалитет „Гребен“, површине 192,93 ha, у општини Мајданпек,

– 2.9. Локалитет „Штрпско корито“, површине 4.831,93 ha, у општинама Мајданпек и Кладово,

Планска решења за зоне II степена заштите су усмерена ка очувању и унапређењу стања шума, станишта посебно значајних дивљих врста и њихових заједница, оптималном управљању популацијама тих врста, очување и презентација репрезентативних гео-наслеђа, очувању и складном уређењу целине амбијенталних вредности (стара сеоска насеља, објекти и облици традиционалног градитељства и живота, очување интегритета простора у којима се налазе споменици културе, археолошка места и културно-историјске целине).

ЗОНА ЗАШТИТЕ III СТЕПЕНА обухвата простор у НП „Ђердап“ који није обухваћен зонама заштите I и II степена. која располаже вредностима предеоним, биолошким и гео диверзитета, првенствено је у функцији обезбеђења целовитости подручја Ђердапа као заштићеног природног добра, и на којој се предвиђају: селективно и ограничено коришћење природних ресурса, активности на унапређењу заштићеног подручја, животне средине и културно-историјских вредности, развој села, побољшање економског стања и услова живота локалног становништва, изградња стамбених и инфраструктурних објеката и објеката за потребе туризма и других делатности заснованих на принципима одрживости..

3.1.3. Природни ресурси и системи

Минералне сировине

На подручју општине Мајданпек регистровано је више појава и лежишта металичних и неметаличних сировина и геолошких грађевинских материјала².

За подручје Тимочког андезитског комплекса, па тако и делове територије општине Мајданпек, везују се најпознатија орудњења бакра уз пратеће метале у Србији (олово, цинк, злато, у мањој мери волфрам или молибден). Најзначајнији су делови мајданпечких лежишта бакра и пратећих метала, порфирског типа, у којима се тренутно одвија експлоатација (комплекс РБМ). Геотектонски склоп и евидентирана обогаћења различитим корисним сировинама упућују на присуство нових лежишта и даље су у току геолошки истражни радови у зони северно од Мајданпека (бакар, олово-цинк, злато и др.). Поред овог лежишта, постоје и појаве минерализације бакра северно од Мајданпека, ка Добри, али се према досадашњим истраживањима може претпоставити да се знатно веће резерве налазе јужно од Мајданпека. Лежиште Рудна Глава, у коме су се рударски радови обављали до 50-тих година прошлог века, данас има археолошки, тузристички и едукативни значај.

На планском подручју је регистровано и више лежишта и појава неметаличних минералних сировина и геолошких грађевинских материјала. У карбонатним седиментима Мироча пронађена су сочива барита, а јужно од Мироча евидентирана је појава графитних шкриљаца, али нису пронађени чисти графити. Код Тополнице су евидентирани појаве сијенитпорфирија и кварцкератофира, а у Корешиним потоцима габропегматити (стене крупнозрнасте структуре које се могу користити као архитектонски камен).

Подземне воде

Подземне воде представљају значајан природни ресурс општине, захваљујући изузетно богатој хидрографској мрежи подручја и геолошком сааставу тла. Резерве подземних вода су значајне, али са ниским степеном валоризације и искоришћености (у току су хидрогеолошка истраживања у циљу формирања базе података подземних вода на подручју Националног парка). Процењене

² Преглед потенцијала минералних сировина на планском подручју преузет је из ППППН НП Ђердап (Нацрт).

количине подземних вода (**Водопривредна основа РС*) на нивоу Борског округа износе 430 l/s, док је капацитет експлоатације подземних вода упола мањи - 215 l/s.

Обновљиви извори енергије

Обновљиви извори енергије планског подручја до сада нису значајније коришћени, те представљају потенцијал подручја. То су: соларна, енергија ветра, хидроенергија и енергија биомасе. Обновљива енергија се обнавља приближно истом брзином којом се одвија исплатива експлоатација, па се планско коришћење мора заснивати на резултатима истраживања капацитета; локације морају бити проверене нарочито са становишта заштите разних природних система и ресурса.

Природни системи

Брдско-планински рељеф условио је карактеристичну употребу земљишта и преовлађујуће шумско земљиште у укупном. **Шумско земљиште** заузима 71.49 % територије и бележи се тренд повећања земљишта под шумама, односно шумовитости терена која је у 2000. години износила 69.5 %, а 2005. године 86.5 %. Шумовитост се константно повећава, како у региону укупно, тако и на територији општине Мајданпек. Према подацима је 1982. године пошумљено 135.0 ха, и то 112.0 ха под четинарима и 23.0 ха под лишћарима, а 2005. године пошумљено је додатних 36.30 ха, од чега 33.9 ха лишћарима и 2.40 ха четинарима³.

Пољопривредно земљиште заузима нешто мањи проценат, 20.48 % од укупног, односно 19076.20 ха. Према начину коришћења, на највећим површинама су ливаде - око 40 % или 8 136 ха и орнице и баште на 7 839 ха, или 39 %. Знатно мање заузимају пашњаци, око 13 % односно 2 682 ха. Овај крај се карактерише знатно малим учешћем воћњака и винограда, тако да је под воћњацима око 7 % пољопривредних површина, а под виноградима, свега 51 ха или 0.25 % пољопривредних површина⁴.

Водне површине и водно земљиште дефинише се најзначајнијим током на подручју општине - током реке Дунав у дужини од 45 km, северном страном општине. Одликују га бројни заливи - ушће Бољетинске реке и ушће Поречке реке, које је уједно и највећи залив Дунава у овом делу тока. Вештачка акумулација - Ђердапско језеро, настало умирењем тока реке изградњом ХЕ Ђердап, има најзначајнији и вишенаменски потенцијал. Поред енергетских и пловидбених потенцијала, од значаја - не само за општину и регион, већ и за Србију у целини - Дунав у овом делу тока и Ђердапско језеро, располажу повољним условима за развој туризма, наводњавање, али и за интензивирање рибарства.

Водни ресурси у обухвату Плана огледају у богатству, како површинских вода тако и у богатству и резервама подземних вода. Међу најзначајније токове спадају:

- Поречка река, Бољетинска река са у чијем сливу ове реке налазе се резерват природе, Лепенски вир, Река Пек, притока Дунава која настаје од Великог и Малог Пека, са притокама Липе и Јагњило (за општину је значајнији њен горњи ток у којем река формира клисуру), Река Златица која протиче кроз стари део Милановца – Орешковицу.

Као водни ресурс на територији општине постоје и мања језера, од којих је највеће Златно језеро, тј. Балта Алушонту (дубине 11 m, дужине 132 m и ширине 60 m), затим језеро Велики затон, у близини Рајкове пећине, са површином огледала око 4 ха, језеро Казанског потока, површине око 1, 17 ха.

³ Извор података: РГЗ Катастар непокретности

⁴ Извор података: РЗС – Општине у Србији 2006. године; ППРС.

3.1.2. СТАНОВНИТВО, НАСЕЉА И СТВОРЕНЕ СТРУКТУРЕ - ДРУШТВЕНИ И ПРИВРЕДНИ РЕСУРСИ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

СТАНОВНИШТВО, НАСЕЉА, ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су:

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК ИЗ 2012.ГОДИНЕ
- ПОПИС 2011 И 2022. ГОДИНЕ И ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
- ПОДАЦИ СА ТЕРЕНА И ОД ОПШТИНСКИХ СЛУЖБИ

Напомена 2: (напомена: стање ће се додатно и детаљно анализирати током израде Нацрта плана на основу услова и података надлежних служби)

Од почетка 21.века константно се бележи пад становништва, како у Борском округу а поготово у општини Мајданпек у којој ниједно насеље не бележи раст, па чак ни градска, а једино насеље које популационо стагнира је Јасиково.

Табела 2. – Упоредни приказ броја становника 1948-2022 за општину Мајданпек

Ред. Бр.	Насеље:	Број становника									Индекс промене 2002/2011	Индекс промене 2011/2022
		1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011	2022		
1	Бољетин	1257	1331	1334	1172	987	803	672	512	356	89,12	72,36
2	Влаоле	1202	1206	1287	1204	1100	949	767	604	444	86,21	76,03
3	Голубиње	1907	1983	2073	1755	1566	1305	1079	736	424	72,33	56,76
4	Дебели Луг	448	717	543	801	666	507	458	405	326	80,90	83,80
5	Доњи Милановац-г	2274	2629	2669	2595	2996	3338	3132	2410	1984	95,63	82,7
6	Јасиково	1032	1075	1071	1049	963	822	717	582	478	74,48	101,70
7	Клокочевац	1454	1472	1422	1244	1132	880	711	595	408	64,25	73,12
8	Лесково	787	788	790	698	641	516	431	348	185	78,80	53,31
9	Мајданпек-г	1919	2244	3746	8065	9489	11760	10071	7699	6326	75,00	82,84
10	Мироч	609	687	642	624	501	468	406	319	235	64,24	73,67
11	Мосна	923	966	1027	905	920	920	787	720	510	64,91	70,54
12	Рудна Глава	2863	3010	3215	3088	2887	2549	2309	2010	1601	74,19	89,89
13	Тополница	1522	1587	1649	1577	1450	1305	1064	856	562	73,93	67,55
14	Црнајка	1413	1460	1554	1343	1330	1256	1099	890	720	87,28	79,82
Општина Мајданпек		19610	21155	23022	26120	26628	27378	23703	18686	14559	77,91	80,09

Појединачни показатељи за насеља унутар општине за период 2002-2011. година / односно за период 2011-2022.година показују да се апсолутни пад у највећем броју насеља (8) креће између 20% и 30%, док се у неким бележи и пад од преко 30%/40% (Голубиње – 30,77/-43,24, Јасиково 34,45/46,69). У Тополници је пад -32,45%, у четири насеља је апсолутни пад 10-20% (Мајданпек, Доњи Милановац, Голубиње, Рудна Глава), док у свим осталим насељима пад износи између 20 и 30%, а врло мали пораст је једино у Јасикову (1,70%).

Табела 3. – Приказ броја становника за последња два међупописна периода за општину Мајданпек

НАСЕЉЕ	Број становника 2002.	Број становника 2011.	Број становника 2022.	Апсолутни пораст/пад 2011/2002		Апсолутни пораст/пад 2022/2011	
				Бр. становника	%	Бр. становника	%
Мајданпек	10 071	7 636	6326	- 2 435	-24,18	-1310	-17,16
Доњи Милановац	3 132	2 399	1984	- 733	-23,40	-415	-17,30
Бољетин	672	492	356	- 180	-26,79	-136	-27,64
Влаоле	767	584	444	- 183	-23,86	-140	-23,97
Голубиње	1 079	747	424	- 332	-30,77	-323	-43,24
Дебели Луг	458	389	326	- 69	-15,07	-63	-16,20
Јасиково	717	470	478	- 247	-34,45	8	1,70
Клокочевац	711	558	408	- 153	-21,52	-150	-26,88
Лесково	431	347	185	- 84	-19,49	-162	-46,69
Мироч	406	319	235	- 87	-21,43	-84	-26,33
Мосна	787	723	510	- 65	-8,26	-213	-29,46
Рудна Глава	2 309	1 781	1601	- 528	-22,87	-180	-10,11
Тополница	1 064	832	562	- 232	-21,81	-270	-32,45
Црнајка	1 099	902	720	- 197	-17,93	-182	-20,18
УКУПНО	23 703	18 179	14559	- 5 524	-23,31	-3620	-19,91

Поред изразитог апсолутног пада становништва, бележи и пад броја домаћинства од 7357 у 2011.години на 6299 у 2022.години, као и просечне величине домаћинства (са 2,77 - 2002. године на 2,47 - 2011. године, односно 2,3 у 2022.години). Просечна величина домаћинства у општини је и даље мања од просека за Борски округ, у коме се такође бележи пад (у дугогодишњем периоду).

Природни прираштај је у општини негативан и са вредношћу од -16,3%о премашује републички просек (-10,9%о).

Радно способно становништво чини 64,6% укупног становништва, а активно становништво које обавља занимање чини 46,9% и у њему већи удео има мушко становништво (углавном у сектору рударске и прерађивачке делатности).

Према овим подацима, старосна структура становништва у општини показује да је просечна старост становништва била 46 година, а индекс старења од 196,4 је био знатно нижи у односу на републички. Деца до 7 година старости су учествовала у укупном броју становника са 5%, становништво узраста 7-14 година са 6,3%. Укупан радни контингент у општини је износи 10 045 становника, или 64,6%.

Према полној структури, учешће женског становништва у укупном становништву у општини је 2022. године износило 64,25%, а мушког 35,75%. Учешће полне структуре у радном контингенту је било изразито неуједначено – 34% женског и 66% мушког становништва.

У образовној структури становништва за претходни период бележи се релативно наповољна структура. Од укупног броја становништва старијег од 15 година без школе је било чак 4,5% (од чега преко 70% жена), са основним образовањем 25% (више од половине су жене), са средњим 45% (од чега од 42% жена), док је више и високо образовање имало укупно око 5% становништва (више – 4,1% и високо - 3,8%). Око 0,4% становништва је било непознате образовне структуре.

МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Генеза и основни чиниоци размештаја насеља

Динамична структура брдско-планинског рељефа на подручју општине Мајданпек, у склопу са осталим природним факторима - хидрогеолошким, инжењерско-геолошким, климатским, вегетацијским, и сл., условила је врло различите услове за развој насеља и урбанизацију. Мрежу насеља општине Мајданпек чини градско насеље - Мајданпек, као општински центар, насеље градског карактера - Доњи Милановац и 12 сеоских насеља Дебели Луг, Лесково, Јасиково, Влаоле, Рудна Глава, Црнајка, Клокочевац, Тополница, Мосна, Голубиње, Мироч и Бољетин.

Сва насеља су претежно разбијеног типа и смештена су на алувијалним и котлинским проширењима речних долина - долина Пека и његових притока, реке Црнајке, Поречке реке и Поречког залива. Један део сеоских насеља има засеоке, тзв. кулме, који су дислоцирани у долинама потока и најужим странама висорани. Настали су најчешће од сточарских боравишта у периодима испаше. Највише заселака имају насеља Рудна Глава и Голубиње који се налазе на 200m нв, док су њихови засеоци на већим надморским висинама. Преостала насеља су смештена на надморској висини између 200 и 550m нв. Насеље Мироч је типично брдско-планинско насеље.

Мрежу насеља карактерише веома слаба развијеност и неравномеран просторни распоред. Наиме, централни део општине је у потпуности ненасељен. Истовремено, сеоска насеља су демографски врло уситњена. Просечан број становника, изузимајући градска насеља Мајданпек и Доњи Милановац, по насељу је испод 1 000 становника (око 520), што је знатно ниже у односу на републички просек. За разлику од периода 2011. године, када је 11 од 12 сеоских насеља у општини имало испод 1 000 становника, овај број је у 2022. години повећан на свих 12 (једино је насеље Рудна Глава, које такође бележи пад становништва, задржало број од преко 1 000 становника). Индикативно је да је и општински центар Мајданпек, као најбројније насеље, према пописима од 2011 и 2022. и даље једино насеље са испод 10 000 становника.

Табела 4. – Величина насеља у општини Мајданпек по броју становника 2002. год.

Број становника	Насеље	Укупно
100 - 500	Бољетин, Дебели Луг, Јасиково, Лесково, Мироч	5
500 - 1000	Влаоле, Голубиње, Клокочевац, Мосна, Тополница, Црнајка	6
1 000 - 2 000	Рудна Глава	1
2 000 - 5 000	Доњи Милановац	1
5000-10 000	Мајданпек	1

Табела 5. – Величина насеља у општини Мајданпек по броју становника 2011. год.

Број становника	Насеље	Укупно
100 - 500	Бољетин, Влаоле, Голубиње, Дебели Луг, Јасиково, Клокочевац, Лесково, Мироч	8
500 - 1000	Мосна, Тополница, Црнајка	3
1 000 - 2 000	Рудна Глава, Доњи Милановац	2
2 000 - 5 000	-	0
5000-10 000	Мајданпек	1

Наведени подаци указују на даљи и још израженији тренд демографског уситњавања насеља у општини, где су једино насеља Мајданпек, Рудна Глава, Тополница, Црнајка и Мосна, и поред апсолутног пада становништва, задржала категорију из претходног периода (2011.).

Неравномеран просторни распоред условио је, поред свих осталих фактора, отежавајућу околност у смислу опремања насеља примарном комуналном инфраструктуром, као и изузетно лошу саобраћајну повезаност са суседним насељима и са општинским центром.

Описи насеља⁵

МАЈДАНПЕК - древно рудиште бакра и злата (6326 ст.), типично рударски град. Да није рудника, уска долина Малог Пека, неподесна за друге облике традиционалне привреде - била би пуста, као што је бивала увек пуста када је рудник на дуже време престајао са радом. Иако рударство у самоме месту траје, са краћим или дужим прекидима, око 7000 година, данашње име града се први пут помиње 1560. године у једном турском документу, али у облику Медани Пек. Ово указује на то да је у предтурско време рудник био под српском влашћу, јер се у основи ојконима "Медани Пек" налази реч мед - познати старосрпски назив за бакар. Под називом Медани Пиецк насеље ће се појављивати на европским картама, и у другим западним изворима, све до прве половине XVIII века. Тада почиње постепено да га потискује конкурентни турски облик са основом на арапској речи мадџан ("рудник, руда"), који је у Србији одомаћен у облику мајдан са истим значењем. Други део имена града јесте хидроним Пек, који потиче, према истраживачима још из доримских времена. Име ове реке може се основано повезати са грчком речју пџекос, која је некада означавала овчје руно. Историјске су претпоставке да су Грци, још у времену пре Тројанског рата (крај II миленијума старе ере), експлоатисали златоносне реке данашње северне Србије, међу којима је, као најзлатоноснији, свакако био и Пек. А за само испирање злата Грци су користили овчје руно које су полагали у корито реке. Ова древна испирачка техника, коју су Грци, према Херодоту, преузели од Колхиђана, задржала се међу становницима долине Пека све до скорашњих времена. Данашње име Мајданпека је по пореклу историјска мешавина старогрчких, старословенских и арапско-турских израза, чије је крајње значење: "рудник бакра на златоносној реци" ... Да је Мајданпек истовремено и древно рудиште, сведоче локалитети Рудна Глава и Праурија, које археометалурзи датирају у време раног енеолита (V миленијум старе ере). Рудна Глава је непуна 24 km југоисточно од Мајданпека, а Праурија се налази у самоме кругу данашњег рудника.

У Мајданпеку данас живе припадници готово свих јужнословенских и европских народа. Најбројнији су, према пописима, Срби, Власи и Црногорци. Због изразито рударског менталитета, чије су основне црте солидарност и толеранција, Мајданпек никад није упознао зло етничких или верских сукоба, које разара савремени свет.

Због уске и кратке котлине у којој је по рударској нужности настао, нови Мајданпек није имао куд него да крене у висину, а најновији део чак и уз брдо. Специфичан терен условио је још једну особеност: Мајданпек је један од ретких градова (неки тврде чак и једини) у коме готово да нема приватне стамбене градње. Око 4000 домаћинстава живи највећим делом у становима које је изградио мајданпечки Рудник у периоду после II светског рата.

ДОЊИ МИЛАНОВАЦ (1954 ст.), градско насеље, у Ђердапској клисури, на десној обали Дунава код ушћа Папреничког потока, 27 km СИ од Мајданпека. Површина територије износи 4.118 ha. Од

⁵ Извор података : Географска енциклопедија насеља Србије, Географски факултет Универзитета у Београду

Редактор Др Србољуб Стаменковић, Београд 2004., при чему је наведени број становника према Попису становништва 2022.године.

постанка неколико пута мења локацију. Првобитно насеље Бања, које је на старим аустријским картама обележено као *Стари Пореч*, налазило се на ушћу Варошког потока. Након тога 1690. године, мештани су пред Турцима прешли Дунавски рукавац и населили острво *Пореч*, по коме је ново насеље добило име. Године 1832. декретом Милоша Обреновића насеље је премештено на ушће Златице у Дунав, када добија име *Милановац* - по имену Милан, старијег сина кнеза Милоша. У то време су пресељени и житељи Орешковице код Петровца, и др. Тада је по наредби кнеза Милоша направљен регулациони план као полазиште планског развоја насеља. Садашњи назив добија 1859. године.

Током изградње ХЕ "Ђердап" и формирања Ђердапског језера 1971. године, насеље је остало под водом. Нови град је подигнут 4 km низводно од старог. У близини града налазе се и остаци римског града *Талијата*. Садашњом урбаном композицијом повезује више физиономских делова - Центар, Казански поток и Орешковица и викенд насеља - Крапањосу, Хладне воде и Варошки поток. До 1955. године центар је Поречког среза (Бољетин, Голубиње, Горњане, Доњи Милановац, Клокочевац, Мајданпек, Мироч, Мосна, Рудна глава, Танда, Тополница и Црнајка). Од 1955. године када улази у састав општине Мајданпек, седиште је општине за седам насеља - Бољетин, Голубиње, Доњи Милановац, Клокочевац, Мироч, Мосна и Тополница.

Становништво је српско, староседелачко и досељено већином из околних насеља. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,2 (1961.) до 0,5 (1991.).

Електричну енергију, водоводну и тт мрежу добија 1971. године. Има осмогодишњу Основну школу, одељења Средње техничке и ниже Музичке школе из Мајданпека, Домове културе, Дом здравља, Ветеринарску амбуланту, Пошту, туристичке смештајне капацитете - Хотел *Лепенски Вир*, Ловиште „Златица“, Земљорадничку задругу „Слога“, локалну Пијаци, и др. Седиште је НП „Ђердап“.

БОЉЕТИН (356 ст.), ратарско-сточарско (26 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, на десној страни Ђердапске клисуре и долиним странама Бољетинске реке, чија је долина део НП "Ђердап", и њених изворишних притока - Мале и Велике реке. Налази се поред пута Мајданпек - Голубац, 20 km СИ од Мајданпека. Површина атара износи 7.541 ha. Назив добија по житељима досељеним из Добре (Голубац), где је било само „добро“, а овде „боље“ него тамо.

Простире се у висинској зони од 100 до 240 m. Повезује три засеока - Бољетинско брдо, Кошобрдо и Лепена. Основан је на месту са траговима старије насељености (археолошко налазиште *Лепенски вир*, мезолитско и неолитско насеље - културно добро од 1966. године, рановизантијски град *Сморенс* - *Сморна*, код данашњег насеља, итд.). Помиње се у Аустријском извештају 1739. године (9 домова) и 1893. године, када броји 121 житеља. Становништво је српско, досељено је из Добре (Голубац), Алмаша у Румунији (прва половина XIX века) и околине Неготина. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,2 (1961.) до 0,8 (1991.).

Електроенергетску мрежу добија 1968. године, а водом се снабдева преко индивидуалних система. Има четворогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену амбуланту, и др. Већина мештана је запослена у Мајданпеку и Мосни (Рударско-топионичарски басен „Бор“, „ФЕП“ и „Мегапласт“).

ВЛАОЛЕ (444 ст.), ратарско-сточарско (48.3 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, у долини Божине реке, на западним падинама Малог крша (929 m), са обе стране пута и железничке пруге Мајданпек - Бор, 28 km јужно од Мајданпека. Површина атара износи 4.329 ha. У атару има лековитог биља (*менџа*, *тамјан*, *лаванда*). Просторно се развија у висинском појасу од 480 до 700 m. Дели се на осам физиономских делова, тзв. „*кулмја*“ (влашка реч са значењем *коса*, *вис*, *брег*, *падина*, и сл.) То су Бугарска, Бучанска, Меје, Лунгулуј, Липа, Погаре, Врац и Корњет.

Основано је после II светског рата, када се досељавају влашке породице из Црне реке (Кривељ, Бучје, Бор, Топла, Дубочане). Првих деценија XX века има већу демографску величину од данашње (1921. године - 1005 ст.). Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,4 (1961.) до 1,0. Становништво је српско и влашко, православне конфесије. Православни храм посвећен *Св. Апостолима Петру и Павлу*, изграђен је 1890. године.

Електроенергетску мрежу добија 1963. године, водоводну 1971. а тт мрежу 1989. године. Има осмогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену и Ветеринарску амбуланту, и др. До 1959. године, Влаоле је било седиште истоимене општине за три насеља - Влаоле, Јасиково и Лесково.

ГОЛУБИЊЕ (424 ст.), ратарско-сточарско (31.7 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, код ушћа Голубињске реке у Дунав, на југо-западним обронцима Мироча (768 m), 34 km СИ од Мајданпека. На садашњој локацији је од 1969/70. године, када је померено узводно за 300 до 400 m, због изградње ХЕ "Ђердап I". Површина атара износи 11.049 ha. У атару се налазе најдубљи спелеолошки објекти у Србији - *Јама* у Ланишту (272 m), *Ракин понор* (256 m), *Ибрин понор* (239 m)

) и Буронов понор (187 m). Простире се у висинском појасу од 40 до 480 m. Обједињује три физиономска дела, „кулмје“ - Копана главива, Штрбац и Вртон.

Основано је на месту са траговима старије насељености (праисторијски локалитет *Речица* и објекти античког доба). Помиње се под називима *Гегерцинлик*, у првој половини XVII века, и *Collumbina* (1718. године). У истој српског етноса познато је из 1808. године, када су се у њему састали посланици устаничке Србије са Турцима ради преговора о миру.

Током 1893. године броји 156 житеља. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,2 (1961.) до 0,9 (1991.). Становништво је етнички мешовито - српско и влашко, православне конфесије, досељено већином крајем XVIII и почетком XIX, из румунског Баната и Косовске Митровице.

Електроенергетску мрежу добија 1969., а водоводну и тт мрежу 1970. године. Има две четворогодишње Основне школе, у засецима Копана главива и Штрбац, Дом културе, Здравствену амбуланту, итд.

ДЕБЕЛИ ЛУГ (326 ст.), приградско (2,2 % аграрног ст.) збијеног типа, на 290 m надморске висине, на долинским странама у ерозивном проширењу Чекићског поља, недалеко од ушћа Малог у Велики Пек, са обе стране пута Мајданпек - Бор, 8 km ЈЗ од Мајданпека. Површина атара износи 7.695 ha. У атару се налази флотацијско јаловиште - језеро *Ваља фунда* (1865 m²), изграђено 1960. године за потребе рудника. Назив потиче од некадашњих *непроходних, густих шума* искрчених у време настанка насеља. Настаје од рударске колоније изграђене 1847. године за потребе рудника у Мајданпеку.

Крајем XIX века има знатно мању демографску величину од садашње, 1893. - 36 житеља. Статус самосталног насеља добија 1946. године. Становништво је мешовито, православне конфесије. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,2 (1961.) до 0,8 (1991.).

Електроенергетску мрежу добија 1968., телефонске везе 1970. а водоводну мрежу 1984. Има летњу учионицу Шумарског факултета из Београда, четворогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену амбуланту, Фабрику бакарних цеви, штампарију, откупну станицу за печурке, и др. Већина мештана је запослена у Мајданпеку, а последњих година су учестала пресељавања житеља Мајданпека у Дебели Луг.

ЈАСИКОВО (478 ст.), сточарско (41,7 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, на ушћу Јагњила у Велики Пек, на северо-источним обронцима Хомољских планина (940 m), у висинском појасу од 400 до 920 m, 24 km јужно од Мајданпека. Површина атара износи 3.493 ha. Назив је фитогеографског порекла - од *јасике*. Дели се на 13 физиономских делова, „кулмја“ - Шош, Липуца, Липа, Краку аплат, Чока мори, Чока ра, Јагњило, Фјаца, Појење, Чока шкополуј, Чока Лазарева, Ваља амаре и Полом.

Основано је на месту са траговима старије насељености (римски радови на испирању злата код ушћа Липе у Божину реку). На аустријској карти из 1723. године, означено је као „*пусто место*“. Обновљено је 1818. године (15 кућа). Помиње се 1892. године када броји 178 становника, а 1921. године има 799 житеља. Становништво је православно, српско и влашко, досељено у време формирања насеља (Кривељ и Бучје) и касније (Горњане, Рудна Глава, и др.). Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,4 (1961.) до 1,1 (1991.).

Електричну енергију добија 1963. године, водовод 1964., а телефонске везе 1971. године. Има четвороразредну Основну школу, Задружни дом, Здравствену станицу, Ветеринарску амбуланту, Пошту, Земљорадничку задругу „*Хомољац*“, и др.

КЛОКОЧЕВАЦ (408 ст.), сточарско (41,7 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, на долинским странама Поречке реке, десне притоке Дунава, источним падинама Лишковца и западним падинама Великог гребена, са обе стране пута ка Кладову, 32 km ЈИ од Мајданпека. Смештено је у висинском појасу од 100 до 420 m. Површина атара износи 5.993 ha. Назив је фитогеографског порекла - од *клокоча*. Повезује осам физиономских делова - Змиње, Шћопул, Прислопа, Зекња, Маре, Збег, Каменица и Куратори.

Формиран је на месту са остацима старије насељености (насеље из бакарног доба). Помиње се у XVI веку као ненасељено - „*пусто*“ место, 1783. године као насељено са 14 домова, а у аустријском извештају из 1893. године броји 142 житеља. Становништво је српско, досељено у другој половини XVIII века из Раброва (Кучево), Луке (Бор) и Берзаске у румунском Банату. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,3 (1961.) до 1,3 (1991.).

Електричну енергију добија 1966. године, водовод 1968. а телефонске везе 1984. године. Има четворогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену амбуланту, Пошту, Асфалтну базу Предузећа за путеве Зајечар, и др. Мештани се углавном баве сточарством и производњом млечних производа.

ЛЕСКОВО (185 ст.), ратарско-сточарско (45,9 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, у сливу Великог Лескова, десне притоке Пека, 18 km јужно од Мајданпека. Површина атара износи 2.774 ha. Топоним се везује за шумску вегетацију - *леску*, искрчену у време настанка насеља. Простире се у висинском појасу од 380 до 620 m. Дели се на више физиономских делова - Полом, Кокиш, Лаку лунг, Жути камен, Стрњак, Краку ланг, Ваља Ломита, Ограда, Чукар, Курматура, Припору лу, Војин, Вртех, Рудноглавски крак, Велики вртеш, Велико и Мало Лесково, Чока селиште, Ваља маре, Огашу саталуј и Јелен чока. Основано је као физиономски део Јасикова, чијим дељењем 30 - их година XIX века настају два самостална насеља.

У време формирања има само шест кућа. Као посебно насеље први пут се спомиње у Попису 1833. године са 125 становника. Становништво је српско, али има и влашког, пореклом из Јасикова и Горњана (Бор). Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,4 (1961.) до 1 (1991.). Електричну енергију добија 1964. године, аутономни водоводни систем 1968. а телефонске везе 1986. године. Има четворогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену и ветеринарску амбуланту, и др.

МИРОЧ (235 ст.), ратарско-сточарско (32,9 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, на јужним обронцима Мироча, по коме и добија назив, 40 km СИ од Мајданпека. Површина атара 2.115 ha. У атару, југозападно од села, налази се пећина *Градашница*, са дужином испитаних канала од 529 m. Подељен је на пет физиономских делова - Маре, Карку ћеиш, Визурињ, Главица и Ињарија.

Основан је 1872. године, на месту са траговима раније насељености - остаци римског града *Gerrilatis*, на врху планине Мироч, када се помиње у декрету Кнеза Милоша Обреновића. Крајем XIX века има малу популациону величину, 1893. године - 71 житељ. Становништво је српско, досељено у време настанка насеља из Добре (Голубац), Поповице (Неготин), Црнајке, Танде и Горњана код Бора, и крајем XIX века из Рашке области. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,3 (1961.) до 0,6 (1991.).

Електричну енергију добија у периоду од 1969. до 1986. године, тт мрежу 1986., а водоснабдевање је углавном (80% домаћинства) из индивидуално копаних бунара. Има четворогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену амбуланту, Откупну станицу лековитог биља „*Мироч-биље*“, погон фабрике за производњу металне галантерије „Мегапласт“ из Мосне, и др. Већина мештана ради у Доњем Милановцу и Мајданпеку, а допунски се баве сакупљањем и продајом лековитог биља, печурки и шумских плодова.

МОСНА (510 ст.), ратарско-сточарско (22,2 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, 9 km јужно од ушћа Поречке реке у Дунав, у висинском појасу од 80 до 420 m, 42 km источно од Мајданпека. Површина атара износи 3.799 ha.

Првобитно насеље је потопљено 1968. године, када је премештено 2 km узводно, због изградње ХЕ „Ћердап I“. Обједињује осам физиономских делова - Корњет, Мосна, Селиште, Корматура, Приод, Думбрава, Бауца и Папреница, и викенд насеље Обљага Маре. Помиње се у аустријском извештају 1739. године са 11 домова и Попису 1893. године са 104 житеља. Становништво је српско, досељено у другој половини XVIII века из Тимочке крајине. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,2 (1961.) до 0,6 (1991.).

Комунално опремање насеља је извршено у периоду 1968. до 1970. године - електроенергетском, водоводном и тт мрежом.

РУДНА ГЛАВА (1601 ст.), ратарско-сточарско (25,1 аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, на долинским странама Шашке реке и југоисточним падинама Лишковца, у висинској зони од 180 до 690 m, 24 km ЈИ од Мајданпека. Назив добија по специфичним облицима рељефа купастог облика - *главе*, и утврђених трагова ранијег рударства. Површина атара износи 11.556 ha. Повезује два засеока - Крш и Близну. На речици Прераст, 3 km узводно од ушћа у Шашку реку, налази се једна од шест прерасти у Србији. Културно-историјским значајем истиче се истиче археолошко налазиште - ранеоеолитски рудокон, најстарији рудник бакра у Централној Европи, чија експлоатација датира још од 4. миленијума пре нове ере. 1981. године је ово налазиште проглашено културним добром.

Насеље је настало у другој половини XVIII века. Динамичан демографски пораст има на прелазу XIX у XX век, 1893. године има 270 ст., а 1921. године - 1712 становника. Становништво је православно, досељено у време оснивања насеља из Пореча и почетком XIX века из источног дела Тимочке крајине и румунског Баната. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,2 (1961.) до 0,9 (1991.).

Електричну енергију добија 1938/39. године, када је изграђена мини централа на дрва. Иста је електрифицирана 1955/56. године. Водоводну мрежу добија 1977. (Бигер - Рудна глава) а тт мрежу 1959. и 1979. године. Има осмозразредну Основну школу, са две четвороразредне школе у засецима Близна и Крш, Дом културе, Здравствену станицу, Ветеринарску амбуланту, Пошту, Земљорадничку задругу „Дели Јован“, Откупну станицу и сушару лековитог биља „Мироч-биље“, локалну пијацу, и др. Већина мештана привређује у Мајданпеку.

ТОПОЛНИЦА (562 ст.), ратарско-сточарско (49,9 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, код ушћа Тополнице у Поречку реку, на источним обронцима Великог гребена и северо-источним падинама Лишковца, 38 km ЈИ од Мајданпека. Површина атара износи 5.744 ha. Топоним насеља се тумачи двојачко - везује се за ранију вегетацију *топола* у долини реке, или од некадашњих топионичких руда. Просторо се развија у висинском појасу од 100 до 500 m. Обухвата седамнаест физиономских делова, „кулмја“: Галбина, Вујење, Вркање, Краку количан, Ваља Маре, Косовица, Појењ, Тополница, Краку пушкат, Краку алат, Трнавић, Бељан, Истрбиније, Јужни део села, Северни део села и Ново насеље.

Старо насеље се налазило на Селишту, одакле је крајем XVIII века због поплава премештено 2 km низводно на садашњу локацију. Крајем XIX века има малу демографску величину, 1893. године - 118 житеља. Становништво је српско и мањим делом влашко, православне конфесије, досељено почетком XIX века из околине Охрида и са Косова, а у каснијем периоду и из Јасикова, Лескова, Дебелог Луга, Црнајке и околине Бора (Лука, Горњане и Топла). Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону 0,2 (1961.) до 0,6 (1991.)

Електричну енергију добија 1966. године а телефонске везе 1985. године. Има две четвороразредне основне школе, дом културе са биоскопом и библиотеком, здравствену и ветеринарску амбуланту.

ЦРНАЈКА (720 ст.), ратарско-сточарско (37,1 % аграрног ст.) сеоско насеље разбијеног типа, на долинским странама Црнајке и северо-источним падинама Дели Јована, 28 km ЈИ од Мајданпека. Површина атара износи 5.151 ha. Назив је фитогеографског порекла - од *црног бора*. Просторно се развија у висинском појасу од 160 до 480 m. Повезује десет физиономских целина - Гол, Бондок, Лева река, Село врба, Перу, Паљевац, Радовица, Шашка - Церована, Дурач и Љубово. Северно од села, између састава Шашке и Црнајке у Поречку реку, налазе се остаци тзв. *Милошеве куле*, изграђене у време Милоша Обилића. Сматра се да су руду бакра код села експлоатисали још *Маври*, а потом је рудник био активан за време аустро-угарске окупације од 1718. до 1739. године.

У српским црквеним извештајима се помиње 1893. године као Црнајшница, када броји 194 житеља. Становништво је српско, и мањим делом влашко, досељено крајем XVIII и почетком XIX века из Плавна (Неготин), Бучја (Бор) и Рудне главе. Индекс демографског старења (i_s) креће се у распону од 0,3 (1961.) до 0,9 (1991.). Има четворогодишњу Основну школу, Дом културе, Здравствену амбуланту, Бензинску пумпу, и др. Мештани су углавном запослени у Мајданпеку и Мосни (Рударско-топионичарски басен "Бор", "Мегапласт", ФЕП, Дрвна индустрија "Пореч").

ЈАВНЕ СЛУЖБЕ И ДЕЛАТНОСТИ

Подручје општине карактерише релативно неуједначена развијеност јавног сектора, односно мреже образовних институција, здравствене и социјалне заштите и услужних сервиса.

Опремљеност осталим јавним службама је незадовољавајућа на целој територији општине, изузев општинског центра и градског насеља Доњи Милановац. У осталим насељима су углавном присутне стандарне и основне јавне службе, али су и оне веома слабо опремљене, у незадовољавајућем обиму и у објектима који не испуњавају стандарде за обављање делатности. Овакво стање истиче неопходност ревитализације насеља и трансформацију мреже насеља, како у демографском погледу, тако и у економском.

Мрежу **установа образовања** чини: 5 осмогодишњих основних школа (2 у Мајданпеку, 1 у Доњем Милановцу и по једна у насељима Рудна Глава и Влаоле – са подручним школама у осталим насељима); 2 средње школе (Гимназија Мајданпек и Техничка школа у Мајданпеку са истуреним одељењима у доњем Милановцу); нижа музичка школа у Мајданпеку са одељењима у Доњем Милановцу и Рудној Глави.

Здравствену заштиту спроводи Дом здравља у Мајданпеку са станицама у Доњем Милановцу и Рудној Глави и амбулантама у још 3 насеља (Бољетин, Дебели Луг и Јасиково), као и Општа болница у Мајданпеку са скромним капацитетима.

Социјална заштита се спроводи преко Центра за социјални рад у Мајданпеку. Према подацима из 2009. године на подручју општине је било укупно 1 320 корисника социјалне заштите.

Стање у области **спорта и рекреације** је на подручју општине релативно задовољавајуће, али се мора унапређивати у наредном периоду. Мрежу објеката овог карактера чине: градски стадион, спортско-рекреативни центар у Мајданпеку са ски-центром "Рајково", спортско-рекреативни центар у Рудној Глави, отворени спортски терени у сеоским насељима и Мајданпеку и Доњем Милановцу (са теренима у комплексу хотела "Лепенски вир"), спортски терени у оквиру школских комплекса.

У околностима константног смањивања броја становника у општини и појединачним насељима, посебно је питање рационалног и ефикасног организовања и функционисања одређених служби из домена јавних делатности.

ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ

Према расположивим званичним подацима, на територији општине Мајданпек је верска опредељеност становништва православна, односно не постоје регистровани или активни припадници других вероисповести.

Административно подручје Мајданпека покрива Борско-поречко архијерејско намесништво Епархије Тимочке Српске православне цркве. На територији општине постоји укупно 9 православних храмова, и то: *Црква Св. Апостола Петра и Павла* у Мајданпеку, *Црква Св. Николе* у доњем Милановцу, *Црква Сабор Српских Просветитеља* у Мосни, као и цркве у Влаолу, Црнајки, Јасикову, Дебелом Лугу, Рудној Глави и Клокочевцу.

Куриозитет представља Црква Св. Петра и Павла у Мајданпеку, саграђена 1856-1858. године, у периоду када је српска Влада довела већи број иностраних (западних) стручњака и радника за рад у обновљеном мајданпечком руднику. Црква, која је грађена у тада распрострањеном стилу у Европи, тзв. "швајцарски стил", била је осмишљена тако да се у њој могу обављати службе обе хришћанске вероисповести – православне и католичке.

КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКО НАСЛЕЂЕ

Општина Мајданпек је - због специфичног положаја, природних вредности и активности које су се одвијале на овом простору још пре 7000 година - изузетно богата културно-историјским наслеђем у хронолошком распону од бронзаног доба, преко антике и средњег века, до XX века. Подунавље је од праисторије представљало центар са несумњиво пресудним утицајем у насељавању и концентрацији становништва и насеља, посебно у подручју Ђердапског подунавља (са траговима на подручју Мајданпека на просторима Бољетина, Доњег Милановца, Рудне Главе и др.). Велики значај овог подручја задржан је и у периоду средњевековне српске државе и посебно османском периоду – о чему сведочи и средњевековна комуникација која је пролазила кроз ове области и повезивала подручје Смедеревског пашалука и источних и румелијских делова Турског царства. Овај део дунавског подручја је представљао и комуникацијску везу са Влашком кнежевином, у којој су се налазили бројна имања српских трговаца, што је посебно дошло до изражаја током XVIII и XIX века. У дугом временском периоду, у континуитету, ово подручје је - захваљујући свом географском положају - имало улогу пограничних области (римски Лимес, граница средњевековне српске државе,...), са бурним дешавањима и разнородним активностима које су оставиле трајни траг у културно-историјском наслеђу овог краја.

Сагледавајући историјски развој и наслеђе које је он оставио, може се констатовати да подручје општине Мајданпек, са свим евидентираним културним добрима и добрима под претходном заштитом, данас представља дефинисан али хетероген просторни комплекс, са изразитом специфичношћу која се огледа у просторној и функционалној интегрисаности културних добара и природних и амбијенталних вредности Националног парка Ђердап – што читавом подручју даје изузетну туристичку атрактивност.

Иако ово подручје још увек није систематски истражено, рекогносцирано и убицирано, на основу Централног регистра Републичког завода за заштиту споменика културе, на подручју Плана се могу евидентирати следећа убицирана **културна добра** – споменици културе и археолошки локалитети:

Табела 6. - Преглед утврђених културних добара на подручју општине Мајданпек

Назив културног добра	Место	Акт о утврђивању
Културна добра од изузетног значаја		
Археолошко налазиште "Рудна Глава" (енеолит, антика)	Рудна Глава, код Мајданпека	АН 39, Службени гласник СРС, бр. 28/83
Археолошко налазиште "Лепенски вир" (неолит 7000-6000г.п.н.е.)	Бољетин	АН 45, Службени гласник СРС, бр. 14/79
Културна добра од великог значаја		
Стара топионица (нови век, 1852-1855.г.)	Мајданпек	СК 1468, Службени гласник СРС, бр. 28/83
Културна добра		
Археолошко налазиште "Равна" (антика, II в.)	Бољетин	АН 53, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 552/1 од 26.05.1966. год.
Археолошко налазиште "Велики градац" и "Бања" (антика, I в.)	Доњи Милановац	АН 55, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 543/1 од 25.05.1966. год.
Археолошко налазиште "Мала ливадица" (антика, I в.)	Бољетин	АН 57, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 571/1 од 27.05.1966. год.
Археолошко налазиште "Велика ливадица" (антика, I в.)	Бољетин	АН 58, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 567/1 од 27.05.1966. год.
Археолошко налазиште "Рибница" (средњи век)	Доњи Милановац	АН 62, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 545/1 од 25.05.1966. год.
Археолошко налазиште "Циганија" (антика, римски период)	Доњи Милановац	АН 64, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 544/1 од 25.05.1966. год.
Мало Голубиње (антика, III или IV в.)	Голубиње, код Доњег Милановца	АН 65, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 541/1 од 25.05.1966. год.
Велико Голубиње (антика, II в.)	Голубиње, код Доњег Милановца	АН 66, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 542/1 од 25.05.1966. год.
Археолошко налазиште "Бољетинска река" (антика, I в.)	Бољетин	АН 67, Решење Републичког завода за заштиту споменика културе бр. 553/1 од 26.05.1966. год.
Остаци фортификације "Кастел" (антика, I в.)	Мироч	АН 94, Одлука Извршног савета СО Мајданпек, бр. 06-35/10 од 08.10.1986. год.

Интегрални опис и убицавање наведених културних добара садржан је у *Елаборату о условима чувања, одржавања и коришћења непокретних културних добара у оквиру Просторног плана општине Мајданпек*, који је израдио Републички завод за заштиту споменика културе (бр. 39/95 од 27.10.2009. године) и саставни је део документације Плана.

Поред наведених утврђених културних добара, на подручју општине постоји и већи број **евидентираних културна добра**, међу којима су најзначајнији: Црква светих апостола Петра и Павла у Мајданпеку, Црква светог Николе у Доњем Милановцу, Капетан Мишин конак и Тенкина кућа, такође у Доњем Милановцу.

Специфичност подручја Мајданпека и потеса Ђердапског језера уопште, са становишта културне баштине, представљају и **потопљена културна добра**, чији су локалитети потопљени након изградње ХЕ Ђердап 1 и формирања Ђердапског језера. На територији општине Мајданпек се налазе 22 оваква локалитета, са наслеђем које датира од праисторије до средњег века, од када потичу и најважнији примери - Бољетинска црква и Поречка базилика. Као специфични елементи културне баштине, са посебним туристичким потенцијалом, ови локалитети завређују интегрисање

и адекватан третман - обележавање одговарајућом сигнализацијом, као и приказивање адекватним макетама и мапама.

Културно-историјски симбол целог подручја свакако представља неолитски локалитет Лепенски вир на Дунаву, на 14,5 km узводно од Доњег Милановца, чији значај далеко превазилази локалне, регионалне, па и националне оквири. За разлику од великог броја културних добара, не само на овом подручју, данас Лепенски вир представља уређени локалитет са новим савременим музејским објектом, а планирано је и уређење околног подручја, у циљу презентације и туристичке валоризације комплекса у целини (на основу усвојеног плана детаљне регулације).

Уз изражену типолошку и хронолошку хетерогеност укупног културног наслеђа на подручју општине, непотпуну системску истраженост и рекогносцирање и убицавање подручја, што подразумева и одсуство одговарајућег третмана – евидентан је и проблем потенцијалне угрожености културних добара неконтролисаним ширењем урбаних структура, што за последицу има значајне трансформације природних и предеоних одлика простора у коме се културна добра налазе. Ова чињеница намеће посебне захтеве у планском третману простора, којима је нужно постићи приоритетну заштиту добара и њихове заштићене околине, али и укупних природних и предеоних вредности које интегрисане са културним наслеђем чине посебну атрактивност овог подручја.

ПРИВРЕДА

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су:

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК и ИЗВЕШТАЈ О СПУ ППО МАЈДАНПЕК НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (2012)
- ПОПИС 2011. и 2022. ГОДИНЕ И ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
- ПОДАЦИ СА ТЕРЕНА И ОД ОПШТИНСКИХ СЛУЖБИ

Напомена 2: (напомена: стање ће се додатно и детаљно анализирати током израде Нацрта плана на основу услова и података надлежних служби)

Општина Мајданпек се у дугом периоду привредно развијала на основама рударске индустрије оличене у РБ Мајданпек, као делу система РТБ Бор, који је покретао и остале пратеће привредне гране у општини. Опадање делатности овог привредног гиганта, али и велика зависност укупне привреде Мајданпека од њега, условили су да у периоду интензивирање привредне рецесије у Републици у целини, посебно кризе у рударском сектору – општина осети драстичне последице и временом се сврста у групу девастираних подручја у Србији. Актуелни привредни амбијент карактеришу активности на обнављању и развоју овог сектора, као последица власничке и управљачке трансформације од стране Zi-Jin корпорација, као и још увек незадовољавајући степен развијености и организованости локалне привреде, стање изолованости, недовољно ефикасна трансформација својинске структуре предузећа, слаба институционална подршка развоју приватног сектора и МСП – што није карактеристика само за општину Мајданпек. Поред ових унутрашњих слабости, фактори који су условили лоше стање привреде општине су и неефикасна економско-развојна политика у претходном периоду.

Локалну привредну слику, према подацима из 2010. године, чини укупно 108 предузећа и 788 предузетничких радњи. Поред РБМ д.о.о., који представља и даље водећи привредни субјект општине, ФБЦ а.д. (Фабрика бакарних цеви), ИПМ д.о.о. у реструктурирању (Златара Мајданпек и Мегапласт Доњи Милановац), најдоминантнију грану привреде чини терцијарни сектор, односно сектор услуга, међу којима трговина на велико и мало чини најактивнији део.

Туристичка привреда је - још увек више као потенцијал него као капитал - важан сегмент привредне слике општине, захваљујући природном и културном наслеђу – пре свега Националног парка Ђердап, али и целе општине.

Једна од потенцијално развојних грана локалне привреде, иако са малобројним изграђеним прерађивачким капацитетима, је дрвна индустрија, са изузетно богатом сировинском базом.

Просторну дистрибуцију привреде општине Мајданпек доминантно карактерише комплекс РБМ (сада Zi-Jin), јужно од градског подручја Мајданпека, као и индустријска зона Мајданпека и привредна зона у Мосни. Капацитети терцијарног сектора немају изразито физиономирану просторну организацију и дистрибуирани су дисперзно, а највећа концентрација се бележи око привредних центара у општини.

Основни показатељ стања привреде у општини Мајданпек је остварени друштвени производ, који према подацима Републичког завода за статистику износи трећину од републичког просека и има учешће од 0,1 % у укупно друштвеном производу Републике Србије. Општина Мајданпек је међу последњим општинама у Србији по овом показатељу, а главну улогу у привредној структури има пољопривреда и шумарство.

Велико учешће у привредној структури, свакако има индустријски сектор, односно експлоатација руде и прерађивачка индустрија. На нивоу Борског округа индустрија учествује са 39,9 % у створеном друштвеном производу.

Учешће општине Мајданпек у друштвеном производу по становнику Србије је према подацима РЗС драстично опало у односу на податке из 2000. године, када је износило 61,5% у односу на 2005. годину, односно 34 %.

Незапосленост, као још један од показатеља стања привреде, у општини је уједначена у односу на републички просек. Према подацима НСЗ у Мајданпеку из новембра 2011. године⁶, у општини је запослено 5 355 лица а број незапослених 1 837. На 1000 становника запослено је 295 лица. Међутим, ови подаци не показују фактичко стање запослености, обзиром да велики системи попут Рудника бакра Мајданпек упошљавају велики број људи, али сама производња не остварује повољне резултате. На основу анализе по секторима делатности у општини Мајданпек, највећу запосленост генеришу прерађивачка индустрија са око 36%, и област експлоатације руда и камена са око 25%.

Привреда Мајданпека остварује резултате испод републичког просека, што је последица и смањених инвестиционих активности, не само на подручју општине, већ и на нивоу Борског округа и Тимочког региона. Улагања и просечне инвестиције по становнику у односу на Београд заостају и износе око 15%. (*РЗС - Општине у Србији, 2006. године*)

Привредни амбијент општине Мајданпек карактеришу иста обележја која карактеришу стање и трендове у целој земљи. Било да су у питању егзогени или ендегени фактори, исти су условили драстичан пад производње у свим областима, амортизацију основних средстава, застарелост опреме, споро реструктурирање и успорен процес приватизације, одлив кадрова и изражену депопулацију.

Пољопривреда

Пољопривреда представља значајну привредну делатност на нивоу општине, која би се одређеним смерницама, политикама и мерама могла поспешити и унапредити. Ревитализација пољопривредне производње је један од примарних задатака општине у наредном периоду.

Тренутно стање примарне пољопривредне производње показује бројне знаке заостајања. Највећи проблем представља уситњеност пољопривредних газдинстава, односно коришћених пољопривредних површина. Истовремено, не постоји спецификација пољопривредне производње, која би обезбедила конкурентност на тржишту и већи пласман. Застарелост механизације је велика, а обзиром на ниске платежне способности становништва, обнова и модернизација механизације је у потпуности изостала. На све ово треба додати и погоршану старосну структуру пољопривредног становништва.

Посебан проблем представља актуелно стање пољопривреде у границама Националног парка, где неадекватно и неконтролисано коришћење пољопривредног земљишта, примарна пољопривредна производња и употреба агрохемијских средстава деградирају земљиште, воду, ваздух, угрожавају екосистеме и станишта, а тиме и укупне вредности Националног парка као заштићене целине.

Индустрија

Индустријски сектор општине представљен је капацитетима из области прерађивачке индустрије и области експлоатације руде и камена. Драстично погоршање позиције домаће извозно оријентисане привреде, губитак тржишта, дугогодишња економска изолованост, условиле су пад производње у индустријским производним и прерађивачким капацитетима, пад запослености, изостанак улагања у техничко-технолошке капацитете, неконкурентност производног асортимана и извоза.

⁶ Подаци објављени на Интернет страници Општине Мајданпек – пресек на дан 30.11.2011. године.

Водеће индустријске ресурсе општине Мајданпек чине РБМ - Рудник бакра Мајданпек д.о.о., ФБЦ а.д.- Фабрика бакарних цеви Мајданпек и ИПМ д.о.о. - Индустрија за прераду Мајданпек (Златара Мајданпек и Мегапласт Доњи Милановац - у преструктурирању). Ова предузећа, у процесу приватизације - који би допринео проширењу и иновирању производних програма, повећању конкурентности на тржишту, модернизацији процеса производње, повећању обима производње, су и даље носиоци привредно-економског развоја општине.

Уз реструктурирање постојећих индустријских капацитета, као стратешко опредељење у области привреде, неопходна је и специјализација производних програма - од примарне до фазе финалног производа, односно нови асортиман производа на основу технолошких иновација, и развој услужног сектора. Развој услужног сектора односи се како на највиши ниво - информатичке, инжењерске, банкарске, финансијске, консалтинг, тако и услуге партнерства јавног и приватног сектора.

Дрвна индустрија за развој има сировинску базу и појединачне изграђене капацитете. Према расположивим подацима, на нивоу општине егзистира четири предузећа која се баве производњом у области дрвопрерађивачке индустрије (једно од водећих је Беомарк индустрија д.о.о. у Мосни), а шест предузећа се бави експлоатацијом шумског фонда. Шумско богатство на 72 % од укупне површине територије општине је природни ресурс општине Мајданпек.

Дрвна запремина је 8 431 683 m³, а годишњи прираст у друштвеним шумама износи 640 153 m³. Са 76 000 m³ просечне дрвне масе годишње, Мајданпек је са Ивањицом и Краљевом водећи произвођач дрвета.

Туристичка привреда

Туристичка привреда, као специфичан облик привреде је последњих година актуелна и фаворизује се – како на нивоу Србије, тако и у општини Мајданпек, управо због евидентног туристичког потенцијала који до сада није валоризован у правој мери и искоришћен на адекватан начин.

Општина Мајданпек има релативно повољан туристички положај у односу на Београд, као највећи емитивни центар у земљи, из којег се може стићи друмским, железничким и речном саобраћајницом. Нешто мање је повољан туристички положај у односу на градове централне и јужне Србије због лоше путне инфраструктуре.

Територија општине Мајданпек налази се у близини Источног медитеранског правца, једног од три кључна туристичка тока у Европи, а изласком на Дунав директно излази на речни коридор Рајна-Мајна-Дунав који је најпрометнија речна саобраћајница у Европи. Међутим, ова предност није до сада у пуној мери искоришћена. Не постоји адекватан пристан ни пристаниште за речна пловила.

У оквиру територије општине Мајданпек налази се део Националног парка Ђердап. Седиште јавног предузећа које управља Националним парком налази се у Доњем Милановцу, односно на територији општине Мајданпек. Са пространством од око 65.000 ha НП Ђердап је највећи национални парк у Србији.

Река Дунав са уређеном плажом у Доњем Милановцу и великим, али неискоришћеним потенцијалом за развој наутичког туризма употпуњује туристичку понуду општине.

Водећу улогу у развоју туристичке привреде општине сада има Доњи Милановац, као градско насеље са положајем на Дунаву, најразвијенијом туристичком инфраструктуром у општини, као седиште управљања Националним парком и сл.

Туристички ресурси и мотиви - Подручје општине Мајданпек карактерише богатство природним вредностима и културно-историјско наслеђе, а поједине природне и културне реткости, археолошки локалитети и етнолошке особености се вреднују у европским размерама.

Природне вредности - Када је реч о природним вредностима највећи значај има Национални парк Ђердап са реком Дунав, односно Ђердапским језером. Од мањих природних локалитета издвајају се Рајкова пећина и Ваља Прераст - природни камени мост.

На подручју карста овог дела источне Србије, налази се десетак најдубљих јама у Србији. Најпознатије су Ракин понор, који је и најдубља јама у Србији, затим Јама у Ланишту, Ибрин понор и Буронов понор, све на планини Мироч.

Остале природне вредности које могу бити значајне у туристичкој понуди општине Мајданпек су планина Старица и Мали Крш.

У подножју Старице, недалеко од Рајкове пећине и на два 2 km од центра Мајданпека, налази се вештачко језеро Велики затон, где је заступљен спортски риболов и спортови на води.

У непосредној близини локалитета Прераст протеже се планина Мали Крш, дужином од 9,5 km. На тако малом растојању постоји двадесетак изузетно значајних геоморфолошких објеката, река понорница, извор здраве пијаће воде, неколико видиковаца и станишта разноврсне флоре и фауне.

Хидрографске туристичке вредности - Река Дунав представља највећу водену површину у Србији и опште привлачан и специфичан феномен и без сумње је најважнија туристичка вредност територије општине Мајданпек. Остали хидрографски објекти сконцентрисани су у четири сливна подручја притока Дунава. То су реке: Бољетин, Златица, Поречка река и Пек. На територији општине налазе се и два језера - Златно језеро и Језеро Казанског потока, погодна за излетнички туризам.

Пејсажне вредности - Пејсажне вредности имају посебан значај за излетнички туризам, нарочито шуме у Ђердапском подручју. Веома значајна је и Мајданпечка домена, која се налази у непосредној близини Дебелог Луга, приградског насеља Мајданпека. То је школско огледно добро Шумарског факултета из Београда. Реч је о Универзитетској домени "Мајданпек", коју је Београдском универзитету 1903. године поклонила краљица Наталија. Домена обухвата преко 7000 ha под шумом, ливадама, пашњацима и зиратном земљом. Доминантне врсте дрвећа у доменским шумама су буква, храст, липа, јасен и бреза јова.

Геоморфолошке вредности - Спелеолошко богатство пећинама и јамама је пејсажна вредност овог подручја, веома погодна за развој специфичног спелеолошког облика туризма.

Антропогене вредности су препознате такође као изузетни туристички мотиви који до сада нису били у пуној мери искоришћени у функцији развоја туристичке привреде општине. Несумњиво највећи значај има неолитски локалитет Лепенски вир, чијем уређењу и презентацији је у последњој деценији поклоњена велика пажња, изградњом новог музејског комплекса и планирањем пратећих садржаја у окружењу. Поред тога, значајни су и античко утврђење Герулатис и археолошки локалитет Рудна Глава, архео-металуршки локалитет Стара топионица.

Потопљена непокретна културна добра изградњом ХЕ Ђердап представљају туристичку специфичност и свакако завређују да буду на адекватан начин представљена јавности.

Културно-историјски споменици из новијег периода су такође туристички мотиви. Најпознатији су *Црква светих апостола Петра и Павла* (Мајданпек), *Црква светог Николе* (Доњи Милановац), *Капетан Мишин конак* и *Тенкина кућа* (Доњи Милановац). Као туристички мотив од значаја је и Музеј у Мајданпеку.

Етнографске вредности и фолклор - Специфичан етнички састав становништва које је насељавало ову област условио је својеврсну архаичност и занимљивост обичаја, традиције и обреда, који су се задржали до данас. Са друге стране, у погледу типа насеља карактеристично је са у овој области преовлађују насеља салашког варијетета у којима се борави сезонски, управо у време туристичке сезоне, што би у измењеним условима, свакако био потенцијалан туристички мотив.

Спортско рекреативни садржаји – Капацитетима као што су спортско-рекреативни центар "6.август" у Мајданпеку, ски центар "Рајково", спортски терени комплекса Хотела "Лепенски вир", спортско-рекреативни центар "Рудна глава" – има потенцијала за даљи интензивнији развој туристичке делатности, која би требало да буде једно од стратешких опредељења развоја општине.

Анализирајући стање у делатностима које представљају основни предуслов за пружање туристичких услуга, у садашњем обиму, а посебно са аспекта повећања туристичког промета, издвајају се ограничења у домену саобраћајане и комуналне инфраструктуре, чије стање не може задовољити потребе локалног становништва, као ни туриста који бораве на територији општине.

3.1.3. САОБРАЋАЈНА, ТЕХНИЧКА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Напомена 1: извори података и текста (без посебног навођења цитата) су:

- ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК и ИЗВЕШТАЈ О СПУ ППО МАЈДАНПЕК НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ (2012)
- ПОПИС 2011. и 2022.ГОДИНЕ И ОПШТИНЕ И РЕГИОНИ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
- ПОДАЦИ СА ТЕРЕНА И ОД ОПШТИНСКИХ СЛУЖБИ

Напомена 2: (напомена: стање ће се додатно и детаљно анализирати током израде Нацрта плана на основу услова и података надлежних служби)

САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА И ОБЈЕКТИ

Друмски саобраћај

Укупна дужина путева на територији општине Мајданпек износи 448,2 km, а са савременим коловозним застором покривено је 212,8 km путне инфраструктуре. Од укупне дужине путне мреже државни путеви I реда су у дужини од 101,2km, државни путеви II реда 89,9km, а локалну/општинску мрежу путева чини 257,1 km.

Кроз општину Мајданпек пролазе два државна путна правца IБ реда, су:

- ДП IБ реда бр.33 – веза са државним путем А1 - Пожаревац- Кучево - Мајданпек- Неготин - државна граница са Бугарском (гранични прелаз Мокрање) дужине 55,02km и
- ДП IБ реда бр. 34 Пожаревац - Велико Градиште-Голубац - Доњи Милановац - Поречки мост - веза са државним путем 35 (код Неготина дужине 46,95km.

Државни путеви II реда су:

- ДП IА реда, број 164: Доњи Милановац - Мајданпек - Дебели Луг - Јасиково – Жагубица дужине 43,1km,
- државни пут IIA реда број 165: Клокочевац - Заграђе – Звездан дужине 18,78km,
- државни пут IIB реда, број 393: Јасиково - Влаоле - Кривељ - веза са ДП IIA-166 дужине 10,1km,
- државни пут IIB реда, број 396: Поречки мост - Брза Паланка дужине 15,67km.

Према подацима из ППО 2012.године:

- Дужина локалних/општинских путева у општини је 201 km. Од тога су улице I реда у дужини од 5 km и улице II реда у дужини од 4,5 km.
- Стационарни саобраћај је организован на подручју насеља градског карактера Мајданпек и Доњи Милановац и одвија се на укупно 12 локација капацитета 450 паркинг места. Према садашњем степену моторизације, потребно је повећати капацитете.
- Степен моторизације је низак на територији општине и са регистрованих 3 436 путничких возила у 2007. години, износи 145 (број путничких моторних возила на 1000 становника).
- Аутобуски саобраћај се обавља на међуградским и локалним линијама. Међуградских линија има 8, са 52 поласка дневно, а локалних 5 са 18 дневних поласака. Аутобуских стајалишта има 83.

Железнички саобраћај

Територијом општине Мајданпек пролази једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга број 36: Мала Крсна-Бор-Распутница 2-(Вражогрнац). Спада у категорију С3, класе О-I, са дозвољеном масом по осовини од 20 t и масом по дужном метру од 7,2 t/m. Максимална брзина на прузи је 60 km/h. Овим видом саобраћаја општина Мајданпек је повезана са Београдом преко Кучева и Пожареваца, а са Нишом и Праховом преко Бора и Зајечара. Железничком пругом су међусобно повезана насеља Дебели Луг, Влаоле, Јасиково и Лесково. Дужина железничке пруге на територији општине Мајданпек износи свега 30 km, тако да индикатор густине мреже износи 3,1 km/100km², што је релативно уједначено са републичким просеком од 4,3 km/100km². Квалитет пруге је неуједначен и испод потребног стандарда.

Водни саобраћај

Река Дунав у дужини од 45 km представља северну границу општине Мајданпек. Овај пловни пут је део коридора VII Рајна-Мајна-Дунав-Црно море и као такав представља посебан потенцијал за општину. Пристаниште на овом сектору Дунава се налази у Доњем Милановцу на 990 km од Црног мора.

У Доњем Милановцу се налази и речни гранични прелаз према Републици Румунији.

Ваздушни саобраћај

Овај вид саобраћаја је ослоњен на капацитете Аеродрома "Бор", који представља неискоришћен потенцијал не само Борског округа, већ и читавог региона. Постојећу базну инфраструктуру на овом аеродрому представља једна асфалтна полетно-слетна стаза, аеродромска зграда са торњем и хангаром, терминла и паркинг за 8 мањих авиона са хелиодромом. Уз одговарајућу и адекватну модернизацију, ова инфраструктура се може користити у тиристичке и спортско-рекреативне сврхе.

КОМУНАЛНА И ТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА (према ППО 2012.године)

Електроенергетика

Преносни систем електроснабдевања - Снабдевање електричном енергијом општине Мајданпек врши се преко преносног система Електромреже Србије, обједињене у електроенергетски систем Србије. На подручју општине Мајданпек се налазе делови електроенергетских водова преносних система : ДВ 400 kV број 401/2 Дрмно - ХЕ Ђердап; ДВ 110 kV број 128/1 Мајданпек 1 - Мајданпек 2; ДВ 110 kV број 128/2 Мајданпек 2 - Мајданпек 3; ДВ 110 kV број 128/3 Мајданпек 3 – Петровац; ДВ 110 kV број 150 Бор 1 - Мајданпек 1 и ДВ 110 kV број 177 Бор 2 - Мајданпек 2.

Мрежа 35 kV - Укупна дужина 35 kV водова износи 12 910 m и у мрежи нема оптерећења. Постојеће трафостанице се задржавају и планира се проширење ТС 35/10 kV Мајданпек 1 и ТС 35/10 kV Мајданпек 2. Индустијске трафостанице 35/6 kV се задржавају са постојећим капацитетима и не планира се њихово проширење.

Табела 7. – Објекти електроснабдевања на територији општине Мајданпек

Редни број	Назив ТС	Постојећи капацитет (MVA)	Планирани капацитет (MVA)
1.	ТС 35/10 kV Мајданпек 1	2 x 4	4 + 8
2.	ТС 35/10 kV Мајданпек 2	1 x 8	2 x 8
3.	ТС 35/10 kV Дебели Луг	2 x 4	2 x 4
4.	ТС 35/6 kV ФБЦ	2 x 12,5	2 x 12,5
5.	ТС 35/6kV ПС Дебели Луг	2 x 2,5	2 x 2,5
6.	ТС 35/6kV Дробљење РБМ	2 x 16	2 x 16

Мрежа 10 kV - Напајање конзумног подручја Мајданпека врши се преко две ТС 35/10 kV. Мрежа 10 kV водова је дужине 13 620 m. У категорији средњег напона има 3 потрошача а у широкој потрошњи 4 650 прикључака. Градска кабловска мрежа је развијена по концепцији "отворених прстенова", а насељска као радијална. Трафостанице 10/0.4 kV су зидане и има их 30. Потребна је изградња додатне две ТС које би омогућиле квалитетније и сигурније снабдевање електричном енергијом.

Нисконапонска 0.4 kV мрежа - Стање нисконапонске мреже је релативно задовољавајуће. Укупна дужина нисконапонске мреже у Мајданпеку је 40 930 m, од чега је надземна мрежа у дужини од 8 930 m а кабловска 32 000 m. Остала насеља на територији општине Мајданпек су релативно добро снабдевена електричном енергијом али је у циљу сигурнијег, квалитетнијег и рационалнијег снабдевања, потребна реконструкција нн мреже и објеката, као и изградња додатних капацитета у скоро свим насељима општине.

Систем снабдевања топлотном енергијом

Систем снабдевања топлотном енергијом у граду Мајданпеку је организован преко 1 котларнице са укупним капацитетом од 45.2 MWT. У систему функционише 77 топлотних подстанци - 47 од 100 до 500 kW и 30 преко 500 kW. Просечна старост топлотних подстанци је 15 година. Као енергент се користи мазут и просечна годишња потрошња је 2 850 тона. Систем за транспорт топлотне енергије је двоцевни а зракаста мрежа је укупне дужине 24 000 m и просечне старости око 10 година. Степен корисности производног система је 82 %. Број прикључака је 2 697.

Водоснабдевање и канализација отпадних вода

Водоснабдевање насеља општине Мајданпек се врши парцијалним - аутономним системима. Водоснабдевање Мајданпека, насеља Велике Ливаде и делимично насеља Дебели Луг, и Индустијске зоне врши се преко два географски одвојена водоводна система. Стари систем Пемска је на удаљености око 1 500 m, а нови систем Лесково је на 10 000 m од Мајданпека. Оба изворишта су захвати површинских вода из малих акумулација. Акумулација Затон је запремине око 200 000 m³ воде а систем Лесково је запремине 150 000 m³. Стање објеката изворишта је задовољавајуће, као и стање резервоара. У систему је 4 резервоара укупног капацитета 1 600 m³. Укупна дужина водоводних линија у граду је 10 000 m и има 3 727 прикључака. Остала насеља су снабдевена водом за пиће из индивидуалних система.

Доњи Милановац се водом снабдева преко ППВ капацитета око 40 l/s, које користи Дунав као извориште сирове воде. Локална изворишта у долини Поречке реке, из којих се вршило

водоснабдевање, су угрожена отпадним водама јаловишта рудника, које је формирано у сливу Поречке реке. Потенцијална изворишта су лежишта подземних карстних вода у масиву Мироча (са протицајем од преко 0,5 m³/s).

Каналисање отпадних вода није решено ни у једном сеоском насељу. Мајданпек има изграђену мрежу за прикључење и одвођење отпадних вода у дужини од 7500 m. Мрежа је грађена у складу са ширењем града без сагледавања дугорочног развоја, тако да тренутни капацитети не задовољавају садашње потребе и у лошем је стању. Отпадне воде се директно упуштају у реку Пек без претходног пречишћавања, и то у самом центру града. За потребе пречишћавања 1990. је започета изградња постројења али је обустављена због недостатка финансијских средстава. Проблеми у функционисању саме мреже су очигледни нарочито због замуљења корита реке Мали Пек и подизања нивоа воде у зони РБМ, што је довело до успоравања тока канализације и честих излива. У градску канализацију се упуштају отпадне воде, како домаћинства тако и индустријске воде, и отпадне воде Медицинског центра и болнице, тако да је неопходна изградња Постојења за пречишћавање отпадних вода и колектора, како би се решило питање одвода и пречишћавања свих отпадних вода и повезивање у јединствен систем - старог и новог система канализационе мреже.

Телекомуникациони системи

Фиксна телефонија - У овој области, телекомуникациони систем општине Мајданпек функционише у јединственој мрежи националног оператера Телеком Србија а.д., и припада мрежној групи Бор. Истурени степени ГАТЦ Бор смештени су у насељима : Мајданпеку, Доњем Милановцу, Дебели Луг, Влаолу, Мосни, Јасикову, Рудној Глави и Клокочевцу. Систем преноса са истурених степена до ГАТЦ Бор обезбеђен је оптичким кабловима. Насеља Мајданпек, Доњи Милановац, Дебели Луг Влаоле и Мосна су у потпуности опремљени са новоизграђеном приступном мрежом и објектима, са системима преноса у савременој дигиталној технологији.

У насељима Јасиково, Рудна Глава и Клокочевац није вршена реконструкција и изградња нове приступне мреже, што би требало планирати у наредном периоду, као и замену постојећих објеката у склопу функционисања саобраћаја, новим савременијим и са већим капацитетима.

Остала, мања насеља на територији општине - Лесково, Црнајка, Мироч, Голубиње и Тополница, немају сопствене централе али остварују претплатничке везе из суседних насеља. За ова насеља је потребно преиспитати могућност и оправданост изградње приступних телекомуникационих мрежа и објеката или увођење нових експерименталних медијума преноса, тзв. *«бежичне фиксне телефоније»*.

Мобилна телефонија - У овој области, стање покривености територије општине мрежама мобилне телефоније је на незадовољавајућем нивоу, тако да је потребно планирати и омогућити интензивнији развој овог система, како би се обезбедили већи капацитети, бољи квалитет услуга и услова за кориснике.

КДС - На подручју општине Мајданпек постоји развијен кабловски дистрибутивни ТВ систем, али потребно је овај систем и даље развијати и унапређивати у смислу повећања капацитета и квалитета услуга, према плановима и техничким решењима овлашћених оператера у складу са законском регулативом која дефинише ову област.

Комунални системи и површине

Депонија комуналног отпада⁷ за територију општине Мајданпек налази се на површинском копу РБМ-а, на локалцији јаловишта "Беле воде" код Мајданпека и захвата површину од 2.500 m². Депонија је активна од 2004. године, када је, услед попуњености капацитета, напуштена претходна локација за депоновање у усеку јаловишта површинског копа.

Депонија се налази на око 5 km удаљености од насеља и 8 km удаљености од изворишта воде. Процедуре воде са депоније гравитирају ка флотацијском јаловишту "Шашки поток", али не и према извору водоснабдевања. Депонија се по потреби прекрива јаловином површинског копа и заштићена је насипом.

На ову депонију одлаже се, поред комуналног, и индустријски отпад, грађевински материјал, медицински, фармацеутски, ветеринарски и опасан отпад. Просечна годишња количина отпада који се одлаже на депонију износи 9.500 m³.

⁷ Извор података: Локални план управљања отпадом на територији општине Мајданпек, 2010.

Према категоризацији депонија из Националне стратегије управљања отпадом из 2003. године, предметна депонија се сврстава у категорију К4 – депоније које не испуњавају ни минималне критеријуме заштите, које су попуњене и као такве захтевају санацију, затварање и рекултивацију. Пројекат санације депоније у Мајданпеку је израђен.

С обзиром да се депонија налази на земљишту РБМ-а, поставља се оправдано питање њеног статуса након евентуалне приватизације Рударског система.

Гробља – У општини Мајданпек се систем сахрањивања одвија централизовано у градским насељима Мајданпеку и Доњем Милановцу, и то на укупно три локације / гробља, док сеоска насеља имају сопствена локална гробља на којима се обавља сахрањивање.

Општински центар Мајданпек има два гробља - Старо гробље које је попуњено и затворено 1988. године и Ново гробље на коме се тренутно обавља сахрањивање. С обзиром на попуњеност капацитета, неопходно је проширење постојеће локације Новог гробља или изградња и опремање нове локације у граду.

У градском насељу Доњи Милановац сахрањивање се обавља организовано на Градском гробљу површине 0,64 ха. С обзиром на потпуну попуњеност капацитета, неопходно је хитно проширење постојеће локације (на основу већ започетих активности), односно опремање и изградња нове локације за гробље.

У свим сеоским насељима, са изузетком насеља Мироч, постоје локална сеоска гробља, површине од 0.40-1,5 ха, која су готово свуда попуњених капацитета и неопходна су проширења постојећих локација или уређење и опремање нових. У појединим селима нове локације су формиране (Дебели Луг), или је у току прибављање земљишта за проширење.

Сточна гробља - На подручју општине Мајданпек не постоји локација за сточно гробље.

Пијаце – На подручју општине **зелене пијаце** постоје само у општинском центру Мајданпек, и то на 2 локације које су у задовољавајућем стању, и једна зелена пијаца у Доњем Милановцу, реконструисана 2010/2011. године. Од сеоских насеља једино у насељу Рудна Глава постоји формирана зелена пијаца. **Сточне пијаце** се налазе у селима Бољетин и Клокочевац, док потребе за овим садржајем исказује већи број сеоских месних заједница (Дебели Луг, Црнајка, ...).

3.1.3. ЖИВОТНА СРЕДИНА

ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стање квалитета животне средине на подручју општине Мајданпек се у значајној мери разликује у подручју у обухвату Националног парка и преосталим подручјима изван њега, како према степену загађености животне средине, индикаторима квалитета животне средине, тако и према начину решавања проблема загађености.

На највећем делу територије Националног парка може се оценити да је стање животне средине повољно, са потенцијално погоршаним статусом у зони урбаних центара (пре свега Доњег Милановца и Мосне) и делом проблемима у домену комуналне опремљености (појаве сметлишта, локална гробља недовољног капацитета, неусловно каналисање отпадних вода). Највиши је квалитет животне средине у планинским подручјима Националног парка, у којима нема интензивног утицаја привредних активности и саобраћаја.

Остали део подручја општине карактерише, међутим, висок степен загађености животне средине, пре свега услед рударских активности у РБМ, који је ово подручје сврстао у девастирана подручја, са местимично потпуном девастацијом педолошког слоја експлоатацијом минералних сировина. На ширем подручју Националног парка и његовог окружења идентификовано је неколико "hot-spot"-ова (црних тачака) са значајним загађењем животне средине, и све се налазе на територији општине Мајданпек: флотацијско јаловиште Ваља Фундата; рударски басен Мајданпек; Шашки поток; депоније у Мајданпеку. Осим локалног утицаја, ови негативни ефекти по животну средину могу имати и шири утицај, на заштићено подручје Националног парка, те ће се даље разматрање проблема животне средине планског подручја фокусирати на ову проблематику.

Квалитет ваздуха - Општина Мајданпек, односно градско насеље Мајданпек је рударски центар и као такав генерише бројне и разноврсне изворе загађења. Мајданпек се суочава са проблемом загађења ваздуха прашином са површинских копова и флотацијских јаловишта, али и загађењима из индустрије, даљинског система грејања, саобраћаја и сл. Привредне активности и саобраћај представљају и основне узроке загађења ваздуха у осталим привредним центрима општине – Доњем Милановцу и Мосни. Проблеми везани за квалитет ваздуха су:

- емисије прашине при минирању на површинским коповима,
- емисије прашине са нерекултивисаних одлагалишта раскривке и флотацијских јаловишта,
- емисија отпадних гасова из прерађивачких и индустријских погона,
- емисије отпадних гасова из енергетских објеката,
- загађење ваздуха из саобраћаја у Доњем Милановцу,
- загађење димним гасовима из ђумурана

Угроженост насеља Мајданпек се у највећем огледа у његовој близини површинским коповима. Рударски и индустријски објекти су лоцирани непосредно поред насеља што за последицу има честе високе концентрације загађујућих материја. Нивои загађења првенствено зависе од капацитета рада постројења, примењених технологија, опреме, начина рада, људских фактора, правца и брзине ветра и др.

Одлагалишта јаловине са површинских копова и флотацијска јаловишта су најзначајнији извори минералне прашине, посебно у сушним периодима године. У Мајданпеку постоје два јаловишта. Прашином са јаловишта Ваља Фундата чија је површина 380 ha, а само 156 ha са воденим огледалом, посебно је угрожено насеље Дебели Луг. Узроци велике емисије прашине су:

- примењене технологије подизања брана флотацијских јаловишта,
- неспровођење мера рекултивације брана флотацијских јаловишта,
- непостојање санитарних зона заштите.

Минирање представља један од извора емисије гасова и прашине из рударства. Запремина облака прашине који настају минирањем на површинским коповима може бити и неколико милиона кубних метара, а дOMET може бити и до више десетина километара, што може бити и проблем ширих размера.

Градска топлана у Мајданпеку се налази у центру града, на најнижој коти града. На већим надморским висинама налази се највећи део насеља. Топлана као гориво користи мазут, те такође представља извор прашине, угљеникових и сумпових оксида.

Мониторинг квалитета ваздуха се не обавља, систематска контрола прекинута је 90-тих година XX века. Најближа локација у окружењу на којој се обавља редовни мониторинг је Бор.

Квалитет земљишта - Подручје општине Мајданпек се одликује веома разноврсним педолошким карактеристикама. Издвајају се следећи типови земљишта: алувијални наноси који прате токове река, хидрогена земљишта, чернозем, смоница, гајњача, смеђа кисела земљишта, псеудogleј и лесивирана земљишта. Геолошка подлога је основ за стварање одређеног типа земљишта, а значајан утицај на то има и разноврсност облика рељефа и клима.

Пољопривредно земљиште чини 21,85% од укупне површине општине Мајданпек, односно 17 586 ha и 99,32% од те површине је у приватном власништву. Највећи део обрадивог земљишта чине њиве које се користе за ратарску производњу, пре свега житарица и кукуруза. У мањој мери се користи за баште, тј. за производњу поврћа и то поред река и потока, где постоје услови за наводњавање.

Према подацима Завода за пољопривреду у Неготину, на основу урађених лабораторијских анализа земљишта, дошло је до укупне промене плодности земљишта на територији целог Борског округа. Евидентно је стално опадање садржаја хумуса, кречњака и основних макро и микро елемената, као и велико закишељавање земљишта.

На територији општине најзаступљенија су смеђе кисела земљишта, која се углавном налазе под пашњацима и шумом. То су дубока и средње дубока земљишта, повољног механичког састава и са релативно добрим водним режимом. Уз одређене санационе мере - калцификација, уношење минералних ђубрива, може се поправити квалитет земљишта и оспособити за различите видове искоришћавања.

Иако пољопривредне површине изгледају довољне за задовољење већег дела потреба за храном сопственог подручја, то није случај јер је квалитет земљишта веома слаб због врло плитког педолошког слоја на кречњачким и андезитским стенама, честих суша али и некавалитетне обраде земљишта и неодговарајућом применом агротехничких мера.

Један од проблема је и деградација земљишта. Основни фактори деградације земљишта су **природни - ерозија и суше** и **антропогени** - 1. **рударство и индустрија** (физичка деградација терена, заузимање земљишта одлагалиштима раскривки и флотацијским јаловиштима, загађење прашином са површинских копова која настаје приликом минирања, загађење прашином са флотацијских јаловишта и одлагалишта раскривки коју разноси ветар), 2. **урбани развој** (заузимање земљишта стамбеном изградњом и изградњом инфраструктурних објеката, првенствено саобраћајница) и 3. **пољопривреда** (нестручна и често неконтролисана примена вештачких ђубрива и хемијских средстава).

Разуђен рељеф, веома распаднута и неотпорна геолошка подлога, плитак и растресит педолошки покривач, неповољан распоред падавина и честе олујне кише праћене изненадним пљусковима, неправилна обрада земљишта, лош избор пољопривредних култура, форсирање усева који се окопавају на нагнутим теренима и крчење шума - довели су до ерозије земљишта у многим деловима.

Квалитет вода - Квалитет вода на подручју општине је такође угрожен, што се пре свега односи на водотоке изван границе Националног парка, али може имати индиректан утицај и на стање квалитета вода у подручју унутар њега. Основни узрок овоме је директно упуштање отпадних вода у водотоке без претходног пречишћавања, дренажних вода из пољопривреде (органско и неорганско загађење, нутријенти), али и загађење тешким металима услед пробоја бране на флотацијској депонији Ваља Фундата. Ово, као и деградираност земљишта изазвана природним и антропогеним факторима, смањење атмосферских падавина и др. -условљавају и проблеме у водоснабдевању. Запуњеност акумулационих језера муљем доводи до скоро редовних несташица и загађења воде. И у наредном периоду се може се очекивати даљи мањак воде на водозахватима и проблеми у водоснабдевању.

Квалитет воде на подручју Плана не задовољава критеријум воде за пиће према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, услед граничног присуства бактерија, изазваног честим рестрикцијама и застарелим начином руковања у производњи воде, као и повременим прекорачења дозвољених граница бакра, олова и суспендованих материја.

Посебну проблематику са аспекта квалитета вода има квалитет воде реке Дунав, чији се утицај, с обзиром на директан и индиректан утицај на хидрографску мрежу подручја, свакако манифестује и на осталим водама на подручју Плана.

Управљање отпадом - Рударство је највећи генератор чврстог отпада. Вишегодишња експлоатација руде бакра великих размера произвела је у Мајданпеку велику количину отпада којом се не управља адекватно, тако да не постоји минимизирање дуготрајних негативних утицаја на животну средину нити максимизирање било које дугорочне добити.

Основни извори отпада су: рударство - раскривка са површинских копова, флотацијска јаловина и др.; енергетика - пепео топлана; становништво - комунални отпад; пољопривреда - жетвени остаци, пестициди, органско ђубриво и опасан отпад - дотрајали радиоактивни мерачи протока из флотација.

Због малог садржаја минерала бакра и некомплексне валоризације осталих корисних минерала експлоатацијом руде, стварају се огромне количине отпада који постаје опасан јер се природним лужењем тешки метали преводе у раствор и доспевају у површинске и подземне воде, загађују земљиште а преко биљака доспевају и у ланац исхране.

Раскривка са површинских копова одлаже се у непосредној близини самих копова без претходне припреме терена и заштите околних насеља. У Мајданпеку није урађена рекултивација ових површина.

Настајање отпада из рударства зависи од обима производње у Руднику бакра у Мајданпеку. По подацима из 1991. године, свакога дана је по становнику општине Мајданпек настајало 4 453 t отпада. Нагли пад производње довео је да количина насталог отпада по глави становника у 2003. години опадне на 217 t.

Досадашњом експлоатацијом руде на овом подручју, депоновано је по процени: 1350×10^6 t раскривке са површинских копова у Бору и Мајданпеку, 557×10^6 t флотацијске јаловине у Бору и Мајданпеку.

Посебан проблем представља **индустријски отпад**. У већини индустријских постројења се отпад одлаже у кругу предузећа. Пепео из топлана се одлаже у близини објеката.

Са становишта чврстог **комуналног отпада**, највише је заступљен органски и папирни отпад, пластика и метал. У 2007. години, према подацима надлежног предузећа, количина произведеног отпада у растреситом стању износила је око 9,59 t дневно, односно око 3.500 t годишње. Рециклирање комуналног отпада се не врши, а постоји организовано раздвајање и сакупљање само за рет-амбалажу. Органски отпад од пољопривредних култура често се спаљује на њивама што је узрок шумских и пољских пожара.

Управљање комуналним отпадом на територији општине Мајданпек врше ЈКП "Комуналац" Мајданпек и ЈКП "Доњи Милановац". Сакупљени комунални отпад се одлаже на постојећу депонију на јаловишту "Беле воде" код Мајданпека, где се, поред овога, одлаже и индустријски отпад, грађевински материјал, медицински, фармацеутски и ветеринарски отпад. Поред ове депоније, на територији општине постоји и већи број регистрованих дивљих депонија – према евиденцији локалне самоуправе укупно 26, од којих је 6 у зони Националног парка.

Депоније настале одлагањем отпада својом површином, количином и хетерогеним саставом значајно утичу на животну средину, и то у следећем: загађење ваздуха, загађење вода, загађење земљишта, здравље људи, квалитет живота, промену микроклиме, смањење биодиверзитета. Општина Мајданпек је 2010. године усвојила Локални план управљања отпадом, чија имплементација је тек на почетку.

РИЗИЦИ ОД ПРИРОДНИХ И ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И УДЕСА

Сеизмичност терена - На основу Карте сеизмичког хазарда Републике Србије (РГФ Београд, 1998. год.), која се односи на параметре максималног интензитета земљотреса за повратне периоде од 50, 100 и периоде од 200-500 година (ретроспективно), на којој су представљени очекивани максимални сеизмички интензитети, шире подручје Мајданпека на олеати за повратни период од 100 година припада IV категорији тла, са VII степеном сеизмичности, односно могућим потресима максималне јачине 7°MSC, тј. 8°MSC на подручју самог Мајданпека. Према прегледу сеизмичности Србије за период 2000-2011. година Републичког сеизмолошког завода⁸, на претном подручју у последњој деценији није било значајнијих сеизмичких активности.

Геолошка стабилност терена - На планском подручју се, на основу геолошке грађе терена, евидентираних геолошких процеса и карактеристика рељефа са великим нагибима, може оценили да су инжењерско-геолошки услови за изградњу укупно условно повољни. Појаве јаке ерозије посебно су присутне у сливу Поречке реке, на нагибима према Дунаву – у зони Бољетина, на подручју Тополнице и Голубиња. Ово условљава додатна гео-механичка истраживања приликом изградње у угроженим подручјима општине, док на апсолутно неповољним теренима треба искључити могућност градње.

Ризик од удеса - На основу прелиминарног списка постројења која подлежу обавезама SEVESO II директиве (директива 96-82-EG од 09. децембра 1996. године за управљање ризицима код тешких удеса са опасним материјама), а који је формирало Министарство животне средине и просторног планирања 2009. године, на подручју општине Мајданпек дефинисана је једна локалција / постројење које се може сматрати опасним са аспекта ризика од удеса, и то Фабрика бакарних цеви у Мајданпеку, чија је активност прерада бакра.

3.2. НАМЕНА ПРОСТОРА И УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА

Општина Мајданпек, са око 25 ст./km² спада међу ретко насељене општине (просек за Борски округ је 41 ст./km²), са различитим начином коришћења земљишта, у чему доминира шумско земљиште, на преко 70% укупне површине, али и експлоатација минералних сировина, као и остале делатности: становање, саобраћај, привреда, терцијарне делатности.

У погледу намене простора и употребе земљишта општину Мајданпек карактеришу две битне одреднице: (1) **Национални парк Ђердап**, који заузима око 1/3 територије општине, са специфичним рестриктивним третманом простора и површина; (2) **експлоатација бакра** у зони око насеља Мајданпек, са екстремно деградивним карактером употребе простора, али и великим утицајем на непосредно и шире окружење. Ова два међусобно супротстављена система у највећој мери одређују изражене конфликти у употреби земљишта у целини, што представља изразиту специфичност и куриозитет општине Мајданпек.

Узимајући у обзир четири основне категорије земљишта: **пољопривредно, шумско, водно и грађевинско**, њихово тренутно стање, зонску подељеност и третман, који се посебно односе на поларизоване системе Националног парка и рудника бакра – може се оценили да у многим деловима територије општине, пре свега изван целине Националног парка, не постоји активна заштитна и развојна димензија у третману земљишта. Конфликти у простору су бројни, притисак на земљиште све израженији, са последицама по ефикасност, опремљеност, животну средину и квалитет живота. Неки од кључних проблема се односе на:

- ингеренције над коришћењем земљишта, које су често изван локалних надлежности (Национални парк, Рудник, државни путеви, железнички и инфраструктурни коридори и сл.), што неретко доводи у сукоб супротстављене политике употребе простора и умањује ефикасност у управљању земљиштем;

⁸ Подаци објављени на Интернет страници Републичког сеизмолошког завода

- изражена појава конверзије земљишта у друге намене – пре свега узурпација пољопривредног и шумског земљишта за градњу, што потенцијално угрожава природне вредности и предеоне одлике, посебно у зони Националног парка;
- изражене разлике у степену развијености и активности појединих подручја, што узрокује неравномерни развој територије, даљи тренд депопулације и сл.

Структура и биланс постојећег начина коришћења земљишта на подручју општине приказани су у следећој табели:

Табела 8. - Биланси земљишта (ha), 2005. године

Земљиште	Општина Мајданпек	%	Борски округ	%	Република Србија	%
УКУПНО	93 168.7		350 673.4		8 844 225.3	
ПОЉОПРИВРЕДНО	19 076.20	20.48	347 439.10	48.73	5 265 952.90	59.54
ШУМСКО	66 610.20	71.49	294 952.70	41.37	2 452 328.40	27.73
ГРАЂЕВИНСКО	3 005.20	3.23	18 123.00	5.17	766 903.80	8.67
ОСТАЛО	4 477.00	4.81	28 794.20	4.04	359 040.20	4.06

* Извор података - РГЗ Катастар непокретности

Карактеристике постојеће структуре коришћења земљишта према наменама су следеће:

Грађевинско земљиште обухвата површину од 3 005.20 ha, односно 3.23 % у односу на укупну површину територије општине. Грађевинско земљиште обухвата грађевинска / изграђена подручја насељених места (укупно 14), као и формиране релативно аутономне засеокe око појединих насеља и самосталне целине викенд насеља. Према подацима РГЗ катастра непокретности, почетком 2005. године грађевинско земљиште ван градског подручја, односно у насељеним местима општине Мајданпек износи 1 829.80 ha, што износи око 60.88 % у односу на укупно грађевинско земљиште. Након овог периода дошло је до мањег проширења грађевинског земљишта (занемарљиво у укупном билансу), односно проширења појединих грађевинских подручја насеља, што је евидентирано локалним одлукама о границама грађевинских подручја.

Шумско земљиште заузима 71.49 % територије и бележи се тренд повећања земљишта под шумама, односно шумовитости терена која је у 2000. години износила 69.5 %, а 2005. године 86.5 %. Шумовитост се константно повећава, како у региону укупно, тако и на територији општине Мајданпек. Према подацима је 1982. године пошумљено 135.0 ha, и то 112.0 ha под четинарима и 23.0 ha под лишћарима, а 2005. године пошумљено је додатних 36.30 ha, од чега 33.9 ha лишћарима и 2.40 ha четинарима⁹.

Пољопривредно земљиште заузима нешто мањи проценат, 20.48 % од укупног, односно 19076.20 ha, од чега је готово целокупно (99.32%) у приватном власништву. Према начину коришћења, на највећим површинама су ливаде - око 40 % или 8 136 ha. Нешто мање заузимају орнице и баште на 7 839 ha, или 39 % (ратарска производња, пре свега кукуруза и житарица и повртарска производња поред река, са добрим условима за наводњавање). Знатно мање заузимају пашњаци, око 13 % односно 2 682 ha. Овај крај се карактерише знатно малим учешћем воћњака и винограда (иако за то постоје повољни природни услови), тако да је под воћњацима око 7 % пољопривредних површина, а под виноградима, свега 51 ha или 0.25 % пољопривредних површина¹⁰.

Водно земљиште заузима око 4.5% територије општине (4 400 ha) и чини га релативно богата хидрографска мрежа водотока и других водних површина (пре свега реке Дунав, Пек, Поречка, Бољетинска река и др., потоци, језера). Битне карактеристике употребе водног земљишта чине: врло низак ниво искоришћености (са изузетком само делимичног коришћења Дунава као капиталног водног ресурса, остали водотоци и водне површине су практично неискоришћени); низак ниво уређености (уређенима и регулисанима се могу сматрати само поједини сектори дунавске обале, око Доњег Милановца); висок степен загађености и деградираности.

⁹ Извор података: РГЗ Катастар непокретности

¹⁰ Извор података: РЗС – Општине у Србији 2006. године; ППРС.

3.3. СИНТЕЗНИ ПРИКАЗ ПОТЕНЦИЈАЛА И ОГРАНИЧЕЊА ЗА РАЗВОЈ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА - SWOT АНАЛИЗА

ПОЛОЖАЈ	
Потенцијал	Могућност
условно повољан положај - на међународној реци Дунав, близина Београда, „Ђердапска магистрала“, ...	позиционирање општине као атрактивне дестинације са различитих аспеката
Ограничење	Ризик
лоша саобраћајна приступачност, нарочито у зимском периоду	изолованост територије - физички и функционално
ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	
Потенцијал	Могућност
шумско богатство - посебно у заштићеним подручјима, пољопривредно земљиште - плодно земљиште за различиту пољопривредну производњу, водни ресурси , минералне сировине ,	основа даљег развоја општине: развој различитих привредних делатности - дрвнопрерађивачке индустрије, специјализоване пољопривредне производње, туристичке делатности
Ограничење	Ризик
недовољна искоришћеност потенцијала, економско заостајање, смањена привредна и економска активност, нерешена питања компензације и стимулације у подручјима са установљеним режимима заштите	задржавање постојећег система управљања јавним добрима, недовољна примена мера системске подршке са националног нивоа,
АНТРОПОГЕНЕ ВРЕДНОСТИ	
(насеља, јавне службе, опремљеност инфраструктуром, употреба земљишта - грађевинско земљиште)	
Потенцијал	Могућност
релативно добра саобраћајна повезаност, делимичне услуге јавног сектора, формирана грађевинска подручја	трансформација насеља, јачање економије села - пољопривреда, туризам,
Ограничење	Ризик
насеља руралног карактера, неравномеран просторни распоред, разбијена насеља - засеоци (кулме), основни (стандардни) облици јавног сектора, лоше стање путева, незадовољавајућа комунална опремљеност, демографско пражњење, економска заосталост, социјална несигурност	непостојање развојних програма, изостанак финансијске подршке, даље диференцирање општине
САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ	
Потенцијал	Могућност
постојећи саобраћајни коридори : друмски саобраћај (мрежа магистралних и регионалних путева); постојећи железнички коридор; водни коридор	даљи развој и унапређење стања кроз реконструкцију, доградњу, интензивно одржавање, транзитна територија према осталим административним јединицама округа, и Тимочке регије; међународни транзитни правци - коридор Дунава и „Ђердапска магистрала“
Ограничење	Ризик
лоше стање и недовољно развијена мрежа локалних путева; недовољно одржавање локалне мреже путева	недостатак финансијских средстава за инвестициона улагања на републичком нивоу, ниска буџетска средства опредељена за ову област на локалном нивоу
ПРИВРЕДА - Пољопривреда	
Потенцијал	Могућност
плодно пољопривредно земљиште за различиту пољопривредну производњу	грana привреде као једна од приоритетних планских решења и смерница за дефинисање

	планиране политике развоја и унапређења стања општине, нарочито кроз интензивирање специфичних грана пољопривредне производње - производња еколошки здраве хране, органске хране, сакупљање и прерада шумских плодова, лековитог и ароматичног биља, ...
Ограничење	Ризик
демографско пражњење и старење становништва, уситњеност пољопривредних газдинстава (пољопривредних површина), не постоји спецификација производње кроз адекватан Програм развоја, непостојање и неразвијеност прерађивачких капацитета, застарелост механизације, процес перманентног угрожавања животне средине антропогеног карактера на појединим локалитетима	без даље политике у овој области, изостанак подстицајних средстава са националног нивоа у складу са Стратегијом развоја пољопривреде, олакшице и субвенције на локалном нивоу - фондови, недефинисање новог система кроз јачање партнерства (задругарства) и заједнички пласман на тржишту,...
ПРИВРЕДА - Индустрија	
Потенцијал	Могућност
постојећи материјални фондови и капацитети општине	носилац привредног и економског развоја општине
Ограничење	Ризик
назавршен процес приватизације, застарела технологија производних процеса, неконкурентност на тржишту, смањена инвестициона активност, слаба развијеност услужног сектора и логистике, неразвијеност мале привреде - МСП, приватног предузетништва	недовољна финансијска и економска средстава потребна за модернизацију, усавањавање, технолошке и производне иновације, неадекватни програми и специјализација производње, изостајање домаћег и страног капитала и инвестиција,
ПРИВРЕДА - Туризам	
Потенцијал	Могућност
природна богатства, пејзажне вредности, геоморфолошке, хидрографске, антропогене - богато културно-историјско наслеђе, аутентичност и атрактивног простора и живота - етнографске вредности	носилац привредног и економског развоја општине, грана привреде као једна од приоритетних планских решења и смерница за дефинисање планиране политике развоја и унапређења стања општине, развој различитих, специфичних облика и видова туризма у складу са потенцијалима (спелеолошки, еко туризам, бициклистички, ловни, сеоски,...)
Ограничење	Ризик
лоше стање саобраћајне мреже, недовољна комунална опремљеност, неизграђен имиџ дестинације (осим Доњег Милановца и Ђердапа), неорганизованост и незаинтересованост носилаца туристичке делатности за маркетинг приступ и афирмацију општине у целини, кадровска оспособљеност и едукација локалног становништва	опште економско и привредно заостајање општине, недовољна улагања у изградњу и инвестиционе активности приватног и јавног сектора, недовољна сарадња на регионалном нивоу, диференцирање општине
ЖИВОТНА СРЕДИНА	
Потенцијал	Могућност
потенцијал у смислу атрактивног простора, заштићених природних добара и вредности као фактор развоја	заштита, обнова и унапређење деградиране и угрожене животне средине утицајем људских активности
Ограничење	Ризик
дуготрајан негативан утицај на животну средину, низак ниво комуналне опремљености, нефункционисање система управљања отпадом, перманентно загађивање ваздуха, земљишта речних токова, појава ерозије,	неплански развој привреде, неконтролисана пољопривредна производња, непланска сеча шума, проширење грађевинског фонда, људски фактор

физичка деградација простора – раскривке, флотацијска јаловишта	
---	--

СУМАРНО ПОСМАТРАНО:

1. Основни потенцијали општине Мајданпек су:

- повољни природни и климатски услови;
- развијена мрежа државних путева, која омогућава везе са окружењем, као и доступност у оквиру планског подручја;
- значајне површине под шумским и пољопривредним земљиштем, које омогућавају гајење и експлоатацију шума, гајење стоке и разноврсних пољопривредних култура карактеристичних за брдска подручја;
- постојећи рударски и производни комплекси, који омогућавају, развој рударско-металуршких привредних активности, као и оживљавање постојећих или развој нових производних делатности;
- природне вредности и непокретна културна добра, бројне туристичке манифестације, које омогућавају развој туризма везаног за изузетне природне лепоте и вредности Националног парка „Ђердап“, хидроакумулације Ђердап и подручја заштићених природних вредности, културног, транзитног, сеоског, еко, ловног и риболовног туризма и др..

2. Основна ограничења општине Мајданпек су:

- негативни демографски трендови у претходном периоду;
- велики проценат неквалификоване радне снаге;
- недовољна развијеност канализационе мреже и атмосферске канализације и нерешено пречишћавање отпадних вода;
- недовољна промоција потенцијала подручја;
- недовољна искоришћеност туристичког потенцијала и још увек евидентан недостатак туристичке и комуналне инфраструктуре.

4. ВИЗИЈА, ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ И ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Мајданпек је општина добрих шанси за живот и привређивање људи, једнаких могућности за образовање, спорт, културу и друге аспекте друштвеног живота, како у граду, тако и у селу.

Визија просторног развоја је да подручје општине Мајданпек буде:

- простор остварења равномерног и уравнотеженог мултифункционалног развоја, са оживљеним и одрживим економским развојем (а потом и економским растом) заснованим на локалним ресурсима и новим технологијама у условима конкурентности;
- подручје постигнуте значајне социјалне стабилности, атрактивности за живот и рад и инвестирање, достигнутих циљних нивоа енергетске ефикасности, саобраћајне приступачности и опремљености комуналном инфраструктуром;
- простор квалитетне животне средине, са контролисаним коришћењем рудних богатстава у складу са захтевима заштите животне средине, и привредом базираном на одрживом коришћењу природних ресурса (првенствено рудних богатстава и шума), са туризмом успостављеним као једним од основних праваца развоја (заснованог на природним ресурсима и културном насељу), са јединственом туристичком понудом, чији су традиционални производи високо позиционирани на тржишту, а који ће, као привредна грана бити функционално интегрисан у окружење.

Принципи просторног развоја и унапређења општег стања у општини Мајданпек усклађени су са општим принципима развоја и смерницама из планских докумената вишег нивоа, стратегијама развоја у појединим областима, као и реално валоризованим вредностима и потенцијалима општине. У складу са тим, принципи просторног развоја планског подручја су:

- одрживост, као оквир свих сектора развоја, као генерални принцип;
- територијална кохезија, као основни принцип социо-економског развоја;
- јачање конкурентности кроз функционално профилисање овог руралног подручја и функционална специјализација заснована на компаративним предностима;
- формирање и јачање општинске мреже насеља, као принцип обезбеђења комплементарних функција;
- приступачност информацијама;

- саобраћајна доступност просторних потенцијала;
- формирање и даљи развој и јачање културног идентитета и просторне препознатљивости;
- принцип стриктног поштовања заштите јавног интереса, јавних добара и јавног простора;
- принцип функционалног повезивања општине са другим локалним јединицама на регионалном, међурегионалном, државном и међународном нивоу.

Одржив развој и коришћење природних ресурса, оживљавање привреде, активна заштита простора и животне средине, су принципи на којима се заснива визија развоја и унапређења стања у општини Мајданпек. Интегрисаност општине, како у непосредно окружење, тако и у развојне програме, токове и активности на националном нивоу, повећање функционалне и развојне ефикасности и организованости у привредном, економском, друштвеном и социјалном смислу, активирање територијалног капитала и стварање одговарајућег амбијента за инвестициона улагања у различитим сферама, основа су на којој је, сагледавајући постојеће стање, могућности и ограничења, опредељена визија развоја општине Мајданпек. Све даље активности, и расположив материјални капитал и људски потенцијал ће бити усмерени на остварење визије Мајданпека као атрактивне и конкурентне територије у наредном планском периоду, до 2020. године.

Основни циљ израде новог Плана је дефинисање планског основа за одрживи просторни развој кроз целокупно сагледавања подручја обухвата Плана као целине, интегративног просторног планирања, заштите природних и створених вредности, заштите животне средине, као и усклађеног развоја са суседним подручјима и просторно – функциоаналне интегрисаности и повезивање са окружењем, кроз имплементацију свих развојних стратегија, планова и студија које су усвојене или су у поступку доношења.

Општи циљеви просторног развоја у границама обухвата Просторног плана проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу.

Локално изражени интереси се у најкраћем могу исказати у распону од подизања нивоа животног стандарда, жеље за бољим радним местима и обезбеђењем економске сигурности становништва, све до потребе да простор општине буде боље и равномерније опремљен разним садржајима, а живота средина заштићена и унапређена.

Општи циљеви ППО Мајданпек односе се на просторни развој Општине и обухватају:

- рационална организација, уређење и коришћење простора
- ефикасно, рационално и организовано коришћење природних и антропогених вредности
- унапређење квалитета живљења и задовољења потреба становника
- стварање планског основа за организовани просторни развој, заштиту и уређење подручја општине Мајданпек - постизање функционалне и развојне целовитости планског подручја;
- укључење општине у регионални развој на принципу коришћења компаративних предности - конкурентност и приступачност планског подручја заснована на људским, природним и створеним потенцијалима, а подржана од државе;
- унапређење животне средине засновано на одрживом коришћењу природних ресурса;
- унапређење локалне привреде, стварањем повољних услова за убрзани развој сектора малих и средњих предузећа, у циљу смањења незапослености;
- обезбеђење услова за развој руралне економије и прерађивачих капацитета;
- обезбеђење услова за минимизирање штетних утицаја рударских активности;
- у обезбеђење услова за развој руралне економије и прерађивачих капацитета;
- напређење система услуга из области здравства и социјалне заштите, кроз увођење нових и унапређење постојећих услуга и кроз бригу о рањивим слојевима становништва;
- развој комуналне и путне инфраструктуре, у складу са потребама привреде и грађана, уз поштовање принципа очувања животне средине;
- ублажавање миграције становништва, кроз планирање нових културних и спортских садржаја и очување и унапређење културно-туристичких и спортских манифестација.
- одрживо коришћење природног и културног наслеђа и предела, под утврђеним условима њихове заштите;

Достизање општих циљева оствариће се усклађивањем развојних интереса са општинама у окружењу, повећањем функционалне и развојне ефикасности, усклађивањем различитих или супротних интереса у простору, елиминисањем или смањивањем просторних ограничења за развој, што ће све пратити заустављање негативних демографских трендова и јачање цивилног

сектора и заштита и рационално коришћење природних ресурса, заштита животне средине, заштита природе и природних вредности и културних добара.

Посебни циљеви ППО Мајданпек су:

1. унапређење квалитета живљења стварањем услова за: ублажавање негативних демографских трендова, останак и повратак становништва односно задовољавање њихових потреба (јавне службе, комунална инфраструктура, услужне активности);
2. стварање бољих услова за привређивање локалног становништва (диверзификација економских активности, стварање услова за запошљавање, програми развоја пољопривреде, сточарства, туризма, МСП, алтернативне сеоске економије и др.) компатибилног са функцијама заштите природних ресурса и природних вредности;
3. стварање услова за развој целогодишњег туризма, као и ефикасну заштиту и презентацију природног и културног наслеђа;
4. повећање приступачности дисперзне мреже насеља, развој секундарних центара и равномернији социо-економски развој, посебно развој руралног подручја уз обезбеђење услова за уређење и изградњу простора и насеља;
5. заштита јавног интереса, подручја и објекта од јавног интереса, идентификација и заштита јавних добара;
6. промоција, активирање и одговорно управљање расположивим природним и створеним ресурсима, животном средином и културним добрима;
7. укључивање свих актера и интересних група у доношење и имплементацију стратешких планских решења и тд. (јавни, приватни, невладин сектор);
8. успостављање ефикасног ГИС-а за потребе имплементације плана, мониторинга заштите, коришћења и изградње простора. и др.

С обзиром на примарне задатке заштите, уређења и одрживог развоја подручја, а полазећи од наведених циљева израде, концепције одрживог развоја и специфичности подручја, приоритетно се истичу општи циљеви заштите, уређења и одрживог развоја подручја Просторног плана јесу:

- заштита и одрживо коришћење природних вредности и културних добара и стратешких природних ресурса, очување и заштита животне средине и предела;
- просторна и функцијска интеграција подручја са регионалним окружењем, јачањем привредних, саобраћајних и других веза;
- уравнотеженији развој подручја, усклађен са режимима и мерама заштите природних добара и ресурса, принципима и критеријумима заштите животне средине;
- заштита егзистенцијалних интереса локалних заједница, унапређење квалитета живљења и привређивања локалног становништва, стимулисањем постојећих и развојем нових делатности, у првом реду туризма и комплементарних делатности, укључивањем у активности и послове на заштити природе и животне средине, обезбеђењем компензација за спровођење режима заштите природног наслеђа и ресурсне (водне) ренте;
- повећање саобраћајне доступности и отворености подручја, развојем мреже државних јавних путева;
- развој мреже насеља, јачањем функција и уређењем општинског и секундарног центра, очувањем и ревитализацијом сеоских насеља, унапређењем квалитета мреже општинских путева, водопривредне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре и мреже услуга и објекта јавних служби;
- стварање услова за одмор, рекреацију и едукацију урбаног становништва о природним и културним вредностима подручја;
- успостављање ефикасног система управљања заштитом и развојем подручја, приоритетно везано за експлоатацију и прераду минералних сировина.

Полазећи од наведеног општи циљ просторног развоја је: обезбеђење просторних услова за развој, уређење и коришћење конкретних планских локација у складу са економским могућностима уз очување животне средине, као и уз подршку локалног становништва и заједница у реализацији инвестиционих програма и пројеката.

Да би се овај општи циљ могао разрађивати кроз посебне циљеве и појединачне задатке, неопходно је да локално становништво преко представника локалних заједница буде активно укључено у поступак доношења одлука о будућем развоју **Основни задаци ППО Мајданпек** је:

1. утврђивање оквира одрживог развоја (просторно и секторски) уз унапређење постојећих и развој нових делатности у складу са ограничењима и условима коришћења, уређења и заштите простора;

2. усмеравање просторне организације на насељском и другим нивоима (режим коришћења, правила/пропозиције, ограничења и др.);
3. решења за санацију постојећих и превенцију потенцијалних проблема просторне организације и уређења насеља и простора;
4. утврђивање зонинга територије (функционалних зона претежне намене), локалитета за изградњу за разне намене (економске активности/пројекти), бављење водопривредом, пољопривредом, шумарством, туризмом и другим привредним делатностима;
5. утврђивање просторних, социо-економских и функционалних детерминанти и оквира привредних и услужних делатности у руралном подручју;
6. изградња саобраћајне, комуналне и комуникационе инфраструктуре у насељима;
7. уређење и управљање земљиштем у складу са захтевима просторне организације (режими заштите у зонама заштите изворишта, националног парка, коридора путева и сл.) као и комерцијалним функцијама грађевинског земљишта као најважније полуге равноправног развоја;
8. заштита демографских, природних, створених, културних потенцијала и заштита од елементарних непогода и других удеса;
9. дефинисање политике, мера и механизма за реализацију планских решења и контролу коришћења, уређења и заштите простора и др.

Циљеви развоја по појединим областима:

1. Заштита и одрживо коришћење природе и природних вредности:

- основни циљ јесте очување и одрживо коришћење заштићених и предвиђених за заштиту природних вредности;
- оперативни циљеви јесу очување/одржање разноврсности дивље флоре и фауне и њено повећање реинтродукцијом несталих аутохтоних врста животиња и биљака; очување станишта, јачање (бројчано снажење) и просторно ширење популација ретких, угрожених и критично угрожених (на ивици опстанка) биљних и животињских врста; идентификација међународно значајних еколошких подручја односно станишта од значаја за заштиту европске дивље флоре и фауне по програму NATURA 2000; одржање екосистемске разноврсности и заштита природних и агроекосистема од инвазивних врста биљака и животиња, као и од других врста, сорти и раса које уносе непожељне промене у природни и агробiodиверзитет; заштита вода од загађивања и неповољних промена хидролошких режима, постизање и одржање прописаних класа квалитета вода у сливу Дунава; конзервација делова подручја у затеченом, приближно изворном стању ради заштите интегритета и спонтаног функционисања њиховог укупног природног комплекса за научне, образовне и културне потребе; очување, презентација и одрживо коришћење локалитета, природних објеката и појава који својим геолошким, геоморфолошким, хидрографским или другим обележјима представљају истакнуте, ретке и привлачне вредности геонаслеђа и очување старих, по димензијама и врсти репрезентативних и у другом погледу значајних стабала дрвећа и њихових групација; очување разноврсности, живописности и лепоте предела, унапређење његове чистоће и уређености у непосредном окружењу изграђених насељских целина, саобраћајних коридора, зона привредних активности, зона рекреације; санација и рекултивација површина деградираних људским активностима или природним процесима и елементарним непогодама; одрживо коришћење природних ресурса, пејсажних, биолошких и других вредности и стварање услова да се ти ресурси и вредности учине доступним људима, имајући првенствено у виду економску добробит локалне заједнице, као и ради уживања у природи, одмора, бављења науком, образовањем и спортом; обезбеђење баланса између заштите природе и животне средине и развоја, а у оквирима меродавних националних правних норми и стандарда, међународних уговора и препорука, уз коришћење тзв. „добре праксе” и „најбољих доступних техника” у домену заштите.

2. Заштита и одрживо коришћење непокретних културних добара:

- основни циљеви јесу: успостављање интегративне заштите и система управљања културним наслеђем у склопу одрживог развоја подручја, у првом реду развоја туризма и јачања културног идентитета подручја; повећање доступности непокретних културних добара, побољшањем квалитета локалне путне мреже и адекватном презентацијом и интерпретацијом добара; јачање свести и информисање јавности, посетилаца и локалног становништва о вредности и значају културне баштине, њеној адекватној заштити и коришћењу;
- оперативни циљеви су: утврђивање и уређење заштићене околине непокретних културних добара; заштита непокретних културних добара од свих облика неконтролисаних изградње и реконструкција непримерених постојећој изграђеној структури; очување, унапређење и заштита предела, амбијената и пејзажа око непокретних културних добара, у оквиру комплексног уређења и презентације ових целина; обављање систематских археолошких истраживања, утврђивања статуса и категоризације културних добара која уживају статус предходне заштите; формирање и уређење етно-паркова, ради очувања објеката народног грађитељства; формирање јединствене информационе основе о културном наслеђу ради евидентирања, целовите валоризације и категоризације непокретних културних добара.

3. Заштита и одрживо коришћење вода и развој водопривредне инфраструктуре:

- основни циљеви јесу: даљи развој, доградња и добро одржавање водопривредне инфраструктуре општине Мајданпек као и хидроакумулације на Дунаву.

- оперативни циљеви су: Санитација насеља. Обнова и проширење сепарационог канализационог система Мајданпека и Доњег Милановца и изградња ППОВ општег типа, са примарним и секундарним (биолошким) пречишћавањем, са продуженом биоаерацијом. Санитација осталих сеоских насеља где је то могуће канализацијом са реализацијом компактним малих ППОВ, а осталих насеља изградњом вододržивих септичких јама и стварањем оперативне организације њиховог пражњења и одношења до ППОВ, односно, уклањања и коришћења у пољопривреди на санитарно безбедан начин; Трајно обезбеђење класа квалитета свих водотока према захтевима из Водопривредне основе; Заштита од поплава свих насеља према критеријумима из ППРС која се остварује применом хидротехничких мера и применом организационих мера, којима се спречава изградња објеката у плавним зонама успостављањем и поштовањем појасева тзв. водног земљишта; Антиерозиона заштита сливова, као мера планског уређења и заштите простора. Примена биолошких мера заштите (пошумљавање, мелиорација пашњака) са двојаким функцијама: (а) заштита слива и смањење продукције наноса, (б) продуктивно-економско и развојно уређење брдско-планинских подручја, како би се створила економска основа за привређивање, одржавање и даље уређење сливова.

4. Одрживи развој туризма:

- основни циљ је развој туризма усклађен са захтевима очувања и унапређења квалитета животне средине и очувања природних вредности, добара и ресурса; други основни циљ је развој туризма који ће бити усклађен с интересима и подстицати развој локалних заједница, у првом реду заједница насеља дуж Дунава и на руралном подручју;

- оперативни циљеви јесу: интегрисање туристичке понуде подручја с понудом регионалног окружења и развој специфичних туристичких производа према захтевима иностране и домаће туристичке тражње; конципирање, организација, афирмација и комплетирање специфичне туристичке понуде и атрактивних програма; повећање саобраћајне доступности и међусобно повезивање туристичких простора ради обједињавања и обезбеђења целогодишње туристичке понуде; комплетирање јавне комуналне и туристичке инфраструктуре у функцији развоја туризма и повећање стандарда услуга постојећих и планираних туристичких капацитета; иницирање и стимулисање развоја активности комплементарних туризму; активирање локалног становништва на руралном подручју и његовог стамбеног фонда за развој туризма.

5. Демографски развој:

- основни циљ је заустављање негативних демографских трендова;

- оперативни циљеви јесу: задржавање и запошљавање младих и радно способних становника; промена миграционих токова; ревитализација насеља лоше старосне структуре и негативног индекса виталности; диверзификација активности, првенствено у руралним насељима, у функцији заштите и валоризације природних вредности и ресурса подручја.

Дефинисани циљеви могу се остварити имплементацијом следећих концепцијских опредељења: унапређење услова за живот у градским и сеоским насељима; укључивање становништва у активности и послове на заштити природе и животне средине и одрживом развоју туризма и комплементарних активности; увођење координисаног програма бриге о старима; формирање идентитета планског подручја кроз валоризацију хетерогене етничке структуре становништва.

6. Развој мреже насеља:

- основни циљ јесте очување, унапређивање и развој мреже центара и насеља на подручју Просторног плана; остваривање овог циља могуће је применом концепције "децентрализоване концентрације" привреде и становништва, посебно у микроразвојним центрима у мрежи насеља, која ће омогућити квалитетнији живот локалног становништва и развој функција и активности усклађених са одрживом заштитом и коришћењем НП «Ђердап» и других природних и културних добара и ресурса;

- оперативни циљеви јесу: задржавање младог и радно способног становништва обезбеђењем нових послова и допунских прихода у туризму и услугама, секундарним делатностима и активностима на заштити и одрживом коришћењу природних и културних ресурса и добара; снажнији развој и јачање функција општинског центра; селективна концентрација производних и непроизводних делатности и развој функција центара заједница насеља, у складу са режимима заштите природних културних добара и ресурса; подизање квалитета саобраћајне доступности, комуналне опремљености и услуга јавних служби у микроразвојним центрима; уређење и изградња сеоских насеља и очување и унапређење традиционалног начина уређења предела и изградње објеката у складу са режимима заштите природних и културних добара и заштите предеоних целина.

7. Развој мреже јавних служби:

- основни циљ јесте побољшање квалитета живљења грађана, а нарочито побољшање квалитета и доступности услуга јавних служби;

- оперативни циљеви су: даљи развој и диверзификација услуга јавних служби у општинским центрима у домену социјалне заштите, средњег образовања, културе, спорта, информатике и др; уједначавање доступности јавних служби свим корисницима, повећањем квалитета услуга и физичке доступности објеката јавних служби у центрима у мрежи насеља, нарочито на руралном подручју; рационализација мреже објеката основног образовања и побољшање квалитета образовног процеса, уз развој специјализованог и субвенционисаног превоза за ученике основног и средњег образовања; диверзификација и флексибилнија организација услуга мреже објеката јавних служби, нарочито у домену примарне здравствене заштите и социјалне заштите, којом ће се омогућити равноправно коришћење за све категорије корисника, а нарочито за најосетљивије групе корисника, приоритетно за особе са посебним потребама.

8. Одрживи привредни развој:

- основни циљ јесте организовано активирање потенцијала за одрживи развој привреде и МСП, који ће

омогућити адекватно валоризовање и допринети заштити наслеђа и ресурса и постизању вишег степена интегрисаности планског подручја у локалним и регионалним оквирима; - оперативни циљеви јесу: повећање запослености становништва, подржавањем динамичног привредног раста у делатностима које су способне за конкурентски наступ на домаћем и страном тржишту (агроиндустрија, дрвета и производња намештаја и др), првенствено мерама које доприносе побољшавању инвестиционе климе, спровођењу политике конкурентности и јасном дефинисању власничке структуре и производње према потребама тржишта; равномернији територијални развој привреде у складу с развојним потенцијалима и просторно-еколошким капацитетом подручја, ради повећања доступности радних места и стварања услова за унапређење квалитета живљења локалног становништва не само у општинским центрима, већ и у насељима на руралном подручју; постизање вишег степена развојно-функционалне повезаности на интер и интрарегионалном нивоу, ради стварања амбијента за квалитативну афирмацију специфичности подручја.
9. <u>Заштита и одрживо коришћење пољопривредног земљишта и одрживи развој пољопривреде:</u> - основни циљ јесте очување и унапређење локалних ресурса за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа, упоредо с континуалним побољшавањем материјалних и социјалних услова живљења сеоског становништва; - оперативни циљеви су: усклађивање намена и начина коришћења пољопривредног земљишта са режимима заштите природних добара на планском подручју, са једне, и природним погодностима и ограничењима, са друге стране, уз поштовање прагова агроеколошког капацитета различитих категорија пољопривредних површина; очување површина и плодности пољопривредног земљишта ради задовољавања прехранбених и других потреба, материјалне и нематеријалне природе, садашњих и будућих генерација; усклађивање начина коришћења пољопривредног земљишта с природним погодностима и ограничењима и развојним потребама локалних заједница; предузимање превентивних мера заштите од бујучних токова и побољшање природне плодности земљишта; унапређење крмне базе на ливадама и пашњацима као предуслова за унапређење сточарства; повећање конкурентности аграрне понуде, подршком реструктурирању и унапређењу људског и физичког потенцијала, искоришћавању компаративних погодности просторно хетерогених агроеколошких услова, оснивању и модернизацији прерађивачких капацитета, усвајању савремених стандарда квалитета хране и инвестирању у развој потребне саобраћајне, техничке и тржишне инфраструктуре; едукација становништва; континуално побољшавање материјалног и друштвеног статуса сеоског становништва, подршком формирању породичних газдинстава са здравом економском структуром, кроз поларизацију аграрне структуре и диверзификацију економских активности на руралном подручју; очување природне хетерогености, културно-историјског идентитета и свеукупних природних и створених вредности руралног простора, промовисањем улоге и значаја мултифункционалне пољопривреде у политици интегралног управљања природним ресурсима, која је усмерена на опште побољшање стања животне средине; успостављање партнерства локалних актера из јавног и цивилног сектора при утврђивању и спровођењу локалне стратегије/планова интегралног руралног развоја, којима се идентификују потребне мере подршке у погледу инвестиција на газдинствима, преузимања газдинстава од стране младих пољопривредника, стручне обуке, опстанка пољопривредне производње на подручјима суоченим са еколошким ограничењима, модернизације прераде и пласмана пољопривредних производа, унапређења услова живљења на селу и друго.
10. <u>Заштита и одрживо коришћење шума, шумског земљишта и развој шумарства и ловства:</u> - основни циљ јесте одрживо газдовање шумама, које подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин да се очува биодиверзитет, с тим да продуктивност и обнављање, виталност и потенцијал шума буду на нивоу који задовољава одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе како на локалном, тако и на националном нивоу; - оперативни циљеви газдовања шумама јесу: очување и заштита основних природних вредности, биодиверзитета и биоeколошки лабилних система; производња техничког дрвета одговарајућег квалитета; производња семена основних врста дрвећа; заштита земљишта од водне ерозије; адекватно рекреативно коришћење укупног потенцијала шума; - оперативни циљеви газдовања шумама у заштићеним и предвиђеним за заштиту природним добрима јесу: заштита и очување основних природних вредности; очување диверзитета предела, станишта, присутних врста и шумских екосистема; уређење предела; контролисано коришћење укупног потенцијала шума за рекреацију и туризам; - оперативни циљеви развоја ловства јесу: достизање оптималног фонда гајених врста дивљачи; значајно повећање бројности ситне дивљачи и вишеструко повећање бројности крупне дивљачи; побољшање структуре (полне и старосне) популације крупне дивљачи; очување ретких и угрожених врста ловне дивљачи и остале фауне.
11. <u>Одрживи коришћење минералних сировина и развој рударства:</u> - основни циљ јесте одрживо коришћење расположивих минералних сировина и развој рударства који ће допринети подстицању социо-економског развоја локалних заједница кроз запошљавање и остваривање прихода од накнаде за коришћење минералних сировина. - оперативни циљеви су везани за коришћење минералних сировина у складу са принципима одрживог развоја, заштите животне средине и уређивања и ревитализације простора у којима је експлоатација завршена, што је посебно важно код површина које су у склопу рурдарског комплекса у Борско-мајданпечком басену.
12. <u>Развој саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре:</u> - основни циљ јесте саобраћајно отварање подручја и повећање доступности природних добара, руралних

рејона, центара у мрежи насеља, привредних локалитета и туристичке понуде у простору, реализацијом функционалног и ефикаснијег саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре; - оперативни циљеви су: створити услове и извршити рехабилитацију коловоза и реконструкцију појединих деоница државних путева са елементима подужног и попречног профила у циљу повећања нивоа услуга; допунити мрежу општинских путева; изградити савремен (асфалтни) коловоз на оним општинским путевима са земљаним или насутим коловозом; одредити пешачке и бициклистичке коридоре и створити услове за изградњу пешачких и бициклистичких стаза; створити услове за побољшањем приградског јавног саобраћаја и покривености већег дела територије општине; створити услове за изградњом станица за снабдевање горивом и пратећих садржаја уз државне и општинске путеве за краће задржавање путника (одморишта и мотели); издвојити правце општинских некатегорисаних путева који имају потенцијала да се утврде као категорисани општински путеви.
13. Развој хидротехничке инфраструктуре - основни циљеви јесу: обезбеђење сигурног снабдевања водом за пиће становништва и привреде општинске територије; Обезбеђење прикупљања, канализације и пречишћавања свих отпадних вода са територије Општине; - оперативни циљеви: израда планско-техничке документације за изградњу система за снабдевање водом добијеном из постројења за прераду воде из Дунава од којег би водовод водио за насеља јужно од Мосне (Топлоланица, Клокочевац, Црнајка) и даље обезбедио снабдевање водом Рудне Главе и Мајданпека); обезбеђење планско-техничке документације за изградњу система за прикупљање и пречишћавање отпадних вода.
14. Развој енергетике и енергетске инфраструктуре: - основни циљеви јесу: омогућавање одрживог развоја подручја, усклађеног са енергетским, економским, еколошким, просторним и другим локалним специфичностима; обезбеђење електроенергетске инфраструктуре за довољно, сигурно, квалитетно и економично снабдевање електричном енергијом свих потрошача на подручју, уз рационалну употребу електричне енергије и омогућавање дисперзије привредног развоја; - оперативни циљеви јесу: смањење енергетских потреба код свих потрошача енергије, применом стандарда енергетске ефикасности, економских инструмената и организационих мера; интензивирање истраживања и коришћења обновљивих извора енергије на подручју Просторног плана; побољшање рада и поузданости постојећих и развој нових објеката и мреже електропреносне и дистрибутивне мреже; развој централизованих система снабдевања топлотном енергијом у општинским центрима.
15. Развој телекомуникација, телекомуникационе инфраструктуре и поштанског саобраћаја: - оперативни циљеви јесу: трансформација и модернизација постојећих и развој нових поштанских јединица; развој савремених телекомуникационих система и услуга и већа опслуженост корисника фиксном телефонијом, изградњом мреже дигиталних АТЦ и Мултисервисних приступних чворова или Приступних чворова за вишеструке услуге (MSAN) и ширењем мреже оптичких каблова; развој и квалитетнија покривеност подручја мобилном телефонијом, изградњом нових базних станица; развој телематске понуде; јачање локалних телевизијских и радио система, нарочито на руралном подручју Просторног плана.
16. Заштита животне средине и природних ресурса и вредности, као и културних добара: - основни циљ јесте очување и унапређење стања животне средине и одрживо коришћење природних ресурса и вредности и културних добара; - оперативни циљеви јесу: апсолутни приоритет има заштита природних вредности, изворишта водоснабдевања, квалитета вода и непокретних културних добара; заштита пољопривредног и шумског земљишта од загађивања, деградације и пренамене у грађевинско земљиште; веће коришћење обновљивих извора енергије; очување квалитета ваздуха; смањење количине, рециклирање и безбедно депоновање свих врста отпада и успостављање система управљања отпадом, праћено санацијом неконтролисаних сметлишта, приоритетно оних која угрожавају природне вредности и квалитет вода у водотоцима и извориштима вода; повећање обима инвестиција за заштиту животне средине и унапређење система управљања заштитом животне средине у локалним самоуправама, јавном и приватном сектору; унапређење еколошке свести припремом и реализацијом програма едукације и информисања становништва у домену заштите животне средине.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА И КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ

5.1. ЗАКОНСКИ И ПЛАНСКИ ОКВИР

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора заснива се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним Законом о планирању и изградњи и другом законодавном регулативом.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја заснива се на одрживом развоју општине Мајданпек и Републике Србије. С обзиром да је нови ПП

РС прошао процедуру јавног увида и корекција у складу са примедбама, формиран је Предлог новог републичког просторног плана и очекује се његово усвајање, нови ППО Мајданпек ће планске поставке ПП РС 2021-2035.године уградити у планска решења на нивоу јединице локалне самоуправе Мајданпек.

До сада важећи Просторни план из 2012.године потребно је сагледати са аспекта досадашње реализације, утврдити разлоге због којих се поједина планска решења нису реализовала. Планска решења новог Просторног плана општине Мајданпек ће се базирати на Просторном плану из 2012.године, уз потребен допуне, корекције и усклађивања са новонасталим потребама, а нарочито услед објективних разлога до којих се дошло усвајањем и реализацијом планске документације вишег реда (нарочито ППППН НП «Ђердап»), као и због реализације објеката предвиђених техничком документацијом, првенствено за инфраструктурне објекте републичког и регионалног значаја. Такође, планска решења ће у потпуности поштовати сада постојеће и важеће режиме заштите и коришћења простора, са аспекта заштите природе, непокретних кутурних добара, као и заштитних појасева и зона око инфраструктурних објеката, који ће се адекватно плански третирати на нивоу општине.

Теренским истраживањима и спровођењем анкете по месним заједницама за потребе израде планске документације, нарочито у делу обухвата грађевинског земљишта утврдиће се да ли је, где и колико потребно усаглашавање и кориговање намена површина, првенствено грађевинског земљишта у складу са актуелним стањем на терену, као и да је потребно преиспитивање локација привредних објеката и пратећих садржаја. Коначно, израда новог ППО је потребна и ради усаглашавања са новом законодавном регулативом и то са члановима 20. и 20а - Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/2019-др.закон и 9/2020, 52/21 и 62/23) и члановима 6.-11. - Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања (“Службени гласник РС”, бр. 32/19 и 47/25), а везано за израду уређајних основа за село, уместо раније важећих шематских приказа уређења насеља.

План ће, у складу са Законом, Одлуком и Пројектним задатком садржати нарочито:

1. Обухват грађевинског подручја;
2. Планиране намене простора;
3. Мрежу насеља и дистрибуцију служби и делатности;
4. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система;
5. Делове за које је предвиђена израда урбанистичког плана или урбанистичког пројекта;
6. Уређајне основе за села која немају донет плански документ са детаљношћу која је потребна за издавање локацијских услова;
7. Планирану заштиту, уређење, коришћење и развој природних и културних добара и животне средине;
8. Правила уређења и правила грађења за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана;
9. Мере и инструменте за спровођење плана;
10. Мере за равномерни територијални развој јединице локалне самоуправе.

С обзиром да је, због промена у законској регулативи (насталих после усвајања ППО 2012.године), обавезни део Просторног плана јединице локалне самоуправе (општине) сада и уређајна основа (раније шематски приказ уређења) за село, иста ће садржати: 1) границу просторног обухвата; 2) детаљну поделу подручја на просторне целине у односу на њихову намену; 3) приказ грађевинског подручја (катастарских парцела); 4) приказ површина јавне намене; 5) регулацију и нивелацију; 6) правила уређења и грађења по просторним целинама; 7) друге детаљне услове коришћења, уређења и заштите простора и објеката. Графичким приказом уређајних основа за села, приказће се: грађевинско подручје и планирано ширење грађевинског подручја и правци и коридори за јавне саобраћајне површине, а према расположивости подлога и података, графички приказ може да садржи и основну планирану намену простора, планирано уређење и изградњу јавних објеката, правце и коридоре за комуналну и другу инфраструктуру и поделу на зоне и целине за која важе иста правила грађења. Графички прикази уређајних основа за села израдиће се на расположивим подлогама у одговарајућој размери и детаљности, која омогућава издавање локацијских услова, а у складу са законском и подзаконском регулативом. Уређајне основе је потребно урадити за сеоска насеља за која не постоји важећа урбанистичка планска документација.

Постојећи ППО из 2012.године ће се анализирати, како у погледу актуелности планских решења и нивоа њихове реализованости, тако и са аспекта евентуалних законских промена насталих у међувремену, а Просторни план ће се обавезно усагласити и са плановима вишег реда, који су донети у међувремену или су у процедури доношења.

Поред тога, у зависности од могућности и нивоа техничке документације биће утврђене и друге планске пропозиције заштите, коришћења и уређења простора у складу са режимима заштите простора, потреба одбране, реализације инфраструктуре и др.

Главне активности уређења простора и изградње објеката биће усклађене са режимима коришћења и заштите простора свих врста: заштићене природе и непокретних културних добара, заштитних зона и појасева у којима су утврђени посебни режими коришћења простора и изградње објеката (око инфраструктурних објеката, привредних објеката и сл.). Такође, примарни задатак је и унапређење комуналне опремљености насеља и боље повезаности села на приступну путну мрежу. Усклађеност развоја потенцијално туристичких зона са условима заштите животне средине и природе се намеће као императив при планирању зона намењених туризму.

Изградња ће бити усмерена на руралне зоне у окружењу заштићених природних вредности и споменика културе, уз подизање стандарда живота на селу, подстицање пољопривредне производње (посебно сточарства, пчеларства и воћарства) и алтернативне сеоске економије. Могућа решења треба тражити у пословном партнерству урбаног становништва и домаћина у селима туристичко атрактивних зона, кроз заједничка улагања заснована на уговору о временском закупу/коришћењу сеоских објеката и старању о заштити и одрживом коришћењу на добробит свих.

Уређење простора и изградња у њему, прецизираће се нацртом Просторног плана, при чему ће се нарочита пажња посветити просторима за које се не планира израда урбанистичких планова, већ ће се уређење простора и изградња објеката обављати према правилима из Просторног плана и уређајним основама за села, у складу са законском регулативом.

5.2. ОКВИРНИ ПРИКАЗ КОНЦЕПЦИЈЕ РАЗВОЈА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

Генерално, основна концепција просторног развоја из ППО донетог 2012.године је основа која ће се у Нацрту кориговати и ускладити са законским прописима прописаним садржајем текстуалног и графичког дела. Измене ће бити углавном локално и везане су за усклађивање са касније донетом планском документацијом вишег реда, а корекције и допуне ће се обавити и у складу са условима имоца јавних овлашћења који ће се исходовати за потребе израде новог Просторног плана општине Мајданпек Сходно свему изнетом, корекције и допуне су потребне у графичком и текстуалном смислу, везане за правила изградње и уређења, графичке приказе уређајних основа за села, као и актуелне режиме заштите и коришћења простора.

Простор општине Мајданпек треба развијати у складу са принципима одрживог развоја што подразумева организовану планску употребу – коришћење, уређење и заштиту у складу са природним и створеним потенцијалима и ограничењима овог краја.

Планерски приступ и основно опредељење у погледу укупног развоја планског подручја је остварење визије просторног развоја општине Мајданпек и достизање нивоа и значаја сагледаних у националним и међународним оквирима кроз коришћење компаративних предности подручја и демографску обнову, чему просторни развој треба да допринесе на следећи начин:

- Уклапањем у републички концепт социјалне кохерентности путем развоја полицентричног модела урбанизације и функционалном диференцијацијом насеља. Мајданпек као центар општине, развијаће функције примарног центра у оквиру општине, а Доњи Милановац ће задржати функцију секундарног (субопштинског) центра.

- Омогућавањем еколошке повезаности, уређености и одрживости, путем предлога површина за основне намене простора и за остварење основног правца развоја, као и за укупну заштиту. Главна мисао је приоритетна заштита пољопривредног земљишта и очување његовог биодиверзитета за производњу хране (првенствено здраве), планско санирање деградираног земљишта, заштита воде од загађења и неадекватног коришћења, заштита од штетног дејства вода, утврђивање грађевинских подручја насељених места, ангажовање алтернативних извора енергије (ветрогенератори, обезбеђење биомасе, енергија сунца), контролисано и одрживо коришћење минералних енергетских сировина. Уређењем и заштитом планског подручја омогућиће се туристичка привлачност природних система.

- Одрживим ангажовањем територијалних потенцијала у сврху постизања социјалне кохерентности, еколошке одрживости и националне, (а даље и међународне) конкурентности подручја. Планска решења треба да помогну идентификовању репера локалног идентитета.

- Омогућавањем стварања концептуалног оквира за коришћење просторних потенцијала Општине интегрисањем планских решења у развојна решења Републике увођењем система управљања просторним развојем и приоритетном заштитом јавних простора.

- Омогућавање институционалне одговорности за просторни развој Општине, стварањем основа за укључење у општу информациону основу о подацима у простору и информација од

интереса за просторни развој, за развијање сервисних функција Општине за дефинисање инструмената за спровођење планских докумената и инструмената за усмеравање активности грађења и уређења простора и за институционализовање форми партнерства јавног и приватног сектора.

основни циљеви јесу: обезбеђење сигурног снабдевања водом за пиће становништва и привреде општинске територије; Обезбеђење прикупљања, канализације и пречишћавања свих отпадних вода са територије Општине;

- оперативни циљеви: израда планско-техничке документације за изградњу система за снабдевање водом добијеном из постројења за прераду воде из Дунава од којег би водовод водио за насеља јужно од Мосне (Топлопница, Клокочевац, Црнајка) и даље обезбедио снабдевање водом Рудне Главе и Мајданпека; обезбеђење планско-техничке документације за изградњу система за прикупљање и пречишћавање отпадних вода.

Планска концепција подразумева:

- да се у оквиру насеља могу формирати радне зоне за друге видове привреде, првенствено у постојећим центрима
- да се насеља опремају јавним садржајима и објекти граде на основу урбанистичких правила
- да се простор инфраструктурно опрема у погледу саобраћајне мреже, хидротехничке, електроенергетске, телекомуникационе инфраструктуре, уређења локација за комуналне објекте,
- да се поједине зоне у општини користе за експлоатацију минералних сировина на постојећим локацијама и локалитетима за које се кроз истражне радове покаже да су рентабилни за експлоатацију у складу са Законом;
- да се поједине зоне у општини користе за развој туризма, како постојећих видова туризма (заснованих на богатој културно-историјској баштини, предеоним карактеристикама, традиционалним манифестацијама и др.), тако и развој нових видова туризма (на пример туризма везаног за природне вредности и непокретна културна добра у складу са рфажимима заштите, етно- и еко-туризма – зимског и летњег, туризма везаног за вештачке акумулације, лов и риболов и сл.)
- да се и друге поједине зоне у општини оријетишу на развој туризма – повезано са компатибилним делатностима и активностима пољопривреде, водопривреде, шумарства, лова и риболова, манифестација и традиције овог краја, а нарочито на основу природних и пејзажних вредности и културних добара овог краја;
- да се спроводи интегрална заштита простора – животне средине, како би се очувао највреднији ресурс овог краја – пољопривредно земљиште, као и квалитет подземних и површинских вода.

ОСНОВНА ОПРЕДЕЉЕЊА

Просторни развој општине Мајданпек подразумева **унапређење свих економских, техничких и социјалних система**, као и **одрживо уређење и заштиту природно-еколошких система**, у циљу унапређења укупних показатеља квалитета рада и живљења на овом простору, **уз активну везу са окружењем**.

Концепција просторног развоја општине Мајданпек, у складу са принципима, циљевима и визијом, заснована је на четири стратешка опредељења општине:

- позиционирање општине у светлу препознатих природних вредности и културно-историјског наслеђа, остваривања и јачања идентитета општине на основама реалних потенцијала и могућег развоја у паралелном смеру са већ декларисаним статусом индустријског центра;
- унапређење и интензивнији развој инфраструктурних система - развој путне мреже, регионалних и локалних путева, енергетске и водне инфраструктуре и посебно телекомуникационе мреже, управљање отпадом и заштита животне средине са свих аспеката - што позитивно и стимулативно утиче на повећање приступачности овог подручја за различите планске активности;
- реструктурирање постојећих привредних капацитета из области експлоатације и прераде руда, наставак започетих процеса реактивирања, повећање инвестиција, јачање приватног сектора и предузетништва у осталим привредним гранама, и интензивнији развој услужног сектора; формирање привредног амбијента са циљем јачања привлачности овог подручја за инвестициона улагања; интензиван и стимулативан развој шумске и дрво-прерађивачке

индустрије, специфичних облика пољопривредне производње, даљи развој и унапређење туристичке привреде и посебних облика туристичке делатности у складу са препознатим природним и антропогеним вредностима овог подручја;

- обнова и ревитализација сеоских насеља, не само оних који поседују компаративне предности, већ свих сеоских насеља без обзира на величину и удаљеност од општинског центра, остваривање уједначеног развоја кроз опремање, заустављање негативног демографског тренда, укључивање у привредне токове, подстицање развоја пољопривредне производње, развој сеоског туризма, и сл.

Основни развојни правци општине Мајданпек су:

1. одрживи развој целог подручја (планирањем активности које га не девастирају и не деградирају; санацијом деградираних подручја; сталном контролом стања и активности);
2. развој рударства као **првог** основног развојног правца подручја (искоришћењем рудних ресурса и потенцијала планског подручја);
3. развој пољопривреде и шумарства као **другог** основног правца развоја (чувањем и унапређењем пољопривредног и шумског земљишта за примарну намену; коришћењем земљишта према бонитету и режимима у зонама заштите; усмеравањем на производњу здраве хране, контролисаним коришћењем хемијских средстава; стимулисањем укрупњавања поседа, узгојем и одрживим коришћењем шума);
4. развој туризма као **трећег** основног развојног правца подручја (развојем видова туризма за које постоје природни и створени услови, традиционалне манифестације већим степеном искоришћености капацитета, повећањем капацитета према инвеститорској снази и потребама конзумног подручја; развојем туризма дуж Дунава везаног за Дунав и Национални парк „Ђердап“, туризма везаног за културно-историјско наслеђе, ловног, риболовног, наутичког, руралног туризма...);
5. развој малих и средњих предузећа као **четвртог** основног развојног правца подручја (са акцентом на производњу и прераду органске хране, као и производне гране за које постоје компаративне предности постојећих привредних субјеката и саобраћајног положаја у првом реду, али и нових савремених и еколошки прихватљивих видова производње и делатности);
6. успоравање до заустављања демографског пражњења, (омогућавањем вишег стандарда сеоског живота; унапређивањем пољопривредне производње; ангажовањем у туризму као допунској делатности); успостављање мреже насеља (користећи значајну организованост и опремљеност простора код јавних служби и услужних делатности и саобраћајну повезаност насеља);
7. комплетирање инфраструктурних мрежа, посебно хидротехничке инфраструктуре кроз обезбеђење планског основа за изradу планско-техничке документације за изградњу система за снабдевање водом добијеном из постројења за прераду воде из Дунава од којег би водовод водио за насеља јужно од Мосне (Топлолница, Клокочевац, Црнајка) и даље обезбедио снабдевање водом Рудне Главе и Мајданпека), као и обезбеђење планског основа за изradу планско-техничке документације за изградњу система за прикупљање и пречишћавање отпадних вода, осавремењавање општинских путева у функцији успостављања мреже насеља и бољег функционог повезивања планског подручја са окружењем (обезбеђење доступности садржајима);
8. посебна и потпуна заштита вода и изворишта водоснабдевања;
9. заштита природних и културних вредности (истраживањем целог подручја и стављањем под заштиту проглашењем и уписом у регистар, према закључцима истраживања, поштовањем прописаних режима заштите);
10. релативизација супротних интереса (интереса локалне заједнице да користи без ограничења туристичке мотиве и природне ресурсе и интереса шире друштвене средине за водоснабдевањем, које намеће рестриктивно коришћење и понашање);
11. успостављање система контроле и управљања подручјем (успостављањем мониторинга животне средине изradом катастра загађивача);
12. подизање нових шума и заштита шума ради очувања земљишта од ерозије и бујица како би се очувала изворишта воде и амбијент;
13. укључење климатских промена као фактора одрживог развоја и животне средине у развој свих сектора рањивих на климатске промене (пољопривреда, водопривреда, шумарство, енергетика, туризам, здравље);
14. стварање услова за увођење актуелних обновљивих извора енергије за које подручје има потенцијала (енергија ветра, биомаса итд.).

Просторни план треба да обезбеди планске основе за просторни развој и то кроз:

- планско одређивање привредних зона са њиховим садржајима базираним на локалним потенцијалима, са циљем повећања привредних активности и запослености;
- стварање услова за планско уређење насеља и санацију непланског коришћења простора, у урбаном и руралним деловима, са циљем достизања усаглашенијег развоја општине;
- развој инфраструктурних система и јавних служби, у функцији рационалнијег коришћења и ефикасније организације простора, развоја мреже насеља, очувања и уређења руралних подручја;
- валоризација природне и културно-историјске баштине, амбијенталних целина и стварање услова за њихово очување, као и начина њихове презентације;
- утврђивање биланса природних ресурса, стварање економски и еколошки оправданих предуслова за њихово коришћење и правила очувања и заштите;
- дефинисање коридора за објекте јавног интереса и утврђивање механизма коришћења земљишта до тренутка реализације.

У просторном смислу ово обухвата: усаглашавање начина коришћења природних ресурса са потенцијалима природне средине и потребама њене заштите, као и рационална територијална интеграција привредних, стамбених, саобраћајних и других активности, уз уважавање: критеријума коришћења и заштите основних карактеристика природног предела, пољопривредног и шумског земљишта и водних потенцијала и минималних укупних друштвених трошкова развоја, с једне, и потреба социјалног и економског развоја, с друге стране, а што све подразумева:

- рационално и ефикасно коришћење развојних потенцијала уз осавремењавање производних процеса и развој до сада недовољно активираних потенцијала, а нарочито развој мањих погона прехрамбене прерађивачке производње, развој погона експлоатације металичних минералних сировина Борско-мајданпечког басена;
- подстицање развоја пољопривреде и шумарства, који на овом подручју имају велике могућности, са оријентацијом на производњу биолошки вредније хране и контролисано планско коришћење шума;
- подстицање развоја туризма на бази природних и створених потенцијала, традиције и специфичности овог краја (традиционално гостољубиво становништво и традиција у пружању услуга туризма, боравишног у хотелским смештајним капацитетима првенствено уз Дунав и у Мајданпеку, сеоског туризма, излетишта и ловних подручја, манифестација, итд.) ;
- формирање интегрисане мреже насеља са јасно дефинисаним центрима заједница насеља,
- стимулисање развоја оних села са развојним потенцијалима;
- унапређење саобраћајне и других видова инфраструктуре,
- у области друштвених активности, задовољење основних потреба становника и побољшаног квалитета живота.
- одрживи развој читаве територије, којим ће се обезбедити рационално и осмишљено газдовање ресурсима и потенцијалима и очување вредности природне и створене средине, природних реткости и културно – историјске баштине.

КОНЦЕПЦИЈА НАМЕНЕ ПРОСТОРА ПО ЗОНАМА

Карактеристике подручја општине Мајданпек, односно његове природне одлике – положај, рељеф, геоморфолошке карактеристике, природне вредности и предели, минерална богатства – одредиле су и доминантни начин употребе простора и коришћења земљишта. Две кључне одреднице које детерминишу намену простора општине - заштита природе, природних вредности и предела у оквиру Националног парка Ђердап и експлоатација минералних сировина у оквиру Рудника бакра Мајданпек остаће и убудуће окосница просторног развоја, која ће детерминисати укупни развој територије, с тим да је потребно планским мерама максимално усагласити њихове поларизоване функције, односно минимализовати просторне конфликте.

Сагледавајући ово, **основни стратешки циљ у погледу одређења намене простора општине** је: заштита природе, природних вредности и предела, одрживо коришћење природних ресурса, заштита и уређење пољопривредног, шумског и водног земљишта, као и уређење и одрживи развој грађевинског земљишта.

На основу евидентираних просторних и функционалних одлика, на територији општине Мајданпек се издвајају три макроцелине, са карактеристичним обележјима, основним оријентацијама и

комплементарним делатностима, које ће, у складу са исказаним потенцијалима, опредељењима, циљевима, могућностима и потребама – и у будућем развоју бити доминантне:

А - Подунавска макроцелина **ТУРИЗАМ – ПОЉОПРИВРЕДА**

Ова целина се просторно орјентационо поклапа са подручјем Националног парка на територији општине Мајданпек. Захваљујући изразитим природним, предеоним, амбијенталним и културним вредностима, али и повољном саобраћајном положају на главним транзитним коридорима (друмски, речни) - ову целину карактерише, поред доминантне функције заштите, интензиван развој туризма, пре свега приобалног дела, са туристичким центром Доњи Милановац. Уз приоритет даље заштите простора, природних и културних вредности и очувања квалитета животне средине – доминантни развојни правац ове макроцелине ће и убудуће бити одрживи туристички развој, са повољним претпоставкама за развој пољопривреде као комплементарне делатности у залеђу приобаља и уз услов да овај развој буде усаглашен са природним и еколошким капацитетима простора.

Б - Мајданпечка макроцелина **ИНДУСТРИЈА – ТУРИЗАМ**

Доминантну карактеристику ове макроцелине представља рударски басен око Мајданпека и само насеље Мајданпек као традиционалан индустријски центар општине. Експлоатација бакра, развој остале, прерађивачке индустрије, али и урбани развој самог насеља Мајданпек, условили су висок степен раубованости простора и деградације животне средине, чија санација мора да буде приоритет за даљи развој овог подручја. Развојну улогу ове макроцелине и убудуће ће имати рударство и индустрија, пре свега експлоатација бакра у Руднику Мајданпек, али и пратећа прерађивачка индустрија, сектор МСП итд. - засновано на одрживим основама и еколошким капацитетима простора. Посебан сегмент овог развоја убудуће ће морати да буде орјентисан на минимализовање негативних утицаја, првенствено рударских активности, на непосредно и шире окружење, а посебно зону Националног парка. На другој страни, ова макроцелина има и изражене потенцијале за развој туризма, који се огледају у постојећим природним и створеним ресурсима (Рајкова пећина, језеро Велики затон, изграђени капацитети скијашког центра Рајково и сл.) – које је потребно плански афирмисати, уређивати и унапређивати у функцији развоја комплементарне туристичке делатности, повезане са укупном туристичком привредом општине.

В - Брдско-планинска макроцелина (Рудна Глава) **ПОЉОПРИВРЕДА/ШУМАРСТВО - ТУРИЗАМ**

Остали део територије општине представља брдско-планинско југозападно подручје, изван обухвата и непосредног утицаја макрофункционалних целина Националног парка и рударског басена - што са једне стране подразумева релативну нераубованост простора и сразмерно очувану животну средину (у односу на целину рударског басена), а са друге стране мањи степен развојних условљености у погледу заштите простора (у односу на зону Националног парка). Одлике ове макроцелине су, поред брдско-планинског рељефа и релативно повољних природних услова, сразмерно велика развојна запостављеност у односу на центре развоја општине, недовољно развијена функционална мрежа насеља и др. Даљи развој и напредак ове макроцелине се препознаје у већем степену коришћења природних потенцијала и ресурса, пре свега шумског и пољопривредног земљишта у функцији развоја пољопривреде (воћарство, сточарство, прерада) и шумске привреде (експлоатација и прерада дрвета, шумски плодови и сл.), заснованих на еколошким одрживом развоју. Овакви услови, као и антропогене вредности, пружају претпоставке и за развој туризма као комплементарне делатности (еко-, етно-, културни, ловни, сеоски туризам), који може да постане квалитетна допуна укупне туристичке понуде општине.

Узимајући у обзир четири **основне категорије земљишта** (шумско, пољопривредно, водно и грађевинско), њихову тренутну заступљеност, стање и начин коришћења – оцењује се да се, у складу са препознатим потенцијалима и успостављеним циљевима и концепцијом развоја, у будућности неће битно мењати њихов укупни биланс.

Шумско земљиште ће и даље бити доминантно у степену заступљености, с тим што се може очекивати и његов умерени пораст у виду пошумљавања еродираних подручја или рекултивације делова површина експлоатације руде. Постојећи шумски фонд, посебно у зони Националног парка, и даље ће се одржавати, штитити и унапређивати, а заштита шума мора да буде један од примарних приоритета на целом планском подручју. Посебну пажњу у будућем периоду треба усмерити на одрживо коришћење шума и шумског фонда.

Пољопривредно земљиште је неопходно чувати у постојећем контингенту, спречавати узурпацију и непланску конверзију у грађевинско земљиште, очувати постојећи квалитет земљишта у подручјима квалитетне и врло квалитетне животне средине, а у деловима где је ово земљиште

угрожено или деградирано утврђивати мере за санацију и побољшање квалитета. Пољопривредну производњу на пољопривредном земљишту је потребно усагласити са микрокарактеристикама подручја и еколошким капацитетом средине.

Водно земљиште, као изузетан природни ресурс општине, потребно је у будућем периоду посебно штитити, нарочито имајући у виду његов садашњи степен угрожености и деградираности. Захваљујући богатој хидрографији, у будуће се може очекивати и повећање водних површина, у виду формирања нових акумулација и сл., а водни потенцијал општине ће се интензивније користити и у функцији развоја привреде (посебно енергетске – коришћење ОИЕ, туристичке и сл.).

Грађевинско земљиште, чији је проценат заступљености у односу на укупну површину општине од 3,23% знатно испод окружног и републичког просека, имало је у протеклом периоду ипак тенденцију стихијског и непланског ширења на рачун, пре свега пољопривредног, али и шумског земљишта. Ови процеси, поред деградације осталог земљишта, утицали су и на запостављање развоја постојећег фонда грађевинског земљишта, које је у великој мери неуређено и неопремљено. Имајући у виду потенцијале, циљеве и концепцију развоја територије општине, као и тренутна и прогнозирана демографска кретања, приоритетни плански задатак треба да буде заустављање непланског ширења грађевинског земљишта, усмерено развијање у подручјима препознатим за развој туризма, и то пре свега на постојећем грађевинском земљишту (унапређење постојећих викенд насеља и формираних туристичких целина) и унапређење и рационално коришћење постојећег грађевинског земљишта у оквиру грађевинских подручја насеља.

Принципи планиране намене простора и коришћења земљишта на планском подручју биће формулисани кроз правила уређења и грађења која ће бити саставни део овог Плана.

Основни критеријум у коришћењу земљишта у будућности је успостављање компатибилности функција планираних објеката опредељеној намени, тј. да су грађевински објекти компатибилни грађевинском земљишту, пољопривредни објекти компатибилни пољопривредном земљишту, шумски објекти компатибилни шумском земљишту и водни објекти компатибилни водном земљишту.

Други принцип је дефинисање могућности изградње инфраструктурних система и објеката инфраструктуре на пољопривредном земљишту, и то првенствено на земљиштима ниже бонитетне класе, као и на шумском земљишту.

Дефинише се и могућност изградње на шумском земљишту, и то објеката у функцији туризма, рекреације и лова и претеће инфраструктуре.

На водном земљишту дефинишу се правила за изградњу и реконструкцију објеката на обалама уз реке, језера и друге водне површине, могућност формирања пристана, марина, планске елементе за начин обалоутврђивања у насељима и ван њих, за формирање акумулација за водоснабдевање или наводњавање, правила за постављање објеката на води итд.

У коришћењу простора у наредном планском периоду, потребно је остављање следећих секторских задатака:

- Дефинисање максимално дозвољеног процента ширења грађевинских подручја и грађевинског земљишта
- Заштита инфраструктурних коридора на територији општине;
- Унапређење коришћења реке Дунав кроз активирање речног саобраћаја, туризма, спорта и рекреације и сл.;
- Инвентаризација, заштита и унапређење шумског фонда општине;
- Очување постојећег фонда пољопривредног земљишта, његово зонирање и стимулација инвестирања у одређене пољопривредне гране у појединим зонама;
- Еколошка валоризација простора општине и утврђивање политика заштите природне и животне средине;
- Подизање квалитета туристичке понуде кроз валоризацију природног, културног и историјског наслеђа општине;
- Успостављање јасног система мреже насеља кроз централитет садржаја јавних делатности.

5.3. ПЛАНСКИ ПАРАМЕТРИ И ПРОПОЗИЦИЈЕ

Правила уређења и грађења дефинисана у ППО из 2012.године, углавном се задржавају за делове територије за које није предвиђена израда урбанистичког плана, уз евентуално потребне корекције с обзиром на режиме коришћења простора и потребе које су се указале током досадашњег спровођења плана, као и објекте који ће се градити у будућности. Досадашњи шематски прикази

уређења насеља ће анализирати, ревидирати грађевинска подручја и планиране намене, све у складу са реалним потребама и могућностима, а за сва села за која ће се у Нацрту ППО формирати и дефинисати уређајне основе (у складу са Законом), дефинисаће се правила уређења и грађења. Досадашња правила уређења и грађења за села ће се, у складу са смерницама и правилима из ППППН НП „Ђердап“, по потреби допунити и кориговати у складу са потребама и интересима локалне заједнице. Измене и допуне и корекције у оквиру уређајних основа за села (досадашњих шематских приказа уређења насеља) односе се углавном на корекције обухвата грађевинског земљишта и локација за поједине намене за којима се у међувремену појавила потреба и интерес, као и на допуне саобраћајних веза међу засеоцима, а у зонама које су у обухвату зона заштите изворишта и посебних режима заштите природе и културних добара и другим заштитним зонама дефинисаће се правила грађења у складу са законским прописима.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

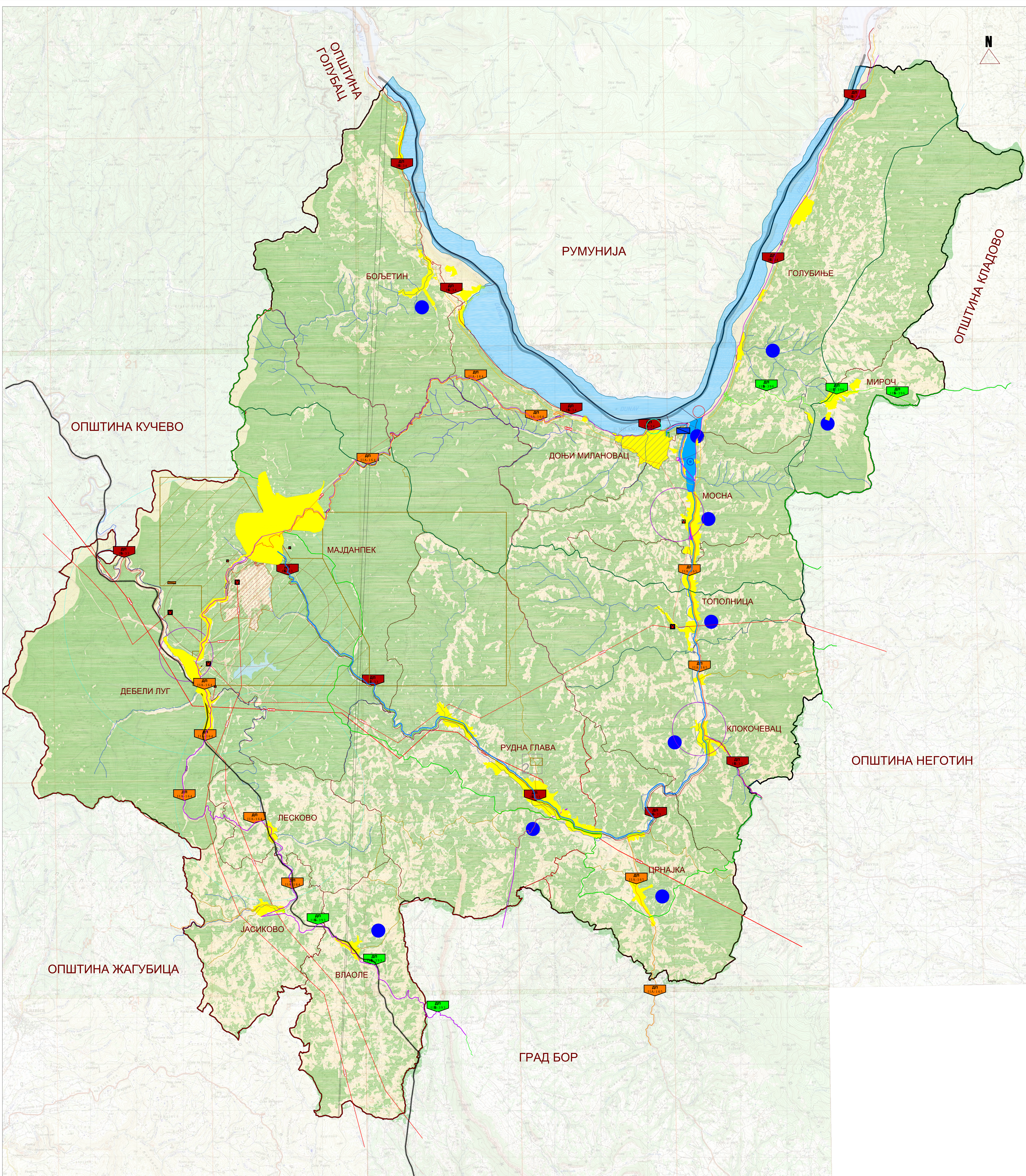
Очекују се следећи како општи тако и непосредни ефекти планирања у погледу унапређења начина коришћења простора:

- обезбедиће се плански основ којим се резервише простор за изградњу у оквиру подручја Просторног плана, на основу планских правила и смерница;
- планским решењима биће утврђено коришћење, уређење и заштита простора у циљу остваривања континуитета развоја и афирмације простора, уз поштовање постојећег стања изграђености, локалних интереса, постојећих ресурса и компаративних предности као и превазилажење и унапређивање затеченог стања; предложена решења биће усмерена ка оптималној искоришћености ресурса и капацитета, уз превазилажење постојећих ограничења у простору, унапређење фактичког стања и усклађивања државног и локалног интереса;
- обезбедиће се омогућавање планског развоја у условима контролисаног коришћења простора у зонама и појасевима са посебним режимом коришћења;
- планским решењима биће утврђено коришћење, уређење и заштита простора у функцији спровођења смерница и циљева развоја утврђених релевантном документацијом;
- план ће обезбедити установљивање и успостављање одговарајућих режима коришћења простора са циљем спречавања конфликта у простору, могућих последица негативних утицаја на окружење;
- план ће представљати подстицај за привредни развој подручја и обезбеђивање већег степена функционалне интегрисаности у оквиру планског подручја; ефекти планираних решења треба да подстакну активирање привредних и осталих садржаја везаних за просторне потенцијале као и развој и промоцију пословања; с обзиром да су циљеви и концепција развоја у области пословања обезбеђење просторних, саобраћајних и инфраструктурних услова за дугорочни привредни развој, а ефекти реализације планираних решења одразиће се на подстицање привредних активности и предузетништва предузимањем мера за унапређење инфраструктурне и комуналне опремљености простора, уз промовисање и развој туризма, традиционалног и модерног угоститељства, праћеног развојем сектора услуга;
- реализацијом планских решења обезбеђује се економски просперитет и демографска стабилност, што у дугорочном смислу утиче на јачање привредне конкурентности и територијалне кохезије односно подизање укупне инвестиционе привлачности окружења.

7. ГРАФИЧКИ ПРИЛОГ

Карта: Концепција намене простора

Карта: Стање планске документације 08.2025



ЛЕГЕНДА

ДРЖАВНА ГРАНИЦА

ГРАНИЦА ОПШТИНЕ

ГРАНИЦА КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ

КОНЦЕПЦИЈА НАМЕНЕ ПРОСТОРА

ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

ВОДНЕ ПОВРШИНЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ:

РЕКА ДУНАВ

ЈЕЗЕРА И ЗАЛИВИ

РЕКЕ И ПОТОЦИ

ИНФРАСТРУКТУРА

САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

ДРЖАВНИ ПУТ 1Б РЕДА

ДРЖАВНИ ПУТ 1А РЕДА

ДРЖАВНИ ПУТ 1Б РЕДА

ОПШТИНСКИ ПУТ

БИЦИКЛИСТИЧКИ КОРИДОР EUROVELLO

ВОДНИ САОБРАЋАЈ

ПОСТОЈЕЋЕ ПРИСТАНИШТЕ

ПЛАНИРАНО ПРИСТАНИШТЕ

ПЛАНИРАНА МАРИНА

ЖЕЛЕЗНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

ПОСТОЈЕЋИ 35 kV ВОД

ПОСТОЈЕЋА ТС 35/10 kV

ПОСТОЈЕЋИ 110 kV ВОД

ПОСТОЈЕЋИ 220 kV ВОД

ПОСТОЈЕЋА ТС 110/35 kV

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

ТРАСА ПОСТОЈЕЋИХ ОПТИЧКИХ КАБЛОВА

ТРАСА ПЛАНИРАНИХ ОПТИЧКИХ КАБЛОВА

ПОСТОЈЕЋИ ОБЈЕКТИ НА ТК МРЕЖИ

ВОДОВОДНА И КАНАЛИЗАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

ПЛАНИРАНИ МАГИСТРАЛНИ ЦЕВОВОД ЗА СНАБДЕВАЊЕ ВОДОМ ЗА ПИЋЕ - ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ

ПОСТРОЈЕЊЕ ЗА ПРАДУ ВОДЕ (ППВ)

ЛОКАЛНИ СИСТЕМИ ВОДОСНАБДЕВАЊА

ИНДИВИДУАЛНИ СИСТЕМИ ВОДОСНАБДЕВАЊА

НАСЕЉА СА ИЗГРАЂЕНИМ СИСТЕМОМ КАНАЛИСАЊА

ПЛАНИРАНО ПОСТРОЈЕЊЕ ЗА ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА

ГАСНА ИНФРАСТРУКТУРА

ПОСТОЈЕЋА ГАСОВОДНА ИФРАСТРУКТУРА

ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА

ГРАНИЦА НП ЋЕРДАП

ГРАНИЦА ЕКО ПАРКА ЋЕРДАП

НЕПОКРЕТНО КУЛТУРНО ДОБРО ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА:
1. ЛЕПЕНСКИ ВИР
2. РУДНА ГЛАВА

МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ

ЕКСПЛОАТАЦИЈА МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

ИСТРАЖИВАЊЕ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

ПОВРШИНЕ У ФУНКЦИЈИ ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА

ИНДУСТРИЈСКЕ И РАДНЕ ЗОНЕ

ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ

РАДНА ЗОНА

ПОДРУЧЈА ПОД РАЗРАДОМ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВИМА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

ПППН НП ЋЕРДАП

ПППН међународног водног пута Е 80 – Дунав (Паневропски коридор VII)

ПППН Борско-мајданпечког рударског басена (У ИЗГРАДИ)

ПЛАНОВИ ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

0 400 800 2000 3000 4000 m

Прописи израде:

ОПШТИНА МАЈДАНПЕК

Назив планског документа

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

Фаза: Рани јавни увид

Назив графичког прилога

КОНЦЕПЦИЈА НАМЕНЕ ПРОСТОРА

Графички прилог: 1

Размера: 1:50 000

Датум: 2025. године

Одговорни планер:

Душанка Павловић, дипл. просторни планер

Лиценца бр. 100 0008 03

Обрађивачи планског документа:

Југословенски институт за урбанизам и становање, ЈУГИНУС ДОО Београд

Географско друштво за архитектонску делатност и инжењеринг

ПЛАН УРБАН ДОО Ниша Бана

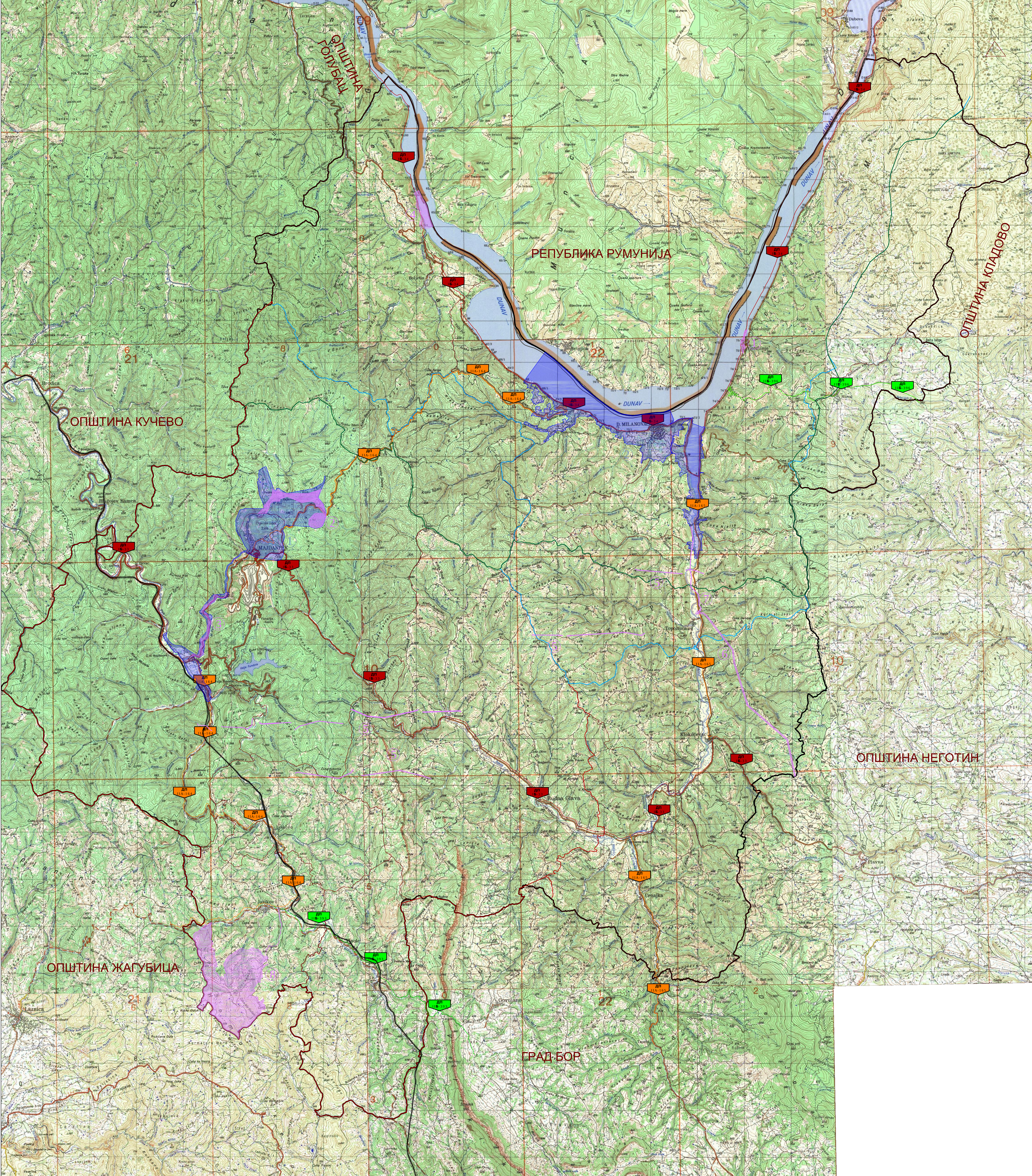
Проектно друштво за просторно планирање, пројектовање и инжењеринг

ИСТ УРБАН ДОО Ниша Бана

AGRS

PLAN

IST



ЛЕГЕНДА

—

ДРЖАВНА ГРАНИЦА

—

ГРАНИЦА ОПШТИНЕ

—

ГРАНИЦА КАТАСТАРСКЕ ОПШТИНЕ

ИНФРАСТРУКТУРА

САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

ДРЖАВНИ ПУТ I Б РЕДА

ДРЖАВНИ ПУТ II А РЕДА

ДРЖАВНИ ПУТ II Б РЕДА

ПОДРУЧЈА ПОД РАЗРАДОМ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНТА

ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НАЦИОНАЛНОГ ПАРКА ЂЕРДАП

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ међународног водног пута Е 80 – Дунав (Паневропски коридор VII)

ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ Борско-мајданпечког рударског басена (У ИЗРАДИ)

ПЛАНОВИ ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

1 ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА МАЈДАНПЕК

2 ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА ДОЊИ МИЛАНОВАЦ

3 ПЛАН ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ НАСЕЉА МОСНА

ПЛАНОВИ ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

1 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ИЗГРАДЊУ КАНАЛИЗАЦИОНЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА ГОЛУБИЊЕ

2 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ РАЈКОВО

3 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ИНДУСТРИЈСКЕ ЗОНЕ У МАЈДАНПЕКУ (РЕОН 5)

4 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ПРОСТОРА АРХЕОЛОШКОГ НАЛАЗИШТА ЛЕПЕНСКИ ВИР

5 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА 110KV TC "МАЈДАНПЕК 2" - TC 110/35KV "МОСНА"

6 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ КОРИДОРА ДАЛЕКОВОДА 110KV TC 110/35KV "МОСНА" - TC 110/35KV "НИКИНЕ ВОДЕ" (НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК)

7 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ TC 110/35KV "МОСНА" И ДАЛЕКОВОДА 35KV (TC 110/35KV "МОСНА" - TC 35/10KV "МОСНА")

8 ПЛАН ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ПОДРУЧЈА ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ "ЈАСИКОВО" НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

0400800200030004000

Масштаб израде:

ОПШТИНА МАЈДАНПЕК

Назив планског документа

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

Назив графичког прилога

СТАЊЕ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ 8.2025

Графички прилог:

Датум: 2025. године

Одговорни планер:

Дубравка Павловић, дипл. просторни планер

(Лиценца бр. 100.0008.03)

Обрађивачи планског документа:

Југословенски институт за урбанизам и становање, ЈУГИНУС ДОО Београд

Географско друштво за архитектонску делатност и инжењеринг

ПЛАН УРБАН ДОО Ниша Бања

Повремено друштво за просторно планирање, пројектовање и инжењеринг ИСТ УРБАН ДОО Ниша Бања

ПРИЛОЗИ

ОДЛУКА О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК И РЕШЕЊЕ О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

РЕГИСТРАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА ОБРАЂИВАЧА И ЛИЦЕНЦА „Б“ ЗА ИЗРАДУ ДОКУМЕНАТА ПРОСТОРНОГ И УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНИРАЊА

ЛИЦЕНЦА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА ДУБРАВКЕ ПАВЛОВИЋ – РУКОВОДИОЦА ИЗРАДЕ ПЛАНА

РЕШЕЊЕ О ОДРЕЂИВАЊУ ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА И ИЗЈАВА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу чланова 35. и 46. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/2023) и члана 39. Статута општине Мајданпек ("Службени лист општине Мајданпек", број 7/08 и 42/18), Скупштина општине Мајданпек, на седници одржаној дана 16.12.2024. године, донела је

ОДЛУКУ

О ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

Члан 1.

Приступа се изради Просторног плана општине Мајданпек, (у даљем тексту Просторни план), по прибављеном Мишљењу Комисије за планове општине Мајданпек.

Члан 2.

За обухват Просторног плана општине одређује се административно подручје општине Мајданпек.

Укупна површина Просторног плана односно територије општине Мајданпек износи 932 км².

У обухвату плана, односно на територији општине Мајданпек налазе се два градска насеља- Мајданпек и Доњи Милановац и 12 насељених места, односно сеоских насеља: Бољетин, Влаоле, Голубиње, Дебели Луг, Јасиково, Клокочевац, Лесково, Мироч, Мосна, Рудна Глава, Тополница и Црнајка.

Општина Мајданпек се граничи на северу са Републиком Румунијом у дужини од 45 км током реке Дунав, на истоку са општинама Неготин и Кладово, на југу са општином Бор и на западу са општинама Жагубица, Кучево и Голубац.

Члан 3.

Просторни план чине правила уређења, правила грађења, графички део и документација плана.

Правни основ за израду Плана је Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", број 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 - одлука УС, 50/13 - одлука УС, 98/13 - одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др. закон, 9/20, 52/21 и 62/2023).

Плански основ је Просторни план републике Србије ("Сл. гласник РС", број 88/2010).

Члан 4.

Циљ доношења Просторног плана је утврђивање дугорочне концепције организације, коришћења и заштите планског подручја, односно стварање планског основа за организовану заштиту, уређење и просторни развој општине Мајданпек.

Принципи планирања, коришћења, уређења и заштите простора у обухвату Плана засниваће се на принципима рационалне организације и уређења простора и усклађивању планираних садржаја са могућностима и ограничењима у простору.

Подручје Просторног плана дато је на графичком приказу, који је одштампан уз ову одлуку и чини њен саставни део.

Члан 5.

Просторни план ради се у две фазе, и то: 1. фаза - израда Материјала за рани јавни увид који подлеже стручној контроли Комисије за планове општине Мајданпек; 2. фаза - израда нацрта Плана којег, након стручне контроле Комисије за планове и јавног увида, усваја Скупштина општине Мајданпек.

Члан 6.

Након стучне контроле Нацрта плана, оглашава се јавни увид у дневном листу, а текст огласа истиче на огласној табли у згради Општинске управе општине Мајданпек и оглашава путем локалних медија.

Нацрт Просторног плана се излаже на јавни увид у трајању од 45 дана.

О јавном увиду стара се Комисија за планове и Одељење за урбанизам, грађевинарство и стамбено - комуналне послове Општинске управе општине Мајданпек.

Извештај о јавном увиду сачиниће Комисија за планове најкасније десет дана по завршетку јавног увида и исти је саставни део образложења Одлуке о усвајању Просторног плана.

Члан 7.

Оквирни рок за израду Просторног плана је 36 месеци од дана доношења ове одлуке, што ће детаљније бити регулисано уговором између Наручиоца и обрађивача Плана.

Члан 8.

Средства за израду Просторног плана обезбедиће се из буџета општине Мајданпек.

Носилац израде је Општинска управа општине Мајданпек, Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове.

Уступање стручне обраде планског документа биће извршено у складу са Законом о јавним набавкама

Члан 9.

Нацрт израде Просторног плана биће изложен на јавни увид у просторијама Општинске управе општине Мајданпек, након обављене стручне контроле од стране Комисије за планове.

Скупштина Општине Мајданпек организоваће јавне презентације у свим насељеним местима општине Мајданпек.

Оглашавање раног јавног увида, јавног увида и трајање обавиће се у складу са Законом о планирању и изградњи и другим прописима који регулишу ову материју.

Члан 10.

За потребе израде Просторног плана, надлежна служба Општинске управе општине Мајданпек, донела је Решење о приступању изради стратешке процене утицаја измена и допуна просторног плана општине Мајданпек на животну средину.

У складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10), Решење из става 1. овог члана чини саставни део Одлуке.

Члан 11.

Израда Просторног плана ће се изградити у четири (4) истоветна примерка (у штампаном и дигиталном облику).

Члан 12.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Мајданпек".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

Број: 003462076 2024 06080 006 000 060 107 / 6 од 16.12.2024. године



ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ,
Никола Науновић

Република Србија
ОПШТИНА МАЈДАНПЕК
ОПШТИНСКА УПРАВА
Одељење за урбанизам, грађевинарство
стамбено-комуналне и инспекцијске послове
IV Број: 003445754 2024 06080 004 030 380 001
Дана: 05.12.2024.године
МАЈДАНПЕК

На основу чланова 5. и 9.ст. 1. и 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), а у вези чланова 46. и 51б Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20 и 52/21) и по прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине IV број од 03.12.2024.године, Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове, доноси

РЕШЕЊЕ
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. Приступа се изради стратешке процене утицаја Израда Просторног плана општине Мајданпек (у даљем тексту: План) на животну средину (у даљем тексту: стратешка процена).
2. Разлози за вршење стратешке процене утврђени су у члану 5. Закона о стратешкој процени. У складу са тим законским одредбама потребна је израда стратешке процене, будући да овај план припада категорији планова којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених «Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину» („Сл.гласник РС“, број 114/08), а који могу имати значајан утицај на животну средину према критеријумима из члана 6. Закона о стратешкој процени, обзиром да измене и допуне захватају и део простора Националног парка Ђердап.
3. У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину разматраће се постојеће стање животне средине на подручју обухваћеном изменама и допунама Просторног плана општине Мајданпек, значај и карактеристике плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макро локацију и друга питања и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.
4. Циљ израде и доношења Извештаја о стратешкој процени утицаја је стварање законског и планског основа за просторно уређење предметног подручја, у циљу превентивног спречавања неповољних и негативних утицаја на животну средину.
5. Стратешка процена ће се радити за подручје Плана односно у границама обухвата Плана које је дефинисано Одлуком о изради Плана. Стратешка процена се ради истовремено са израдом Плана.
6. О извршеној стратешкој процени утицаја Плана на животну средину израдиће се Извештај који ће обухватити обавезне елементе утврђене у члану 12. став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).
Обавезни елементи Извештаја о стратешкој процени су:
 - полазне основе стратешке процене;
 - опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;

- процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину;
- смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
- програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг);
- приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;
- приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план или програм;
- закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;
- друге податке од значаја за стратешку процену.

У оквиру полазних основа стратешке процене утврдиће се постојеће стање и квалитет чинилаца животне средине (ваздух, вода, земљиште) у границама предметног Плана. У случају непостојања релевантних података, извршиће се циљана мерења у складу са законом.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину плана део је документације која се прилаже уз план.

7. Рок за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је идентичан и усклађује се са роком и динамиком израде Плана.
8. Средства за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја обезбеђује инвеститор Општина Мајданпек.

Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја је Општинска управа општине Мајданпек - Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове, а уступање стручне обраде планског документа биће извршено у складу са Законом о јавним набавкама.

9. У току израде извештаја о стратешкој процени утицаја плана, биће обављена сарадња са свим надлежним и заинтересованим органима и организацијама које имају интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине.
10. Извештај о стратешкој процени утицаја биће изложен на јавни увид, заједно са јавним увидом у нацрт Плана, сходно члану 19. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) и члана 50. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20 и 52/21)
11. Ово решење је саставни део Одлуке о изменама и допунама Просторног плана општине Мајданпек.
12. Ово Решење објављује се у „Службеном листу општине Мајданпек“.

Образложење

Општина Мајданпек, коју заступа председник општине, поднео је Одељењу за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове дана 02.12.2024.године Захтев/Иницијативу за доношење Одлуке о изради Просторног плана општине Мајданпек и за одлучивање о потреби израде стратешке процене утицаја Просторног плана општине Мајданпек на животну средину.

Изради Просторног плана општине Мајданпек приступиће се на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Мајданпек.

Сходно одредбама члана 5. и 9. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове прибавило је Мишљење Службе за стамбено-комуналне послове и заштиту животне средине број од 03.12.2024.године, у којем се наводи да је потребна израда Стратешке процене утицаја на животну средину израда Просторног плана општине Мајданпек.

На подручју обухваћеном границом Плана у оквиру стратешке процене, разматраће се постојеће стање животне средине, утицај планираних садржаја на микро и макро локацију, док се неће разматрати прекогранична природа утицаја, обзиром да имплементација плана не може имати негативан утицај на животну средину друге државе.

Извештај о стратешкој процени утицаја Измена и допуна Просторног плана општине Мајданпек садржаће све елементе утврђене чланом 12. став 2. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу свега напред наведеног Одељење за урбанизам, грађевинарство, стамбено-комуналне и инспекцијске послове донело је Решење као у диспозитиву.

У складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, ово решење је саставни део Одлуке о изради Просторног плана општине Мајданпек, и објављује се у „Службеном листу општине Мајданпек“.

Доставити:

- Подносиоцу захтева
- Служби за стамбено-комуналне послове и заштиту животне средине
- Комисији за планове СО Мајданпек
- Архиви

ОБРАДИЛА,

Сузана Дудић

Сузана Дудић



ШЕФ ОДЕЉЕЊА,

Бојана Симончић, дипл. економиста

Бојана Симончић

ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК

Израда Просторног Плана Општине Мајданпек

Правни основ

Измена и допуна Плана генералне регулације израђује се у складу са:

- Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/09, 81/09 – . исправка, 64/10- одлука УС, 24/11, 121/2012, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС 132/14, 145/14, 83/18, 31/2019, 37/19 – др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“ број 32/19);
- Правилником о критеријумима за израду просторног и урбанистичког планирања, врстама лиценци за правна лица , као и начину и поступку издавања и одузимања лиценци („Службени гласник РС“ број 37/24);
- Правилником о садржини и начину вођења и одржавања Централног регистра планских докумената, Информационог система о стању у простору и локалног информационог система и дигиталном формату достављања планских докумената („Службени гласник РС“ број 33/15), којим се ближе прописује садржина и начин вођења и одржавања Централног регистра планских докумената, Информационог система планских докумената, као и дигиталних формата достављања планских докумената;
- Одлуком о приступању изради Изради Просторног плана општине Мајданпек (Одлука број 003462076 2024 06080 006 000 107/6 од 16.12.2024. године донета на Скупштини општине Мајданпек , Службени лист општине Мајданпек 37/2024.)

Плански основ

Плански основ за израду Просторног плана општине Мајданпек је Просторни план републике Србије („Сл. Гласник РС“, број 88/2010).

Обавезе наручиоца

Наручилац ће обезбедити важећу планску документацију и ажуран катастарски план, за планско подручје у границама Просторног плана општине Мајданпек.

Обавеза наручиоца је и да обави сарадњу на прикупљању података и услова од надлежних институција, уз стручну помоћ изабраног обрађивача планског документа/извршиоца услуге, на припреми свих потребних захтева.

Технички опис

Израда Просторног плана Општине Мајданпек ради се на основу Одлуке о изради просторног плана општине Мајданпек, на основу иницијативе председника Општине Мајданпек и на основу истека временског периода претходно донетог планског документа („Сл.лист 15/12“ од 12.10.2012. године) и односи се на израду графичког и текстуалног дела Просторног плана општине Мајданпек.

За обухват Просторног плана општине одређује се административно подручје општине Мајданпек.

Укупна површина Просторног плана односно територије општине Мајданпек износи 932 км².

У обухвату плана, односно на територији општине Мајданпек налазе се два градска насеља- Мајданпек и Доњи Милановац и 12 насељених места, односно сеоских насеља: Бољетин, Влаоле, Голубиње, Дебели Луг, Јасиково, Клокочевац, Лесково, Мироч, Мосна, Рудна Глава, Тополница и Црнајка.

Градска насеља Мајданпек и Доњи Милановац као и сеоско насеље Мосна имају важеће Планове генералне регулације, док је за преостала сеоска насеља и засеокe потребно потребно урадити уређајне основе које ће бити саставни део Просторног плана општине Мајданпек.

Општина Мајданпек се граничи на северу са Републиком Румунијом у дужини од 45 км током реке Дунав, на истоку са општинама Неготин и Кладово, на југу са општином Бор и на западу са општинама Жагубица, Кучево и Голубац.

Циљ доношења Просторног плана је утврђивање дугорочне концепције организације, коришћења и заштите планског подручја, односно стварање планског основа за организовану заштиту, уређење и просторни развој општине Мајданпек.

Принципи планирања, коришћења, уређења и заштите простора у обухвату Плана засниваће се на принципима рационалне организације и уређења простора и усклађивању планираних садржаја са могућностима и ограничењима у простору.

Подручје Просторног плана дато је на графичком приказу, који је одштампан уз Одлуку о изради Просторног плана општине Мајданпек и чини њен саставни део.

Израда Просторног плана општине Мајданпек подразумева следеће:

- Израда нацрта Просторног плана општине Мајданпек.
- Израда финалне верзије Просторног Плана општине Мајданпек
- Израда документационе основе планског документа.
- Израда стратешке процене утицаја на животну средину.

Текстуални и графички део Просторног Плана општине Мајданпек израђује се у аналогном и дигиталном облику.

Графички део плана су графички прилози, који се израђују као дигитални прилог и аналогни прилог (штампани графички прилози). Дигитални графички прилози су векторски подаци

који се израђују у софтверским пакетима заснованим на ГИС/CAD технологији.. Слојеви дигиталне карте се израђују и предају искључиво у једном од следећих фајл формата: *.shp, *.mxd, *.dwg, *.dxf, *.mif, *.dgn, *.kml ili *.xml (други фајл формати, као што су *.pdf, *.dwf, *.cdr и др.не сматрају се валидним).

Усвојеним просторним планом општине Мајданпек створиће се плански основ за директно спровођење, у смислу директног спровођења издавањем локацијских услова у складу са Законом.

Методологија израде са обавезама Извршиоца и Наручиоца

Израда Просторног плана општине Мајданпек, обухвата следеће фазе:

Прва фаза: израда материјала за рани јавни увид који подлеже стручној контроли комисије за планове општине Мајданпек,

Друга фаза: израда нацрта Плана којег, након стручне контроле Комисије за планове и јавног увида, усваја Скупштина општине Мајданпек.

Међу фазе у изради просторног плана обухватају следеће:

- Прибављање ажурног катастарског плана, обавеза Наручиоца;
- Израду елабората за рани јавни увид, обавеза Извршиоца, а предметни материјал осим садржаја одређеног прописима о планирању и изградњи мора да садржи и:
 - Обухват планског подручја,
 - Постојеће стање – намене и опремљеност инфраструктуром,
 - Концепт просторног развоја (могућа решења за развој просторне целине),
 - Концепт инфраструктурног опремања (могућа решења за развој просторне целине);
- Израду Нацрта Просторног плана општине Мајданпек и Нацрта стратешке процене утицаја на животну средину;
- Оглашавање и спровођење поступка јавног увида, обавеза Наручиоца (уз обавезу Извршиоца да изврши презентацију на састанку са релевантним стејкхолдерима, органима и организацијама имаоцима јавних овлашћења, који ће се одржати у току трајања поступка јавног увида);
- Израда одговора обрађивача плана на евентуално поднете примедбе у току јавног увида, обавеза Извршиоца;
- Израда Извештаја о спроведеном јавном увиду, обавеза Наручиоца (уз обавезу Извршиоца да присуствује јавној и затвореној седници Комисије за планове и да поступи по свим прихваћеним примедбама од стране Комисије за планове);
- Израда финалне верзије Израде Просторног плана општине Мајданпек, обавеза извршиоца;
- Поступак доношења Израде Просторног плана општине Мајданпек, обавеза Наручиоца;
- Достављање наручиоцу усвојене Израде Просторног плана Општине Мајданпек у четири (четири) штампана и дигитална облика.

Извршилац услуге је обавезан да:

- Активно учествује у свим фазама израде и усвајања Просторног Плана општине Мајданпек (спровођење процедуре јавног увида, стручне контроле, усаглашавања и поступања надлежних органа на предлог акта којим се утврђује Израда просторног плана општине Мајданпек);
- За потребе одржавања јавног увида и прибављања услова за израду Израда просторног плана општине Мајданпек, припреми одговарајући материјал и достави Наручиоцу одговарајући број примерака у аналогном и дигиталном формату, у складу са Законом о планирању и изградњи и подзаконским актима из предметне области;
- За потребе одржавања стручне контроле и спровођење процедуре јавног увида припреми и преда Наручиоцу одговарајући број комплета текстуалног и графичког дела нацрта плана, у складу са Законом о планирању и изградњи и подзаконским актима из предметне области;
- За потребе трајног чувања усвојене Израде просторног плана општине Мајданпек достави Наручиоцу четири комплета плана са текстом објављеним у Службеном гласнику и графичким прилозима у тврдо укориченом повезу, као и четири примерка у дигиталном облику;
- Достави Наручиоцу четири примерка документационе основе у аналогном и дигиталном формату;
- Преда границу обухвата планског подручја у gml дигиталном формату, у складу са Правилником о садржини и начину вођења и одржавања централног регистра планских докумената, информационог система и дигиталном формату достављања планских докумената.

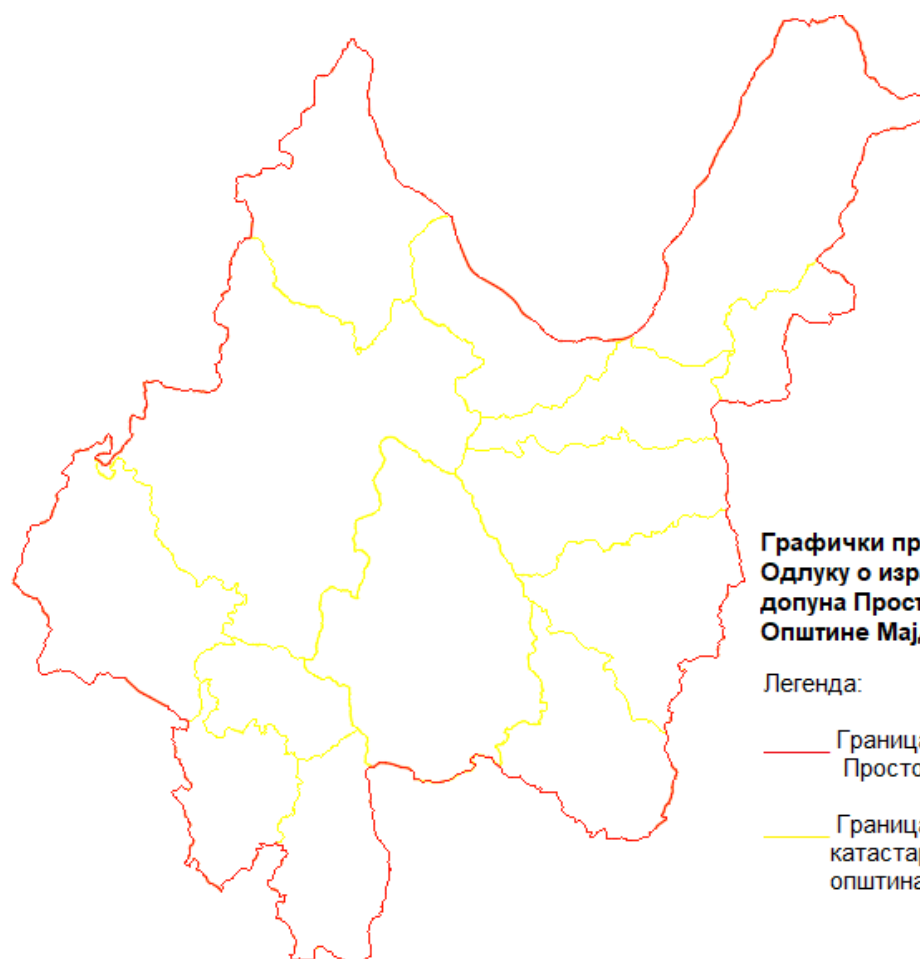
Рокови израде

Рок за израду нацрта Израде Просторног плана општине Мајданпек је 36 месеци од дана ступања на снагу Одлуке о изради Просторног плана општине Мајданпек, односно 32 месеца од дана закључења уговора на основу спроведеног поступка јавне набавке.

Остали рокови утврђују се у складу са Законом о планирању и изградњи и Одлуком о изради Просторног плана општине Мајданпек.

Прилози:

- Одлука о приступању изради Плана чији је саставни део Одлука о изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину, Одељења за урбанизам, грађевинарство, стамбено- комуналне и инспекцијске послове бр. 003445754 2024 06080 004 030 380 001 од 05.12.2024. године.

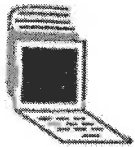


**Графички прилог уз
Одлуку о изради измена и
допуна Просторног плана
Општине Мајданпек**

Легенда:

— Граница обухвата
Просторног плана

— Граница
катастарских
општина



5000237037492

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ
СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредне регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**Матични / Регистарски
број

07017952

СТАТУСИ

Статус привредног субјекта

Активан

Са статусом социјалног
предузетништва

Не

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма

Друштво са ограниченом одговорношћу

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

JUGOSLOVENSKI INSTITUT ZA URBANIZAM I STANOVANJE
DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU BEOGRAD

Скраћено пословно име

JUGINUS DOO BEOGRAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

СТАРИ ГРАД

Место

БЕОГРАД (СТАРИ ГРАД), СТАРИ ГРАД

Улица

Андрићев венац

Број и слово

2

Спрат, број стана и
слово

5 /

11 /

Адреса за пријем електронске поште	
Е- пошта	office@juginus.rs

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања	
Датум оснивања	19.02.1991
Време трајања	
Време трајања привредног субјекта	Неограничено
Претежна делатност	
Шифра делатности	7111
Назив делатности	Архитектонска делатност
Остали идентификациони подаци	
Порески Идентификациони Број (ПИБ)	101512462
Подаци од значаја за правни промет	
Текући рачуни	
	325-9500700013253-12 205-0070100297327-11 205-0000000014248-24 205-00000000096646-83 325-9601700024141-17
Контакт подаци	
Телефон 1	+381 11 3231353
Факс	+381 11 3231192
Интернет адреса	www.juginus.rs
Подаци о статусу / оснивачком акту	
Не постоји обавеза овере измена оснивачког акта	Датум важећег статута
	Датум важећег оснивачког акта

Законски (статутарни) заступници

Физичка лица

Име

Горан

Презиме

Јововић

ЈМБГ

0405961722217

Функција

Директор

Ограничење
супотписом

не постоји ограничење супотписом

Чланови / Сувласници**Подаци о члану**Име и
презиме

Горан Јововић

ЈМБГ

0405961722217

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 442,000.33 RSD

износ

датум

Уписан: 1,424,000.16 RSD

износ

датум

Уплаћен: 1,424,000.16 RSD

31.12.2003

износ

датум

Уплаћен: 442,000.33 RSD

19.04.2006

износ(%)

Удео

100.00000000000000

И К -
Т Р И В И
Е Т

Основни капитал друштва

Новчани

износ

датум

Уписан: 5,128.81 EUR, у противвредности од
442,000.33 RSD

износ

датум

Уписан: 20,845.26 EUR, у противвредности од
1,424,000.16 RSD

износ

датум

Уплаћен: 20,845.26 EUR, у противвредности од
1,424,000.16 RSD

31.12.2003

износ

датум

Уплаћен: 5,128.81 EUR, у противвредности од
442,000.33 RSD

19.04.2006

Огранци

1.	Назив	JUGINUS DOO BEOGRAD - OGRANAK JUGINUS-JUG JAGODINA	
	Шифра делатности	7111	
	Назив делатности	Архитектонска делатност	
	Адреса		
	Општина	ЈАГОДИНА	
	Место	ЈАГОДИНА	
	Улица	Ђуре Јакшића	
	Број и слово	Л2 локал 1	
	Спрат, број стана и слово	/ /	
	Додатни опис		

Заступници		
Физичка лица		
1.	Име	Горан Презиме Јововић
	ЈМБГ	0405961722217
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом
2.	Назив	JUGOSLOVENSKI INSTITUT ZA URBANIZAM I STANOVANJE DOO BEOGRAD - OGRANAK JUGINUS ĆUPRIJA
	Шифра делатности	2319
	Назив делатности	Производња и обрада осталог стакла, укључујући техничке стаклене производе
	Адреса	
	Општина	ЋУПРИЈА
	Место	ЋУПРИЈА
	Улица	Цара Лазара
	Број и слово	113
	Спрат, број стана и слово	/ /
	Додатни опис	
Заступници		
Физичка лица		
1.	Име	Горан Презиме Јововић
	ЈМБГ	0405961722217
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом
Забележбе		
1	Тип	Забележба уписана по ЗПД из 2004. године

	Датум	18.07.2006
	Текст	Одлука о повећању капитала у износу од 632.000,00 динара од 17.03.2006. године.

Регистратор, Миладин Маглов



Електронски примерак овог документа потписан је квалификованим електронским сертификатом регистратора.
Дана 14.07.2025. године у 08:23:17 часова

С Дигитално потписано
Maglov Miladin
издавалац сертификата:
Javno preduzeće Pošta Srbije
14.07.2025. 08:25:25



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА,
САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
Број:000669570 2025 14810 006 000 000 001
Датум: 03.03.2025.г.
Немањина 22-26, Београд

На основу члана 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018-др.закон), члана 25. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/2005, 71/2005-испр, 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012-Одлука УС, 72/2012, 7/2014-Одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон), одлуке председника Владе Републике Србије број 119-00-00117/2024-01, од 25.11.2024. године и члана 36. став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20, 52/21 и 62/23), поступајући по захтеву JUGINUS DOO BEOGRAD из Београда, ул. Андрићев венац бр. 2/5/11, министар за јавна улагања, доноси:

РЕШЕЊЕ

- I** „JUGINUS DOO BEOGRAD“, из Београда, улица Андрићев венац број 2/5/11, матични број: 07017952, ПИБ: 101512462, **ИСПУЊАВА УСЛОВЕ** за обављање стручних послова израде просторних и урбанистичких планова.
- II** „JUGINUS DOO BEOGRAD“, из Београда, улица Андрићев венац број 2/5/11, матични број: 07017952, ПИБ: 101512462 **СЕ УПИСУЈЕ у Регистар правних лица и предузетника за обављање послова израде просторних и урбанистичких планова.**
- III** **ИЗДАЈЕ СЕ** привредном субјекту именованом у ставу I диспозитива, лиценца - „Б категорија“, број лиценце: 009Б02/25 за израду просторног плана подручја посебне намене, просторног плана јединице локалне самоуправе, генералног урбанистичког плана, плана генералне регулације, плана детаљне регулације и урбанистичко-техничких докумената.
- IV** Трошкове поступка у износу од 816.481,00 динара сноси „JUGINUS DOO BEOGRAD“.
- V** Ово Решење је коначно даном достављања и важи две године од дана издавања.

Образложење

Чланом 23. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018-др.закон) прописано је да министар представља министарство, доноси прописе и решења у управним и другим појединачним стварима и одлучује о другим питањима из делокруга министарства.

Одредбом члана 25. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС“ бр. 55/2005, 71/2005-испр, 101/2007, 65/2008, 16/2011, 68/2012-Одлука УС, 72/2012, 7/2014-Одлука УС, 44/2014 и 30/2018 - др. закон) прописано је да овлашћења министра коме је престао мандат врши члан Владе кога председник Владе овласти.

Дана 25.11.2024. године председник Владе Републике Србије донео је Одлуку број 119-00-00117/2024-01, којом је министра за јавна улагања овластио да врши функцију министра грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Привредни субјект „JUGINUS DOO BEOGRAD“, из Београда, улица Андрићев венац број 2/5/11, матични број: 07017952, ПИБ: 101512462, поднео је, дана 23.07.2024. године, Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, захтев за издавање лиценце за израду докумената просторног и урбанистичког планирања - „Б категорија“, а потом и допуну захтева дана 13.02.2025. године.

Чланом 36. став. 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 – други закон, 9/20, 52/21 и 62/23) прописано је да министар надлежан за послове планирања и изградње образује комисију за утврђивање испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова, а ставом 5. да министар надлежан за послове планирања и изградње доноси решење о испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова и упису у Регистар правних лица и предузетника за обављање послова израде просторних и урбанистичких планова.

Решењем број 000110356 2025 14810 006 000 012 002 од 24.01.2025. године образована је Комисија за утврђивање испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и урбанистичких планова (у даљем тексту: Комисија).

Комисија је на седници одржаној дана 21.02.2025. године утврдила да је подносилац захтева уз захтев приложио:

1. Фотокопију извода о регистрацији привредног субјекта Агенције за привредне регистре Републике Србије,
2. Списак запослених односно радно ангажованих лица (**11 лица**),
3. Списак лица која имају личне лиценце (**5 лица**),
4. Доказ о радном статусу за **11** запослених/радно ангажованих лица (фотокопија одговарајућег М обрасца и Уговора о раду/Уговора о радном ангажовању),
5. Фотокопију личне лиценце издате од Инжењерске коморе Србије/Решења о издавању лиценце и фотокопију Потврде о важењу лиценце за свако лице са активном личном лиценцом просторног планера, лиценцом архитекте урбанисте или лиценцом урбанисте,
6. Доказ о уплати Тарифе стварних трошкова за услуге издавања лиценци за лица која испуњавају услове за израду докумената просторног и урбанистичког планирања - „Б категорија“, и
7. Изјаву којом се подносилац захтева изричито изјашњава да ли ће сам прибавити податке о чињеницама о којима се води службена евиденција.

На основу достављене документације и увидом у јавно доступне податке Комисија је утврдила да је:

1. „JUGINUS DOO BEOGRAD“, из Београда, улица Андрићев венац број 2/5/11, уписан у регистар привредних субјеката Агенције за привредне регистре Републике Србије, матични број: 07017952, ПИБ: 101512462, шифра и назив делатности: 7111- Архитектонска делатност;
2. Код подносиоца захтева запослено и радно ангажовано:
 - **7 лица са стеченим високим образовањем** на нивоу еквивалентном академским студијама, односно струковним студијама обима од најмање 300 ESPB, **одговарајуће струке** (инжењери архитектуре, саобраћаја, електротехнике и дипломирани просторни планер), и
 - **5 лица са личном лиценцом**, од којих **1 лице** са активном лиценцом одговорног планера ознаке **ПП 01** и активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке **УП 02-01**, **1 лице** са активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке **УП 02**, **1 лице** са активном лиценцом одговорног урбанисте ознаке **УП 02-02**, **1 лице** са активном лиценцом просторног планера ознаке **ПП 01-01** и активном лиценцом архитекте урбанисте

ознаке **УП 02** и **1** лице са лиценцом одговорног пројектанта и одговорног извођача радова;

3. Подносилац захтева извршио уплату износа од **816.481,00 динара (РСД)** на рачун Агенције за просторно планирање и урбанизам Републике Србије, а у складу са Одлуком о утврђивању Тарифе стварних трошкова за услуге издавања лиценци за лица која испуњавају услове за израду докумената просторног и урбанистичког планирања број 3475/2024-01 од 17.09.2024. године, на коју је Влада Републике Србије дала сагласност Решењем 05 број 350-9984/2024 од 24.10.2024. године и која је ступила на снагу објављивањем у „Службеном гласнику РС“ број 88/2024 од 07.11.2024. године.

Налазећи да је подносилац захтева поднео сву потребну документацију и доказе предвиђене одредбама Закона о планирању и изградњи и одредбама Правилника о критеријумима за израду докумената просторног и урбанистичког планирања, врстама лиценци за правна лица, као и начину и поступку издавања и одузимања лиценци („Службени гласник РС“, бр. 37/2024), Комисија је на основу увида, анализе и провере истих сачинила налаз у коме је констатовала да су испуњени услови за издавање лиценце и предложила доношење Решења о испуњености услова за обављање стручних послова израде просторних и/или урбанистичких планова и издавање лиценце - „Б категорија“ подносиоцу захтева **„JUGINUS DOO BEOGRAD“**, из Београда, улица Андрићев венац број 2/5/11, матични број: 07017952, ПИБ: 101512462.

На основу достављеног налаза Комисије и свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се не може изјавити жалба, али се може покренути управни спор тужбом код Управног суда Србије у року од 30 дана од дана достављања.

По Одлуци председника Владе
да врши овлашћења министра
грађевинарства, саобраћаја и
инфраструктуре
Број 119-00-00117/2024-01
од 25.11.2024. године

МИНИСТАР ЗА ЈАВНА УЛАГАЊА



Достављено:

- подносиоцу захтева;
- Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије;
- надлежној инспекцији;
- архиви.



Република Србија
АГЕНЦИЈА ЗА ПРОСТОРНО
ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ



ЛИЦЕНЦА

ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ПРОСТОРНОГ
ПЛАНА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ
ПЛАНА, ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ, ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
И УРБАНИСТИЧКО-ТЕХНИЧКИХ ДОКУМЕНАТА

"JUGINUS DOO BEOGRAD"
Београд, Андрићев венац бр. 2/5/11

БРОЈ ЛИЦЕНЦЕ: 009Б02/25

ЈУН 2025, Београд

ГОДИНА И МЕСТО



мр Ђорђе Милић

На основу члана 38. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС и 98/2013-одлука УС, 132/14, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/21 И 62/23)

„ЈУГИНУС“ д.о.о. Београд доноси:

Р Е Ш Е Њ Е

о одређивању руководиоца израде за

ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

За руководиоце израде
Просторног плана општине Мајданпек
одређујем
одговорног планера:

Дубравка Павловић, дипл.просторног планера
бр.лиценце: 100 0008 03

Директор ЈУГИНУСа

Др Горан Јововић





ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Дубравка В. Павловић

просторни планер

ЈМБ 2710962715243

одговорни планер

Број лиценце

100 0008 03

У Београду,
28. августа 2003. године



ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић

Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

ИЗЈАВА ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу члана 38. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС и 98/2013-одлука УС, 132/14, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023)

ИЗЈАВЉУЈЕМ

да је

ЕЛАБОРАТ ЗА РАНИ ЈАВНИ УВИД ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ОПШТИНЕ МАЈДАНПЕК

урађен у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-исправка., 64/2010-одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013-одлука УС, 50/2013-одлука УС и 98/2013-одлука УС, 132/14, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019-др.закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023) и прописима донетим на основу Закона.

Одговорни планер:
Број лиценце:

Дубравка Пвловић, дипл.просторни планер
100 0008 03

Печат:



Потпис: